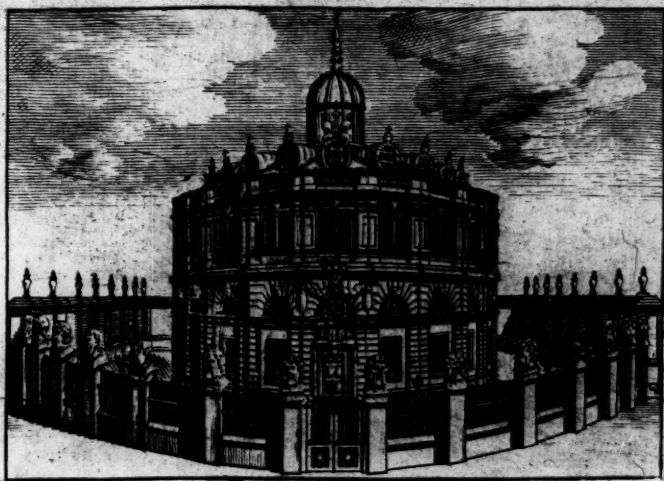

DE
ECCLESIA ROMANA
DISSERTATIO.

PARS
Operis Multo Majoris
DE
JUDICE CONTROVERSIARUM
ET
CATHOLICÆ VERITATIS REGULA.

Autore GEORGIO ASHWELLO S.S.T.B. Ecclesiæ Angli-
canæ Presbytero, *Coll. Wadhami* in Acad. Oxon. olim Socio.

O X O N I Æ,
E THEATRO SHELDONIANO An. Do. M. DC. LXXXVIII.

Andrew Preston Peabody fund.

Imprimatur.

GILB. IRONSIDE

Vice-Can. OXON.

Aug. 10. 1688.

LECTORI CHRISTIANO & CATHOLICO.

Scire Te velim, Christiane & Catholice Lector, hanc Dissertationem de Ecclesia Romana, Operis multo majoris cui Titulum dedi, De Judice Controversiarum, & Catholicæ Veritatis Regula, Sextum Caput constituere. Integrum autem Opus divisi in duas Partes ampliores, quarum Secunda tractat solummodo de Recta sive sana Ratione, at Priorem Magnitudine fere adæquat. In hac autem Priore, de variis Capitibus ad Titulum antedictum spectantibus, speciatim differitur. Capita ista sunt numero Septem, viz. De S. Scriptura; Traditione Catholica; Ecclesiæ Catholicæ Authoritate, hujus seculi præsertim; Conciliis, præcipue Oecumenicis; Ecclesiæ Romanæ Prærogativa, quam sibi in judicando vendicat; Spiritu privato; ac demum, Judicio Ecclesiæ primitivæ, sive Consensu Patrum. In quorum ordine, S. Scriptura ante Omnia pro fundamento jacta (quæ tamen, ut in quibusdam silet, sic & in Aliis dubia est, atque obscura, variique Interpretationibus obnoxia) Reliqua ad Edificium superstruendum spectant; & sibi vendicant, vel Interpretum Munus in Scriptura explicanda; vel Judicium, in Controversiis determinandis; vel potius Utrumque simul.

Horum autem Singulis, pro modulo Tenuitatis meæ, quod æquum, atque Jure debitum est, attribui; & quousque conferant ad veritatem elucidandam, ad Regulam fidei firmandam, Litesque Theologicas definiendas, pro virili mea demonstravi, quam necessaria item sint, qualemque usum habeant in alterutro Munere peragendo. Argumentum sane ex sua natura Nobilissimum, Nobisque simul explicatu necessarium; maximi Momenti in se, nec minus utile Cognitu. Imo, Controversiarum omnium Theologicarum veluti Clavis non immerito censi potest, quæ Januam aperit ad Divinæ veritatis Adytum; qua semel conspecta, suamque Sententiam ferente, clamoræ lites illico conticescunt. Quid vero in eo tractando præstiterim, Aliorum est judicare, qui me multo melius judicare norunt. Hoc tantum Mibi dicere fas sit, Quod in isto Opere conficiendo, veritatem sincere quæsierim, Diligentiam haud mediocrem adhibuerim, singula, quæ ad unumquodque Caput spectant, qua potui perspicuitate, explicaverim; atque insuper, quod Plura de hoc Argumento in unum & idem Volumen compingere conatus fuerim, quam uspiam alibi Me vidiſſe memini.

Denique, ne ultra tadio Tibi ſim, monitum Te velim, Me integrum
hoc

hoc Opus non paucis abhinc Annis confecisse. At utrum unquam in publicum integre proditurum sit, plane nescio, cum expensa Præli certa sint, eaque sat gravia; Tempora vero incerta, & Periculo plena; qualia sc. nec Typographo favent, neque Lectori; neque Illi Animum addunt ad Sumptus in Prælum erogandos, neque Huic ad libros, ampliores præsertim, coemendos. Idcirco, ex consilio quorundam Amicorum, Mibi apprime colendorum, neque minus, licet longe supra meritum, huic Operi meo faventium (cum spes jam haud supersit, Istud simul & integre in eodem volumine excudere, & sic in publicum edere) divisim, & per Partes, Idem Prælo mandare visum est. Interea vero ne ignores Summam eorum, de quibus in toto Opere disserui, Oculis tuis hic proposita habes singulorum Capitum Argumenta, quæ quicquid in Toto continetur, Tibi particulatim, & eodem Ordine quo singula tractantur brevi quasi Tabella simul exhibebunt. Cum autem antehac seorsim ediderim Dissertationem meam De Socino & Socianismo, qua concluditur secunda Pars hujus Operis, quæ tractat de Recta, sive sana Ratione; nunc minime intempestivum duxi, hanc Alteram De Ecclesia Romana, quæ spectat ad Partem priorem (licet ordine quinta sit inter septem Dissertationes modo memoratas) ante Cæteras tamen in lucem proferre. Quod Nemo, ut opinor, mirabitur, aut mihi vitio vertet, quasi in hoc temere egerim, atque inconsiderate, quod extra ordinem Hanc primo loco ediderim, cæterisque sex prætulerim; si modo præsentem Ecclesiæ nostræ statum perpendere velit, eamque conservatam cupiat. Quis enim nescit, quam ardenti zelo, cunctisque, quæ datur, Artibus & Armis, Ecclesia Romana nostram hanc Anglicanam acerrime impetat, nostrisque Omnium Capitibus periculosissime immineat. Haud mirum itaque, si Filii Ipsius, tanti, tamque vicini Periculi Terrore expergefacti, quæcunque Arma Militia Christiana suppeditat, eisque ad manum sunt, propere corripiant, ad Opem dilectissimæ Matri ferendam undique convolent, tamque instanti gravi-que Periculo mature occurrere studeant.

Hoc unum habeo quod adjiciam. Si Dissertatio hæc Doctis, Bonisque fuerit accepta, Lectoresque benignos repererit, Animum Mibi dabit, (ut & Amicis meis admodum honorandis, qui Totius edendi Curam in se suscipere dignati sunt) reliquum Opus Prælo mandare, si minus simul & integre, saltem divisim, & per Partes. Interea, libellum hunc, pro Candore tuo, æqui bonique consule; & Conatibus Illius esto propitius, qui Nihil magis in votis habet, quam Fidei Catholica Veritatem, & Ecclesiæ Catholicæ Pacem. Vale, Meique inter precandum, ne sis Immemor.

DE
JUDICE CONTROVERSIARUM.

ET

Catholicæ Veritatis Regula.

C A P. VI.

De Ecclesia Romana.

Quid Ecclesia Romana in hac re teneat, sibi que arroget. Pontifici inter se differunt, quid intelligi debeat per Ecclesiam Romanam; & non solum incerti sunt, sed & sibi invicem aperte contradicunt. Futiles illæ Distinctiones, quibus limitatur Infallibilitas ista, quam Papa suo vendicant. Rationes & Instantiæ contra eam afferuntur. Fundamenta, quibus hæc Infalibilitas juxta Pontificios innititur, evertuntur. Tres Causæ, ob quas Præminentia quædam olim tributa fuerit Ecclesiæ Romanæ, inter & supra Ceteras, assignantur; Judicium autem supremum, in rebus ad Religionem spectantibus, negatur. Quam Oppositionem, & in quibus, & quas ob Causas, experta fuerit olim Ecclesia Romana, ostenditur; ex qua Suprematus iste, quem hodie sibi arrogat, evertitur. Errores & Abusus multo sædiores enumerantur, quos non solum sibi accumulavit Ecclesia Romana in Seculis posterioribus, sed & cæteris omnibus Ecclesiis imposuit; unde Secessio tandem facta est, & Reformatio Ecclesiarum Particularium. Quibus Artibus, Gradibusque, Ecclesia Romana ad Suprematum suum ascenderit; præsertim, in judicio ferendo de controversis Fidei Dogmatibus; in quibus item, potestatem istam, quam sibi arrogavit, exercuerit. Varia Argumenta, & Exempla sive Instantiæ, quibus ista Infalibilitas, quam Pontificii Cathedræ Papali arrogant, pressius impugnatur, afferuntur. Pontificiorum Confessiones de erroribus & hæresibus Paparum Rom. pro quibus etiam ipsi definiverunt, memorantur. Diverse Instantiæ de his ulterius adducuntur, ex Paparum Scriptis, Actis Conciliorum, ac Decretalibus in Jure Canonico. Denique, Argumenta adducuntur contra Authoritatem Concilii Tridentini, in quo

A

Ecclesia

Ecclesia Romana, variis Artibus ad hoc usa, Papatum, cum enormibus Curia Romana Prærogativis, tandem stabilivit, & quamplurimos insuper Errores, non solum Canonibus firmavit, sed & in fidei Articulos redegit.

Ecclēsia Romana, sicuti gloriatur Se esse Dominam atque Magistrā omnium per totum Orbem Christianum Ecclesiarum; ita specialem quandam in hac quoque Re Prærogativam sibi vendicat, ut Controversiarum omnium in eisdem exortarum supremus Judex agnoscatur; nec solum supremus, sed & Infallibilis; à Cujus sententia, ut appellare non licet, ita nec de Veritate illius ullatenus dubitare. Enimvero, si nos certos reddere possit de hac Prærogativa, quam tanta cum fiducia sibi ipsi arrogat; ut cederet in maximum totius Ecclesiæ Bonum, ita quoque gaudio plausuque ingenti ab omnibus Christianis meritissime exciperetur. Quam facile enim esset, cunctas undique lites ad illius Tribunal deferre, & quam jucundum, secure acquiescere in eius Judicis sententia, quæ nec fallere possit, nec falli. Sic Veritas infucata, nebulis omnibus, præstigiisque errorum discussis, se omnium Oculis statim ostenderet; & Pax non amplius perturbanda, inter litigantes quasi postliminio rediret. Sic omnes Controversiæ, quæ nunc dierum Christianos ubique molestant, illico cessarent; & inter Cæteras, primaria hæc de Judice Controversiarum, quæ tot tantorumque Theologorum ingenia exercuit; & de qua quamdiu non convenit, & antiquæ adhuc vigeant, & novæ indies succrescant.

2. Itaque non pigebit breviter inquirere, quid Pontificii in hac re asserant, & quomodo inter Se differant in assignando Suprematus hujus & Infallibilitatis Subjecto; quo fundamento innitatur hæc Prærogativa, quam Ecclesiæ suæ asserunt; quid tributum fuerit Romanæ Ecclesiæ à Veteribus, quare item, & quousque; quam Oppositionem experta fuerit in Seculis prioribus, à quibus Personis & Ecclesiis, & in quibus Negotiis; quæ Corruptiones in Doctrina, Disciplina, Cultu divino, atque Moribus eam sensim invaserint, in Seculis posterioribus, post Schisma inter Eam & Ecclesias Orientales exortum; quibus Artibus, quibusque Gradibus, ad Primatum istum ascenderit, quem nunc Sibi vendicat, in Controversiis determinandis, Hæresibus damnandis, Hæreticisque tum excommunicandis, tum post Poenitentiam absolvendis. Postremo; Argumenta afferemus contra hanc Supremi & Infallibilis Judicii Prærogativam, quam Roma-

Romanenses Ecclesiæ suæ vendicant; & speciatim, contra Auctoritatem atque Decreta Concilii *Tridentini*, in quo Errores istos quos antea admiserat, & corrigere debuit, Decretis solenniter editis non solum stabilivit, sed & in Articulos fidei, ab omnibus recipiendos, novo Symbolo composito, contulit atque congeffit.

S E C T I O I.

Quid Ecclesia Romana hac in Re teneat, sibi quæ arroget.

I. **Q**uid Ecclesia Romana præ se ferat, & Sibi vendicet, quantum ad hanc supremi & infallibilis Judicii Prærogativam, plus satis notum est, non solum ex Doctrina à Theologis Romanensibus communiter asserta, sed etiam ex Assertionem ipsorum Paparum in Jure Canonico, & Conciliorum quorundam Papæ suffragantium. Celebre est illud Dictum *Cornelii Mussi* Episcopi *Bitontini*, quod in ista sua Concione protulit, quam habuit ad Patres *Tridentinos* in principio Synodi: "Quem, inquit, (de Papa loquens) pro Deo habemus in his quæ Dei sunt; quicquid Ipse dixerit, tanquam Deum audire debemus. Crederem potius ei in his, quæ Fidei mysteria tangunt, quam mille *Augustinis, Hieronymis, Gregoriis*; ne dicam *Richardis, Scotis, Gulielmis*. Credo enim & Scio, quod summus Pontifex, in his quæ fidei sunt, errare non potest; quoniam Ecclesiæ Auctoritas, determinandi quæ ad Fidem spectant, in Pontifice residet. *Bonifacius* 8. P. Rom. definivit, de necessitate Salutis esse omni humanæ Creaturæ subesse Romano Pontifici; "Declaramus, ait, dicimus, definimus, & pronunciamus, omnino esse de necessitate Salutis. *Extravag. L. I. Tit. 8.* Idem In Principio *Sexti Decretalium*. "Sacrosanctam Romanam Ecclesiam, imperscrutabilis divinæ Providentiæ Altitudo, universis Dispositione incommutabili prætulit Ecclesiis, & totius Orbis præcipuum obtinere voluit Magistratum. In Concilio item Complutensi, quod approbatum est à *Sixto* 4. P. Rom. Petrus quidam Oxoniensis nomine Hæresis condemnatus est, eo quod asseruerit, "Ecclesiam urbis Romæ errare posse. Quod etiam idem *Sixtus* nomine Hæresis damnavit. In *Extravag. contra eundem Petrum edita*. Coactus est igitur Ille sententiam suam recantare in hanc formam, "Consentio sanctæ Matri Ecclesiæ Romanæ, & Sedi Apostolicæ; & ore ac corde "confiteor, illam me Fidem tenere, quam Dominus *Sixtus* Papa

"*Authoritate Apostolica & Evangelica tenet. Et omnes quicun-*
 "que contra hanc Fidem venerint, dignos æterna damnatione pro-
 nuntio. Ita *Canus* memorat. *Loc. Comm. l. 6. c. 7. pag. 327.*

2. Huc accedit, quod *Martinus* S. P. Rom. in fine Concilii *Con-*
stantiensis hæc palam edixerit: "Sacro approbante Concilio, man-
 "damus Archiepiscopis, Episcopis, &c. ut quid de Sacramento Cor-
 "poris & Sanguinis Domini, vel de Baptismate, seu Peccatorum
 "Confessione, Poenitentia pro peccatis inunctione, vel reliquis Ec-
 "clesiæ Sacramentis, seu Fidei Articulis, aliter sentit ac docet,
 "quam sacrosancta Romana Ecclesia docet & observat, eos tanquam
 "Hæreticos judicetis. Concilium ergo *Constantiense* illos esse Hæ-
 "reticos judicavit, qui Romanæ Ecclesiæ Fidei & Doctrinæ refraga-
 "rentur. Ita *Canus* *ib.* Assertio *Greg. de Val.* eodem spectat: Certum
 "est, Authoritatem Ecclesiæ plene in Romano Pontifice, Christi Vica-
 "rio, & S. Petri Successore, residere; qui sc. de Fidei & Morum Con-
 "troverfis, ad universalem Ecclesiam pertinentibus, vel per se, vel
 "una cum Generali Concilio, sufficienter constituat. Et denique
 "ejus Authoritatis usum adeo Spiritui sancto curæ esse, ut in iis quæ
 "ad Fidem, & Mores Fidelium constituendos pertinent, nullus Er-
 "ror contingat. Sic Ille. In 2^a 2^a *Disp. 1. qu. 1. de objecto fidei. Pun-*
cto. 1. pag. 25. B. *Bellarminus* item, Petro Apostolo, ejusque Suc-
 cessori in Sede Romana, applicat illud *Isaiæ* cap. 28. 16. quod
 ipse Petrus de Christo interpretatur, eique proprium reddit. viz.
Ecce pono in fundamentis Sion, lapidem summum angularem, electum
pretiosum. Lapidem, inquit, probatum. Siquidem omni gene-
 "re Probationis tentata est hæc *Petra*; omnes Portæ Inferorum in
 "eam impetum fecerunt. Et paulo post: Petri Sedes non potuisset
 "ullo modo non cedere, & tandem labefactari ac destrui, si non *Petra*
 "esset firmissima ac probatissima, & ab illo in fundamentis Sion con-
 "stituta, qui ait, *Et Portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Bras.*
in lib. de Pont. Rom. p. 494. 495. Ubi, ut omnimodam & perpetuam
 Fidei stabilitatem Ecclesiæ suæ asserat, sicut Pontifici Romano ap-
 plicat quod soli Christo convenit; ita Sedi Romanæ appropriat,
 quod ad Ecclesiam Catholicam in genere pertinet. Hoc, satis ini-
 que; Illud, plus satis impie.

3. Tædet commemorare non solum crassas, sed & blasphemias A-
 dulationes, quibus Canonistæ Papæ Romano assentantur. Horum
 aliqui non verentur Illi tribuere, quod *Sol. Jarchi* tribuisse dicitur
 summo sacerdoti, qui affirmavit, "Ab eo quod Ille dixerit non di-
 "scedendum esse, ne si sinistram quidem dextram dixerit, & dex-
 "tram sinistram. *Vid. Lyr. in Deut. 17. 11.* Hi sunt, qui in *Glos. C.*

Cum inter, Extra. Jo. 22. dicunt, "Credere Dominum Deum nostrum (Papam sc.) Conditorem dicti Decretalis, non potuisse sic statuere, sicut statuit, est hæreticum. Hi sunt, qui Ecclesiam (Romanam sc. & in ea Papam) "non Cæsari modo & Regibus anteponunt ac præferunt, sed omnibus sub Coelo, & supra Coelum, existentibus. *Rod. Cupers, comm. ad Cap. oportebat in princ. p. 3. nu. 7. & lib. eod. p. 128. nu. 42.* Quis item illud *Gratiani* ferat, Canonistarum Patris, quod vel ipse *Possevinus* sine virgula censoria præterire non potuit? nempe, "Epistolas Decretales Pontificum, numerandas esse inter Scripturas Canonicas. *Poss. Appar. verbo. Gratianus.*

4. De his itaque verissime *Polydorus Virgilius*: "Non secus isti Jurisconsulti, aliquoties detorquent sacras literas quo volunt, ac Sutores sordidas solent dentibus pelles extendere. *De Invent. rerum l. 1. c. 9.* Neque mirum est, hunc Suprematum & Intallibilitatem in Causis Fidei dijudicandis, Cathedræ Pontificiæ nunc dierum audacius afferri, à Theologis Ecclesiæ Romanæ, postquam statutum fuerit in Concilio *Lateranensi* 114. Episcoporum sub *Leone* 10. Papam Romanum esse superiorem Concilio Generali; contra Orbis Christiani per tot Secula sententiam, & Praxin; contra Decreta Concilii *Constantiensis* & *Basileensis*; & contra sensum quamplurimum in ipsa Ecclesia Romana. Nam sat notum est, non longe post prodidisse Censuram Academiæ *Parisiensis*, qua damnatum est illud *Lateranensis* Concilii Decretum, cum ipso Concilio; de quo affirmant. *Illud in Spiritu sancto convocatum non fuisse.* Ab illo præsertim Tempore, velle Pontificis Romani pro Ratione simul, & Lege habitum est. Et quod *Ticonius* Donatistarum Magister, *Augustino* referente, de suis dixit, jure dici potest de Papa, Papæque Consistorio, quod *in illius verba juratum est, Quod volumus, sanctum est.* *Aug. cont. Epist. Parmen. lib. 2. cap. 13. in fine.*

S E C T I O II.

Pontificii inter Se differunt, imo & Sibi aperte contradicunt, in assignando, quid intelligi debeat per Ecclesiam Romanam.

1. **H**ÆC Theologi Romanenses vulgo asserunt suæ Ecclesiæ. At certe æquum esset, seu potius absolute necessarium, ut priusquam à Nobis exigant Assensum & Obsequium in rebus Fidei, ut Ecclesiæ Romanæ, ejusque Decretis simpliciter debitum; & priusquam ei assertam velint summam in Omnes Christianos Authorita-

tem, in Controversiis determinandis, quæ circa Religionem exoriantur; ut inter Illos conveniat, quid per Ecclesiam Romanam intelligant; vel ut ipsa Ecclesia Romana in aliquo Concilio hoc determinet. Interea namque plane nescimus, Cui vel Quibus Honorem, hanc Fidem, hanc Obedientiam, quas sibi vendicat hæc Ecclesia, deferre oporteat; Theologis Illius inter Se adhuc discrepantibus, circa hoc primarium fidei suæ Caput.

2. Num. Papam solum pro summo Controversiarum Judice agnoscere volunt ab omnibus, atque hac sua Infallibilitatis Prærogativa munire, quem Aliqui ex eis appellant Ecclesiam virtualementem? Num Papæ suo Consistorium Cardinalium adjungent, & sufficere ad hoc putabunt? Hic tamen Concessus, potius dici debet Curia Romana, quam Ecclesia. Num volunt Papam, & Concilium Provinciale sive Nationale Episcoporum Italicorum, aut quorumcunque Aliorum, quos ad Se visum est accersere, veletorum Acta ad Se delata confirmare? Num intelligunt Papam, & Concilium Generale, ut eorum plerique hodie tenent? vel Concilium Generale, etiam sine Papa, ut Antiquiores fere tenuerunt; atque ut non ita pridem decretum est in Conciliis Constantiæ et Basileæ? num demum intelligunt Ecclesiam diffusivam, quæ est Congregatio omnium fidelium ubicunque dispersi sunt, ex cujus Approbatione, non pauci inter eos, Decretorum Ecclesiasticorum validitatem dependere volunt? Hæ Opinionum differentiæ inter Theologos Romanenses occurrunt. Donec vero consopitæ sint hæ Differentiæ, & de hoc primario Capite Religionis inter eos conventum sit, plane iniquum est, & à Ratione alienum, vel expectent cæteras omnes Ecclesias hanc supremi Judicis Prærogativam Ecclesiæ Romanæ concessuras, cujus virtute ad eam undique appellare teneantur, in omnibus Controversiis, & in ejusdem sententia acquiescere; cum interim nesciant, quænam sit illa Ecclesia, ad quam Se conferre debeant.

3. Præsertim, cum frequentibus Instantiis constet, ista omnia, quibus Ecclesiæ Romanæ nomen ab ipsius Theologis attribuitur, inter Se discrepasse, & sibi mutuo contradixisse. Cardinales Se Papis opposuerunt, & Papæ Cardinalibus; & factionibus obortis, Cardinales non semel creantur Anti-Papas, quorum Potestas agnita est à diversis Regibus orbis Christiani, & Ecclesiis eorum Dominio subjectis. Papæ Romani protestati sunt contra Synodorum Decreta, & irritarunt ea, quantum in Se fuit. Concilia item Papas, eorumque Placita damnarunt. Imo non solum Concilia Nationalia atque Provincialia, inter Ecclesias Romanæ Communionis celebrata, sibi invicem adversata sunt; sed Generalia quoque Concilia, & ab Ecclesia

Ecclesia Catholica olim recepta, à Papis Romanis, eorumque Af-
fectis impugnata sunt; ut Concilium secundum & quartum Gene-
rale, in Canone de primatu sedis Constantinopolitanæ; necnon,
Generale Tertium, in Canone de Juribus Metropolitanorum, quem
Patres Ephesini ediderunt in Casu Episcoporum Cypriorum; *Can. 7.*
Hic tamen multoties violatus est à Pontificibus Romanis, qui causas
varias in Ecclesia sibi solis dijudicandas reservarunt; & Appellationes
admisserunt ab iis, qui à Patriarchis suis sententiam condemnationis
accepissent. Atque hoc ausi sunt, nihil morantes quod Ca-
non iste a Jure Civili robur accepisset. Sic enim legimus, *Authent.*
Collat. 2. cap. 22. "Episcopus ab Episcopo, vel ab Alio conventus,
"conveniendus est sub Archiepiscopo, & ad Patriarcham datur Ap-
"pellatio---Et Ille secundum Canones & leges huic Causæ præbeat
"finem. *Item Cod. lib. 1. Tit. 4. pag. 151.* De Episcopali Audientia,
" &c. Si ex Imperiali jussione, aut judiciali præcepto, Episcopus
"judicat inter quascunque Personas, Appellatio aut ad Princi-
"pem, aut ad eum qui transmisit negotium, transferatur. Et *postea,*
" *pag. 167.* "vetitum est, convenire Clericum coram Patriarcha Diæce-
"seos primâ Instantiâ; oportet autem primum conveniri Illum co-
"ram Episcopo Diæceseos, juxta sacras Constitutiones: Tunc fieri
"potest Appellatio ad Synodum Provinciam, in qua tres Episcopos
"convenire oportet, una cum Metropolitano, & causam examinare.
"Sin Reus ab iis se injuriam tulisse putet, tunc appellari oportet be-
"atissimum Patriarcham Diæceseos illius, & judicatis ab illo omnimo-
"do stari, ac si ab Initio contigisset ipsum Judicem fuisse. Et *Paullo*
" *post--* Si feratur sententia (&c. ab Episcopo, Metropolitano, vel Pa-
"triarcha) & non stetur ei ab alterutra parte, sed Appellatio fiat,
"Tunc sane ad hunc Archieraticum Thronum deferatur Appellatio;
" & illic, secundum quod hætenus obtinuit, examinetur. Porro, per
Archieraticum Thronum, ut habetur in Margine, intelligitur se-
des Archiepiscopalis, nimirum Constantinopolis, quæ tunc erat
Sedes imperii. Nisi forte Imperiale suum Tribunal intelligi velit.
Hoc autem Rescriptum à *Justiniano* Imp. dirigitur ad *Julianum* P. R.
Ex his autem satis patet, Papam se oposuisse Conciliis Generalibus,
etsi approbatione Ecclesiæ Catholicæ, & Imperiali lege confirmatis.

4. Nec Minus Concilia sub Papatu celebrata se opposuerunt Con-
ciliis. *Concilium Nicenum* secundum à P. Hadriano confirmatum est:
Attamen, quamprimum Acta illius prodierunt, Cultus Imaginum
ab eo Sancitus à Concilio Francofurtensi condemnabatur, variæque
Rationes, propter quas ista Censura notabatur à Carolo M. ad eun-
dem Papa missæ fuerunt, quas Ipse non admisit; sed Decretum
istud

istud de Imaginibus colendis suo Suffragio comprobavit. Non longe post, sub Ludovico Pio Caroli M. Filio, Concilium Parisiis denuo cogitur contra Imaginum Cultum (Collationem Doctorum vocat Spondanus) unde legatio de eadem Re mittitur ad Eugenium secundum, P. Rom. A. D. 825. Quod Concilium suam sententiam qua istiusmodi Cultum damnavit, fundare profitebatur in Epistola Gregorii M. ad Serenum Massiliensem Episcopum; in qua, ut eum redarguit, quod Imagines ex suæ Diæcesis Ecclesiis ejici curasset, ita censuit eas non esse adorandas, sed ad solam Plebis Christianæ Instructionem inibi ponendas esse. Imo Papæ Romani non raro Antecessores suos damnarunt, atque Illorum Acta resciderunt. Stephanus enim & Sergius Papæ Romani, non solum Acta formosi irritarunt, & de facto eos temere reordinarunt, quos Ipse prius ordinaverat; sed insuper decreverunt omnes Illius Ordinationes fuisse in se irritas & invalidas, & irritas esse debere. Ita *Sigebertus* testatur in Chronico, ad *An.* 902. Hic autem, vel ipso *Bellarmino* fatente, fuit error in fide; Formosus enim, antequam Papa Romanus esset, fuerat vere Episcopus, nempe Portuensis. Concilium Constantinopoli habitum est tempore Joannis P. Rom. A. D. 879. Cujus quartus Canon superiores Synodos adversus Photium, tum Romæ, tum Constantinopoli habitas, Nicolai & Adriani Temporibus, (à quibus etiam confirmatæ sunt,) explodit & rejicit; imo, ut de Synodorum numero tollantur jubet. *Turrian. lib. de 6, 7, & 8. Synod. In fine.* Idem testatur *Baronius*, qui Acta integra hujus Concilii vidit, sicut ante eum *Turrianus*. Sic enim Ille--- "Secutæ sunt hæc "Subscriptiones omnium, imprimis vero legatorum Apostolicæ sedis, "cum detestatione omnium Synodorum contra Photium collectarum. *Ad an.* 879. *num.* 70. Jure igitur affirmavit Marcus Ephesiorum Episcopus, in Concilio Florentino, agens de illa Synodo sub Adriano contra Photium prius habita, sc. A. D. 870. "Concilium illud inter Generalia commemorandum non est, quandoquidem non modo non susceptum, verum etiam antiquatum fuisse constat. *Conc. flor. Sess. 6. pag.* 422. Synodus item *Francfurtensis* modo memorata, quæ condemnavit Synodum secundam Nicenam, habuit in se assidentes legatos ipsius Papæ Adriani, à quo Synodum eandem confirmatam audivimus; adeo ut in hac re sibi ipsi quoque videatur contradixisse. Sic enim *Athelmus* ejusdem seculi Scriptor--- "Carolus Concilium Episcoporum Francfurtum convocavit. Affuerunt in ea Synodo legati Romani Pontificis, Theophylactus ac Stephanus, vicem tenentes Adriani Papæ. In hoc Concilio hæresis "Fæliciana condemnata est. Synodus etiam, quæ paucos ante Annos, Con-

“Constantinopoli sub Irene & Constantino congregata, & ab Ipsis
 “non solum Septima, verum etiam universalis erat appellata, ut
 “nec septima nec universalis haberetur, dicereturque, sed quasi su-
 pervacua, omnino ab omnibus abdicata est. Sic ille, *Annal. Franc.
 Pipini, Caroli, Ludovici. An. 794.* Aliud exemplum fas sit adijcere,
 quod mihi majoris momenti videtur. Cum Leo. III. P. Rom. palam
 recusasset Niceno Symbolo interferere particulam [Filioque] in Arti-
 culo de Spiritu sancto, quamvis ad hoc instantius urgeretur ab Epi-
 scopis Galliæ & Germaniæ, qui in Concilio Aquisgrani conven-
 rant; imo, cum Illis suaserit ut de isto Symbolo tolleretur, cui prius
 eam inseruissent, cum sacra peragerentur: Nihilominus non longe
 post Symbolo inserta est hæc particula à Sergio Tertio, vel Alio ali-
 quo Leonis successore; idque non solum, contra mentem & senten-
 tiam Decessoris sui, adeo solenniter, serioque declaratam, sed &
 contra Decretum Concilii Tertii Generalis, nempe Ephesini. *Can.
 70. vid. Acta Smaragdi in Conciliis Gall. à Sirmondo editis Tomo. 2. p.
 256. Et Baronii Annal. ad An. 809.*

5. Cum autem tanta Contradictio reperiatur, non solum inter
 Definitiones, Paparum & Conciliorum, sed etiam Paparum inter
 Se, Conciliorumque inter Se; minime mirum est, si Theologi Ro-
 manenses inter Se quoque differant, in assignando Infallibilitatis
 istius subjecto, quam suæ Ecclesiæ assertam volunt. Credunt sedem
 Romanam errare posse, etiam cum de fidei questione judicat, Ger-
 son & Almainus Theologi Parisienses. Adrianus 6. Papa, in *quar-
 tum Sent. Tho. Waldensis, in Doct. fidei. l. 2. c. 19. Grat. Dist. 19. Card.
 Turrecrem. lib. 4. par. 2. c. 16.* Atque hanc sententiam Erasmus
 libenter amplexus est, super *Epist. Jeron. ad Damasum, de nomine
 Hypostasis.* Idem in libro *veræ Theologiæ* dicit, eos fenestram
 aperire ad perniciem veræ Pietatis, qui docent Romanum Pontifi-
 cem errare non posse, quoties de Moribus aut fide pronunciat. Hos
 omnes citatos habemus à Cano. l. 6. c. 1. in fine. Atque idem Canus
cap. ult. illius libri fatetur, non esse negandum, quin Pontifex sum-
 mus possit esse Hæreticus; sunt enim, inquit, exempla illius. Jac. Al-
 mainus, de *Auth. Ecclesiæ. cap. 10.* hæc habet, “Papa potest errare erro-
 re Judiciali. De Personali omnibus notum est. Instat in contrariis
 Definitionibus Nic. 3. Et Joan 22. Quorum unus determinavit ju-
 dicialiter, Christum & Apostolos nihil habuisse, nec in communi,
 nec in proprio: Alter oppositum. Lyranus in *Mat. 16.* in illa ver-
 ba, *non prævalebunt adversus Eam*, ita commentatur-- “non præva-
 lebunt, eam à vera fide subvertendo. Ex quo patet, inquit, quod Ec-
 clesia non consistit in Hominibus, ratione Potestatis vel Dignitatis

“Ecclesiasticæ, vel secularis, quia multi principes & summi Pontifices
 “inventi sunt apostatasse à fide. Propter quod Ecclesia consistit in il-
 “lis personis, in quibus est notitia vera, & confessio fidei & veritatis.
 Card. Cusanus de *Concord. Cath. l. 1. c. 14.* fatetur Liberium, Hono-
 rium, Aliosque in Cathedra Petri aliquandiu sedentes, in errorem
 Schismaticum seductos cecidisse. Et paullo post, certos Pontifices
 in hæresim cecidisse. *pag. 707. Alph. à Castro, adv. her. l. 1. c. 2. pag.*
12. hæc dicit; “Papam solum, absque congregatione Concilii, posse
 “errare in iis, quæ ad fidem spectant, multi non contemnendæ Au-
 “thoritatis Theologi asseruerunt. Imo, aliquos Pontifices summos
 “in fide errasse, compertum est. Illic etiam Gratianum reprehendit,
 quod affirmaverit Decretales Paparum Epistolas paræ Authoritatis
 esse cum Scripturis Canonicis, in exordio Dist. 20. abusus ad hoc
 Dicto Augustini, quod male citat. Idem *cap. 4.* ait, “P. Celestinum,
 “cum definivit Matrimonium esse solutum in Casu hæresis, non er-
 “rasse ut personam privatam, sed ut Papam, qui in qualibet re seria
 “definenda, consulere debet viros doctos. Addit---“Hujusmodi Ce-
 “lestini Definitio habebatur in antiquis Decretalibus, in Cap. laudabi-
 “lem. Tit. de Convers. Infidelium. Quam ego ipse, *inquit*, vidi, &
 legi. Contrarium autem definiebatur, tum ab Innocentio 3. tum à
 Concilio Tridentino; idque sub pœna Anathematis. *Seff. 24. Can. 5.*
 Carranza, *Controv. 4.* “Nemo dubitat quin Papa possit esse Hæreticus.
 Denique. Ambr. Catharinus permagni nominis Doctor in Concilio
 Tridentino, in *cap. 2. Epist. ad Galatas*, sic scribit---“De quolibet
 “alio Papa, præter B. Petrum, ista sit prima Conclusio. Nihil pro-
 “hibet Papam errare, etiam in fide, ac deficere; etiam si quidam no-
 “vitii Scriptores ausi sint oppositum defendere, præter communem
 “sensum Doctorum. Et Postea---“Papa cum amisit fidem, amisit e-
 “tiam Papatum. Imo, quidam inter ipsos Pontificios, qui Paparum
 vitas atque Gesta enarrarunt, aliquos eorum Atheismi atque In-
 fidelitatis, non solum Hæresis, arguerunt. Quomodo autem idonei
 Iudices esse possunt in rebus ad Religionem, fidemque spectantibus
 qui vel omnis Religionis prorsus expertes sunt, vel aliquos saltem fi-
 dei Articulos non agnoscunt? Nisi dicere velint Pontificii, Papas
 suos, cum docent ex Apostolica Petri Cathedra, ita subito mutatos
 esse, ut instar Balaami & Caiphæ, etiam nescii aut nolentes, divina
 fundant Oracula; quod quosdam ex iis, ut accepimus, dicere non
 puduit.

S E C T I O III.

Futiles illæ Distinctiones quibus Infallibilitas Papæ vindicatur.

Attamen reperiuntur, qui futili hac Distinctione rem salvare conantur; nempe, Papam errare posse, ut privatum Doctorem, non autem ut publicum Ecclesiæ Catholicæ Magistrum, quoties eam è Cathedra dignatur instruere. Quis autem sana ratione præditus non facile concludat, Illum eandem sententiam è Cathedra prolaturum, quam tenuit antequam Illam conscenderit, si modo proferat sententiam juxta sensum Pectoris sui, & Judicium istud quod de re proposita intus habet? Alioquin, id pro verissimo proferet, & ab omnibus de fide tenendum, quod Ipse in corde suo falsum judicat. Nisi dicere malint (quale modo innuimus) Papam pro isto Instanti habere mentem suam coelesti quodam lumine divinitus illustratam, quod errorem pristinum ei pro tempore manifestat; & sententiam, quam paulo prius tenuit, in contrariam permutat. Hoc autem cum Enthusiasum merum sapiat, ab ipsis Romanensibus, quicumque sobrii sunt, haud puto affirmabitur.

2. Variis itaque limitationibus utuntur in hac re doctiores Pontificii, quibus tot absurda consequentia, quantum possunt, conantur effugere. Papa, inquiunt, etiam ex Cathedra judicans potest errare, sed in quæstionibus facti, non fidei. Alii hoc nimis laxè dictum putantes, Thesin suam ulterius restringunt; concedentes, eum errare posse, etiam in Causis fidei discutiendis, quoad Præmissas, sed non quoad Conclusionem. Quasi Conclusio non dependeat ex Præmissis, earumque naturam atque vim consequatur. Idcirco, qui cæteris modestiores sunt, magisque sapiunt in hoc negotio, hanc conditionem insuper adjiciunt; Papam judicantem non posse errare in fidei Definitionibus, si mature procedat, si debita Media adhibeat, si piorum, doctorumque virorum consilium audiat: sin autem, vel ex negligentia, vel ex superbia, proprium suum sensum sequatur, eum posse in errorem incidere. At quanto satius esset, quod Res est fateri, Papam Romanum, non minus ac quemlibet alium Episcopum, errori obnoxium esse, quam hujusmodi Dogma, quod etiam Ipsi Defensoribus falsum videtur, mendacibus hujusmodi pigmentis adornare, præstigiisque tam inanibus Orbi Christiano illudere,

S E C T I O IV.

Rationes & Instantiæ e contra afferuntur.

1. **E** Nimvero; si Ecclesiæ Christianæ ullo Argumento constari potuisset de hac supremi & infallibilis Judicii prærogativa, quæ pontifici Romano, ejusque Sedi convenire prætenditur; tam aptum, tamque commodum, tamque facile medium, semper & ab omnibus ubique Christianis æstimatum fuisset ex se sufficere, tum ad Controversias determinandas, tum ad Hæreses supprimendas, tum ad Schismata omnia vel prævenienda, vel tollenda; adeo ut cunctis retro ætatibus undique ad eam concursum foret, & in Illius sententia omnes Christiani, sine aliqua mora aut reluctatione, acquievisent, utpote qui dubitare non potuerint de veritate sententiæ ab infallibili Judice prolata; neque Se ei opponere auderent, qui hac tam insigni Prærogativa ornatus, Christi vices gereret in Terris.

2. Christus item, vel per se, vel per suos Apostolos, nos de ea monuisset; vel antiqui saltem Ecclesiæ Doctores nobis eandem commendassent; si modo talem aliquam Prærogativam Sedi Romanæ indultam, à Christo aut Apostolis ejus, per Traditionem accepissent. At nihil Tale apparet vel in S. Scriptura, vel in alicujus Concilii Actis, vel in aliquo Ecclesiæ Christianæ Patre, five Doctore, per spatium mille Annorum, & ultra, post Christum natum. At è contra apparet, non solum unum & alterum è Patribus antiquis, sed & multos simul, imo totas Ecclesias, & Concilia frequentia, se opposuisse Papæ, & Ecclesiæ Romanæ.

3. Alii igitur paulo moderatiores aliquanto speciosius asserunt, hanc Infallibilitatem sitam esse in Papa & Concilio Generali simul conjunctis; interim concedentes, Papam errare posse, & in hæresin incidere, si absque Generali Concilio aliquid determinet. "Sunt" aliqui Catholici, *inquit Bellarminus*, qui existimant Pontificem errare posse, quando non adhibet omnem Diligentiam. At cum Concilium Generale convocatur, sine dubio adhibet omnem Diligentiam, in illa re investiganda. Quid enim amplius latere potest? "Ergo tunc saltem, omnium consensu non errabit. Sic Ille. At non pauca hic obstant, quominus vel de hac Infallibilitate certi esse possimus, vel quæ impediunt quominus ejus Beneficio fruamur. Concilium enim, vel illegitime convocari potest, vel ex Episcopis heterodoxis secundum majorem Partem consistere; fraus, aut vis aperta in

in eo prævalere potest; vel alia aliqua Ratione, major Concilii Pars potest à Papa diffidere. Ad quam vero Judicem confugere nos oportet in hisce Casibus?

4. Deinde, si Papa ex se errare possit, & pro Hæresi definire, sine assistentia Generalis Concilii, quid fiet in Conciliorum intervallis? Per multas enim Centurias, Ecclesia Catholica Christi non habuit Generale Concilium, vere sic dictum, & ab Universitate Christianorum approbatum; cum tamen interea multis Hæresibus, Schismatibusque laboraverit, quæ remedium alta voce jamdudum postularent, atque adhuc postulant. Neque ut res orbis Christiani jam se habent, spes ulla talis Concilii superest. Num putabimus Christum, ab aliquot seculis, eo usque Ecclesiam suam deseruisse, ut eam permiserit tot Hæresibus deformari, tot Schismatibus divelli, non solum sine Remedio in præsens, sed & sine spe Remedii in posterum? Non aliud enim pontificii nobis proponunt, quam sententiam illius Judicis, vel Confessus Judicum, qui Infallibilitatis Prærogativa gaudet; quippe qui solus secundum Illos, de veritate illius sententiæ nos certos facere queat, atque adeo pacem Ecclesiæ reddere.

5. Huc adde; quod si Papa, ut privatus Doctor, in hæresim incidat, (ut omnes fatentur, hoc olim accidisse, & posse iterum accidere) quis judicabit de Controversiis circa fidem? Speciatim, quis de hæresi illa judicabit, quam Papa amplectitur, ac defendit? Num verisimile est, Illum indicare velle Concilium Generale, in quo Ipse condemnatur? Num in eo præsidebit, & omnia illius Acta diriget? hoc enim de Jure sibi vendicat. Num ex hypothesi, quod Concilium istud alterius Authoritate convocetur, & ab alio Præside gubernetur, Acta illius contra se, suamque Opinionem facta, Authoritate sua confirmabit? Sin hoc facere nolit (ut pene certum est, cum nolle) nullum omnino, secundum hos Theologos, Remedium restat, ad hæresim istam, quam Papa sic fovet, extinguendam, quin è contra diffundat se per totam Ecclesiam, nullo obstante; cum suffragio Papali suffulta sit, nec Concilii istius Decretum ratum esse possit, nisi eadem Authoritate confirmetur.

6. Denique, si Decreta Conciliorum nullam veritatis Certitudinem habeant, neque fidem sui Nobis facere possint, antequam Papæ consensus atque Confirmatio eis accedat; quicquid specie tenus datur Conciliis, ab iisdem revera tollitur; & Infallibilitas ista, quæ prætenditur in utroque residere, reipsa Cathedræ Papali in totum affigitur. Vel, si demus eam partim in Papa, partim in Concilio residere, ita ut alter Judex sine altero fallibilis sit; quomodo ex duobus fallibilibus unum Infallibilem constituemus? præsertim, cum

ex Ecclesiæ veteris historia constet, hos duos Judices sibi invicem non semel adversatos fuisse, ut modo ostendimus. Concilia enim Papis, & Papas Conciliis restituisse meminimus. Papas reperimus, qui Hæreticos, & illorum Conventus approbarunt; & Concilia Catholicorum, quæ Papas de hæresi damnarunt. Quid autem facient Christiani pacifici, & veritatis amantes, inter contradictorias horum Judicum sententias, quarum alteram necesse est esse falsam; utra autem vera sit, Illis constare non potest, juxta hos Theologos, qui requirunt ad certitudinem Assensus, ut uterque Judex in eandem sententiam conveniat? Cum enim ab his inquirimus, unde certi simus de infallibilitate Conciliorum, ablegamur ad Papæ Confirmationem. Cum autem inquirimus de infallibilitate Papæ, ablegamur ad Concilia, in quibus Ipse sedet ut præses, & Episcopos inibi congregatos de fide consulit. Sic alterum ab altero confirmari volunt, & robur accipere, cum neutrius sententia, aut in se valida sit, aut certam sui fidem nobis facere possit.

7. Parisienses ergo, alique quidam Romanæ Ecclesiæ Theologi qui nituntur Authoritati Concilii Constantiensis, ac Basileensis, cautius simul atque probabilius loquuntur, quando affirmant Conciliorum Infallibilitatem dependere ex Promissis Catholicæ Ecclesiæ factis, quam Concilia Generalia repræsentant. Unde sequitur Infallibilitatem istam, de qua loquuntur, non dependere ex Papæ Confirmatione, sed ex Ecclesiæ Approbatione. Ecclesiæ enim est illa Christi Sponsa, cui promissa sua dedit, & quam in vera fide secundum illa Promissa conservat. Papa autem est hujus sponsæ Christi filius, quem non solum Patri futuri seculi, (qui Christi Titulus est apud *Isaiam. cap. 9. 6.*) Sed & Matri Ecclesiæ, quamdiu in hoc Seculo moratur, subjici oportet, ejusque Decretis obedire. Hæc sunt illa duo Concilia, quæ statuerunt, unumquemque cujusunque status vel Dignitatis, etsi Papalis, existeret, teneri sibi obedire, ut & alteri cuivis Generali Concilio, in his quæ pertinent ad fidem, & Reformationem generalem Ecclesiæ Dei, tam in capite, quam in Membris. *Conc. Const. Sess. 4, & 5. Basil. Sess. 2.*

8. Ac sane multo plura objici possunt, sub quocunque Judice paulo æquiore, contra Concilii Tridentini Authoritatem, quam alterutrius ex his duobus. Nam in Concilio Constantiensi erant duo Papæ, Patriarchæ Constantinopolis & Antiochiæ, Cardinales 29, Archiepiscopi 47, Episcopi 160. Et Imperator ipse Sigismundus, cum legatis omnium Principum Christianorum Occidentis. Denique, Acta illius confirmabantur à Martino 5. postquam eum in Papam elegisset, loco trium Priorum in Schismate creatorum, quos pro
Autho-

Authoritate sua simul deposuit. Concilium item Basileense convocatum est, ex Decretis Concilii Constantiensis & Pisani, & vi Bullarum Martini 5, & Eugenii 4. Paparum. Et Julianus Cæsarinus Cardinalis, Romanæ sedis legatus, eidem Concilio præfuit. Hoc autem Concilium in Epistola Synodali declarat, Generale Concilium ut Ecclesiam Catholicam repræsentat, esse Infallibile; cum eodem Tempore asserat, Papas Romanos incidisse in hæresim. Unde facile est concludere, hoc Concilium sine dubio putasse, Confirmationem suorum Decretorum à Papa, non esse necessariam. Cum autem ejus Concilii Patres simul teneant, Papam esse Ministeriale caput Ecclesiæ, possunt forte de more ab eo petere Confirmationem Actorum, ut in quibuldam casibus necessariam; non tamen ut faciat illius Decreta infallibilia, (Talia enim secundum eos prius fuere) sed ut ea faciat Canònica.

9. Imò Picus Mirandus plusquam innuit, Papæ Romani sententiam erroneam esse posse, etiam cum Concilium ei assistit, atque consentit. Cum enim citasset Card. Cameracensem, Panormitanum, & Lyratum, hæc subdit--- "ex quibus omnibus liquet, varias de firmitate Judicii Conciliorum, & Pontificis, sententias à Doctoribus ferri; "nec adhuc aliquid (quod sciam) promulgatum est, cujus vi ad alterum credendum obstringamur. *Theor. 4. pag. 264.* Et prius dixerat--- "A plerisque negatur, ex Scripturis Divinis colligi, fidem Christi, necessario in Ecclesia Romana, ut particularis Ecclesia est ab Universalis distincta, usque ad finem sæculi perpetuandam. Et non longe post affirmat, sententiam Pontificis, & Concilii Universalis, quod Ecclesiam repræsentat dependere ab approbatione Ecclesiæ Catholicæ; & acceptandam esse, vel rejiciendam, prout ei consentitur, vel publice resistitur, post promulgationem Actorum. *Ib. pag. 261.*

SECTIO IV.

Fundamenta quibus Infallibilitas Papalis innititur evertuntur.

1. **H**Æc Opinionum diversitas inter Pontificios, satis ostendit, quanta incertitudo sit in hoc primario fidei suæ Dogmate, quod cætera omnia juxta eos confirmat; cum Ipsi tantopere inter se differant, in assignando hoc supremi & Infallibilis Judicii subjecto. Quomodo enim nos de eo Dogmate certos reddere possunt, de quo inter Ipsos nondum constat? Aut quomodo fidem nobis illius Doctrinæ, de qua Ipsi dubitant, facient? Neque minus deficiunt in
ponendo

ponendo fundamento hujus Infallibilitatis, quam in subjecto illius assignando, inter Se distracti sunt. Scripturam citant, Patrum quorundam Testimonia allegant, confugiunt ad exemplar summi Pontificis Judæorum; & nequid desit huic Prærogativæ astruendæ, ipsorum Pontificum Romanorum suffragia colligunt, æquumque putant, eos in sua Ipsorum causa Iudices constituere.

2. Primo; Quædam Christi Dicta, & Promissa Petro facta adducunt, quæ ad Pontificem Romanum, eumque solum pertinere contendunt, viz. *Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. Ora-
vi pro Te, ut non deficiat fides tua. Tu aliquando conversus, confirma fratres. Et, Pisce oves meas.* Sed quorsum hæc ad Papalem Infallibilitatem astruendam? aut quo fundamento nituntur in istiusmodi Interpretatione afferenda, cum nullum plane è veteribus habeant Sibi suffragantem. Nam Petra illa, super quam Christus Ecclesiam suam Se ædificaturum dicit, est Christus ipse, quem Petrus ibi confessus est; ut non solum Epiphanius, & Augustinus, Aliique è veteribus interpretantur, sed & ipse Paulus Apostolus, qui, una cum Petro, fundator erat Ecclesiæ Romanæ; sic enim inquit --- *ut sapiens Architectus fundamentum posui --- fundamentum autem aliud Nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus. 1. Cor. 3. 10, 11.* Imo Petrus ipse huc respicere videtur, cum illam Isaïæ Prophetiam Christo applicat---*Ecce pono in Sion lapidem summum angularem, electum pretiosum; & qui crediderit in eum non confundetur---non credentibus autem est lapis offensionis, & petra scandalii. 1. Pet. 2. 6, 7.* Et prius---*vos ipsi, tanquam lapides vivi, superædificamini, Domus Spiritualis. v. 5.*

3. Petrum interim haud negamus, dici posse secundarium quoddam Ecclesiæ fundamentum, quale nimirum Columna est respectu ædificii, quæ, fundamento primario altius jacto innitens, sustentat structuram sibi super impositam. At hæc Prærogativa compete-
bat Illi, non respectu Personæ, sed officii, quod ei commune erat cum reliquis Apostolis. Joannes enim & Jacobus dicuntur Columnæ, æque ac Cephas sive Petrus. *Cal. 2. 9.* Et Ecclesia alibi dicitur ædificari super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, Jesu Christo existente summo angulari lapide. *Eph. 2. 20.* In hoc solo honoratus est Petrus supra cæteros Collegas, quod elegerit eum Dominus ad Evangelium suum primo annuncian-
dum, tum Judæis, tum Gentibus: Judæis, in festo Pentecostes. *Act. 2. 14.* Gentibus autem, quando Cornelius Centurio, Angeli monitu, eum ad Se accersivit, ut sibi & suis prædicaret idem Evangelium. *Act. 10.* Hujus ergo Prærogativæ idem Petrus meminit in Concilio Ierosolymitano, ut quæ sibi ante Alios omnes à Deo fuerit concessa. *Act. 15. 7.*

4. Ora-

4. Oravit etiam Christus pro Petro, ut fides illius non deficeret, quamvis eum ore negaturus esset; Neque dubium est, quin hæc Christi Oratio fuerit exaudita. At nonne idem Christus oravit quoque pro cæteris Apostolis, ut Deus eos servaret à Malo, & ut sanctificaret eos in veritate, id est, in verbo veritatis? *Jo. 17. 15. 17.* Præcepit item Christus eidem Petro, ut cum conversus fuerit, confirmaret fratres suos. *Ib. Luc. 22. 32.* nempe, ut quamprimum Deo per Pœnitentiam reconciliatus esset, confirmaret Alios Pœnitentes in spe ejusdem misericordiæ divinæ, quam Ipse fuerat expertus, ut Theophylactus in locum recte exponit. Sed nonne idem Officium etiam Paulo incubuit, & ab eo præstitum est Ecclesiæ? Ipsum audiamus de Se, deque Consilio Dei in sua Conversione ita loquentem--“fidelis” sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus Jesus venit in hunc “Mundum, Peccatores salvos facere, quorum primus ego sum. Sed “ideo misericordiam consecutus sum ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem Patientiam, ~~ad~~ *ad* ~~caritatem~~, in exemplar, propositum iis, qui credituri sunt Illi in vitam æternam. *1 Tim. 1. 15, 16.* Imo, hoc idem incumbit omnibus Ecclesiæ Pastoribus, quibus unquam contigerit in graviora peccata incidere, & ex iisdem per pœnitentiam resurgere.

5. Denique, Petro ter iniunctum est à Christo, ut Oves suas pasceret, sicut eum ter negando, Ovibus iisdem insigne scandalum præbisset. At nonne idem munus spectat quoque ad cæteros Apostolos, & eorum Successores Ecclesiæ Christianæ Pastores, quos idem Christus in ea constituit, ad sanctorum consummationem, in opus Ministerii, in ædificationem Corporis Christi usque ad secundum Illius Adventum? Sic enim legimus. *Ephes. 4. 11, 12, 13.* Certe omnium Pastorum munus est, Gregem sibi commissum pascere. Quinimo, & ipse Petrus idem in mandatis dat Com-Presbyteris suis *Pascite, qui in vobis est Gregem Dei. 1, Pet. 5. 1, 2.* Ex quibus patet, hæc omnia Petro communia fuisse cum cæteris Apostolis, & pleraque horum, cum cæteris omnibus Ecclesiæ Pastoribus.

6. Quid? quod insignis illa Petri Confessio, propter quam consecutus est illud Christi Elogium, & promissum ei consentaneum, de quo tantum gloriantur Pontificii, minime Illi propria fuerit. Eandem enim reipsa Confessionem edidit Martha- *Tu es Christus, filius Dei vivi. Jo. 11. 27.* Et ante Petrum, Nathaneel- *Tu es filius Dei, Tu es Rex Israel. Jo. 1. 49.* Imo, ipse Centurio Paganus, in passione Christi, quo tempore à Petro abnegatus fuit--- *vere filius Dei erat Iste. Matt. 27. 54.* Hæc autem Confessio de Christo Dei filio erat eadem cum illa Petri. *Matt. 16. 16.* Et, cum allusione ad nomen Petri,

sub metaphora Petræ, à Christo significabatur, supra quam se Ecclesiam suam ædificaturum promisit. Hanc proinde fidem Petrus primo prædicavit, tum Judæis, tum Gentibus, atque adeo huic fundamento Christi Ecclesiam superstruxit. Hic confirmavit Poenitentes ad Deum conversos, in spe misericordiæ divinæ, juxta sui ipsius exemplar, qui eandem eximie senserat. Hic pavit illum Ovium Gregem, ex Christi mandato, quem prius, quantum in Se fuit, abnegatione Domini sui disperferat. Qua ratione autem hinc concludi poterit, Successores ejus in Ecclesia Romana, Eosque solos, Infallibilitatis privilegio gaudere? Certe, longe aliud est mandatum pascendi, à privilegio non errandi. Istud omnes Ecclesiæ Pastores obligat, at Hoc omnibus minime conceditur, ne ex Adversariorum quidem sententia.

7. Præterea, Petrus fidem internam non amisit, cum Dominum suum ore tenus negavit. At, quod ad Papas attinet, Pontificii Scriptores memorarunt, quosdam eorum fuisse Idolorum Cultores, Hæreticos, Magos, Atheos. Atque, ut iis concedamus, omnes Papas, instar Petri, fidem Christi intus & in Corde tenuisse, attamen si, instar Illius, eum verbo negaverint, (multo magis, si vita quoque, & factis) Ecclesia Christi Illos sequi non potest tuto & secure; cum Illa non judicet de occultis, quæ ejus notitiam latent, sed ad ea sola attendat, quæ ex Cathedra proferunt in publicis fidei Definitionibus, & ad vitam fidei consonam.

8. Ex his etiam patet, portas Inferorum, non semel prævaluisse contra sedem Petri Romæ collocatam, atque adeo Romanam Ecclesiam non fuisse istam, quam Christus supra Petram ædificaturus esset, juxta promissum, in responso suo ad Petrum, factum. Neque aliam aliquam particularem intellexit ibi Christus, sed Ecclesiam suam Catholicam, quæ, virtute hujus promissi, Fidem Christi in universum nec amittere potest, nec corrumpere, quamvis in diversis sui Partibus, orbisque Regnis, atque Provinciis, ab ea deviare possit, vel etiam deficere, Quod vero ad Infallibilitatis prærogativam, quam, ut sibi à Petro derivatam, vendicant Pontifices Romani; omnes fatentur, illam communem fuisse Petro cum cæteris Apostolis, & à Christo, una cum munere Apostolico, immediate & æquali Gradu acceptam. Ostendant ergo Pontificii rationem alicujus Discriminis in hac Re, inter Petri, reliquorumque Apostolorum Successores. Cur enim non descenderet hæc Prærogativa ad eos omnes pari Jure? aut saltem, cur non ad Petri ejusdem Successores in Ecclesia Antiochena, ubi per septennium juxta Illos, sedit? vel in Ecclesia Alexandrina, ubi, ut Ipsi quoque aiunt, Marcum collocavit; æque ac in Ecclesia

Ecclesia Romana, ubi Martyrium consummavit? Certe *Gregorius M. Rom. P. in Epistola ad Eulogium Patriarcham Alexandrinum*, concedit Illius, ut & Antiochenæ, sedi, quæ ad suam Ipsius Sedem spectabant. Verba ejus sunt hæc---“suavissima mihi Sanctitas vestra, multa in Epistolis suis de S. Petri Apostolorum principis Cathedra locuta est dicens, quod ipse in eâ nunc usque, in successoribus suis se deat---Cuncta quæ dicta sunt, in eo lubenter accepi, quod Ille mihi de Petri Cathedra locutus est, qui Petri Cathedram tenet. Et cum me specialis Honor nullo modo delectet, valde tamen lætatus sum, quia vos Sanctissimi, quod mihi impendistis, vobismet-ipsis dedistis---“Cum multi sint Apostoli, pro ipso tamen Principatu sola Apostolorum Principis Sedes Auctoritate convaluit, quæ in tribus locis Unius est. Ipse enim sublimavit sedem, in qua etiam quiescere, & præsentem vitam finire, dignatus est. Ipse decoravit sedem, in quam Evangelistam Discipulum misit. Ipse firmavit Sedem, in qua septem Annis, quamvis discessurus, fedit. Cum ergo unius atque una sit sedes, cui ex Authoritate divina tres nunc Episcopi præsent; quicquid ego de vobis boni audio, hoc mihi imputo. Siquid de me boni creditis, hoc vestris meritis imputate; quia in Illo unum sumus, qui ait, ut omnes unum sint, sicut & Tu Pater in me, & ego in Te, ut & Ipsi in nobis unum sint. Sic Ille, *lib. 6. Epist. 37. Eulogio Episcopo Alexandrino*.

9. Secundo; Citant Patrum quorundam Testimonia, quæ nec uno verbo asserunt Pontificum Romanorum Infallibilitatem, aut etiam permanentiam in fide, ut Sedi illi perpetuo affixam: sed vel de fide solius Petri loquuntur, quod non esset defectura in Semine ac Radice, quamvis præ metu Christum esset ore negaturus. ut *Aug. de Corrupt. & Grat. cap. 8 Chrysost. in Matt. & Theophyl. in cap. 22 Luca.* vel de Successione Episcoporum Romanorum, quod ad sua usque Tempora, ab Hæresi immunes perstitissent, ut *Theodoret. in Epist. ad Renatum Presbyterum*. Unde, inquit, Ecclesia Romana sibi commparavit Præminentiam quandam inter cæteras Ecclesias. *Augustinus item, in Psalmo contra Partem Donati*, hæc habet---“numerate Sacerdotes vel ab ipso Petri Sede, & in ordine illo Patrum, quis cui successit, videre. Ipsa est Petra, quam non vincunt superba Inferorum portæ. Ubi per Petram, intelligit fidem Petri, quam in Sede Romana fixit, quæque illam pariter fixit ne fluctuaret, & circumferretur omni vento Doctrinæ. Hanc fidem Augustinus dicit mansisse in illa Sede usque ad sua tempora, ab ipso Apostolo fundatore constanti Traditione, per succedentes Episcopos, deductam. Neque dubitat aliquis, quin ista Petra sit invincibilis. At non solum Romæ;

sed ubicunque, retinetur, & in suo loco permanet. Hæc enim fides ubique eadem est, ubique firma; & quacunque in Ecclesia reperitur ordo Pastorum, in ea constanter perseverans, eique consona & homogenea superstruens, ibi remanet illa Petra contra quam cunctæ Inferorum vires nunquam prævalebunt. Hæc enim est fides Ecclesiæ Catholicæ communis, non propria Romanæ; utpote ab Apostolis Ecclesiæ tradita, & Apostolis à Christo.

ro. Tertio; Judæorum Pontificum exemplar urgent, in quorum Pectorali includebantur Urim & Thummim, id est, Doctrina & Veritas. Cujus causa ostenditur, *Deut. 17. 5. Judicabunt Tibi*, inquit Deus, *Judicii veritatem*. Dominus ergo & signo & verbo promisit, Doctrinam & Veritatem in pectore summi Sacerdotis habitaturas, ac proinde eum non erraturum, cum populum se consulentem docere institueret. Quod si hoc, ajunt, Sacerdoti Aaronico conveniebat, multo magis conveniet summo Sacerdoti Christiano, qui est Papa Romanus. At non pauca hic obstant, quo minus hanc Consequentiam eis demus, ut arguant à paritate Rationis inter Pontificem Judaicum, & Romanum, qui in hac ipsa re inter Se dispares sunt; & si in omnibus convenirent, Infallibilitas tamen in judicando inde concludi non posset. Quicquid enim intelligitur per Urim & Thummim, pro confesso est, illud fuisse extraordinarium prophetandi medium, quod cessavit, ut ipsi Judæi fatentur, post reditus è Captivitate *Babylonica*; neque à Pontificiis hodie Papæ suo arrogatur. Si quidem haud puto, Illos donum Prophetiæ, aut arcana Dei Concilia revelandi, Papæ vindicatos,

11. Neque Aaronicum Sacerdotium, durante illo extraordinario Prophetandi Medio, liberum fuit ab errore in materia facti, vel fidei; ut ex historia Regum, querelis Prophetarum, præcipue autem ex Decreto & Sententia Caiphæ Pontificis, apparet. Quoties enim Sacerdotes legem Dei deseruerunt, Deus Illos deseruit. Legimus de Uria summo Sacerdote, quod, ad Regis Achazi mandatum, extrueret Altare in Templo Dei, ad instar idololatrici Damasceni, inque illo sacrificia contra legem offerret, vetere Dei Altari seposito & neglecto. 2. *Reg. 16. 10.* Et Queritur Jeremias, Sacerdotes nescivisse Dominum, & ad Idololatriam deflexisse. *Jer. 2. 8, 26.* Micheas, quod pro mercede docuerint, ac proinde falsa. *Mic. 3. 8.* Et Malachias speciatim, de summo Sacerdote, quod cum labia Illius custodire deberent scientiam, Aliique ex ore ejus legem requirere, eo quod Angelus Domini exercituum esset; Ipse tamen, una cum Cæteris, de via recesserit, scandalizaverit plurimos in lege, & irritum fecerit pactum Levi. Propter quod, inquit Dominus, & ego reddidi vos
“con-

“contemptibiles omni populo, & abjectos. *Mal. 2. 7, 8, 9.* Legimus item in Evangelio—Conventum fuisse inter Judæos (sc. Primores Judæorum in Synedrio, ubi Pontifex summus præsidere solitus est) ut si quis confiteretur Jesum esse Christum e Synagoga ejiceretur. *Jo 9. 22.* Atque iterum; quod Caiphas ejusque Concilium, una consultaverint, ut occiderent eum. Et ad hoc, mandatum dederint, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet ut apprehendant eum. cap. 11. 53, 56. Denique, quod idem Caiphas, cum Synedrio ei assistente, Jesum blasphemix arguerint, mortisque sententiam in eundem tulerit, quod se Christum esse, filiumque Dei Benedicti affirmaret. *Matt. 26. 64.* Sic & prius, Sacerdotes, cum Prophetis, & omni populo, apprehenderunt, & morte damnarunt Jeremiam Prophetam veri Dei, quod nomine Illius, Destructionem Templi, urbisque prædixerit, si modo adhuc in peccatis suis impœnitentes permanerint. *Jer. 26. 7, 8.*

12. Itaque verba illa. *Deut. 17. 9. Sacerdotes judicabunt Judicii veritatem*—non sunt verba Dei promittentis, sed præcipientis. Docet hic, quid fieri velit ac debeat, non quid semper facturi sint. Homines enim sæpissime negligunt, quæ Deus severissime præcipit. Sin accipiantur, ut verba Dei promittentis assistentiam suam Sacerdoti judicaturus, certe accipienda sunt cum hac Conditione annexa, nimirum, si Ipse consulat legem Dei, & juxta illas docuerit populum se consulentem. Tunc, inquit Deus, sequeris sententiam ejus. Sic enim legimus. *v. 11.* Ita interpretatur Lyranus in locum—“Sententia nullius Hominis, cujuscunque sit Authoritatis, tenenda est, si contineat falsitatem, vel errorem. Et hoc patet manifeste per hoc, quod præmittitur in Textu, *Judicabunt Tibi judicii veritatem*—postea subditur—“& docuerint Te juxta legem ejus. Ex quo patet, quod si dicant falsum, vel declinent à lege Dei manifeste, non sunt audiendi. Item, *Gloss. Ord.* “Christiani debent in Dubiis ad Pontifices recurrere, quantum ad Spiritualia; & ad Principes, quantum ad Temporalia; & eorum firmiter tenere sententiam, nisi errorem contineat manifestum. Similiter, cum Christus in Evangelio mandat Turbis eum sequentibus, & Discipulis suis e Gente Judæa, ut servarent ac facerent, quæcunque dixerint Scribæ & Pharisei, qui super Cathedram Moysi sederunt *Matt. 23. 2, 3.* sine dubio intelligendus est de iis, quæ pertinent ad Cathedram Moysi, id est, quæ legi ejus sunt consona, ut *Glos. Interl.* recte interpretatur. *Maldonatus* quoque in eundem sensum—“Cum jubet servare & facere quæ Scribæ & Pharisei, dum in cathedra Moyse sedent, dicunt; non de Ipsum, sed de legis ac Moyse doctrina loquitur. Perinde enim est, ac si dicat, omnia, quæ Lex & Moyse vobis dixerint, Scribis

“ & Phariseis recitantibus, servate, ac facite; secundum opera autem illorum nolite facere; ut Jeronimus & Hilarius videntur intellexisse, Sic Ille. Aliter enim non vult Eos audiri, cum male legem interpretantur, & per Traditionem suam irritum faciunt Dei mandatum. De hoc enim non semel eos redarguit idem Christus; nempe, in Casu Honoris Parentibus debiti ex vi quinti Præcepti; tamen, iis denegati, sub prætextu voti temerarii, sive execrationis, ex formula Corban. *Matt. 15. 4, 5, 6.* In casu item irritandi varias jurandi formulas, quæ in se ratæ erant, & obligatoriæ. Ut legimus *Capite. 23. v. 16. 22.*

13. Denique; quicquid eminentioris prærogativæ Summo Pontifici conveniebat inter Judæos, perperam attribuitur pontifici Romano. Hic enim fuit Christi Typus, non Papæ. Unde sequitur, Papam non magis Successorem Illius habendum esse, quam alium quemvis sub Christo Ecclesiæ Catholicæ Episcopum. Idcirco, Urim & Thummim, cum aliis quibusdam, quæ summo Judæorum Sacerdoti peculiaria fuerunt, perfectas istas Dotes atque virtutes adumbrabant; quæ in Christo eoque solo, summo perfectionis Gradu, reperiebantur. Unde concludi potest, Pontificem Judaicum, utpote Christi Typum, non debuisse errare, deviando sc. à lege, & Oraculo Dei, in sententia Judicii; non autem nequivisse errare, si per crassam negligentiam & socordiam, aut per malitiam sponte devia-verit. Hinc autem recte concluditur, Christum Pontificis Judaici Antitypum, undiquaque perfectum, non potuisse errare; utpote in quo fuerint omnes Thesauri Sapientiæ & scientiæ absconditi. *Col. 2, 3.* Unde, è sinu Patris exiens voluntatem Illius plenissime declaravit. *Jo. 1. 18.* Imo, Qui fuerit plenus veritate, ipsa veritas, & lux mundi, quoad Doctrinam. *Jo. 1. 14. 9. & 8. 12. & 14. 6.* Et accuratissimum perfectionibus exemplar, quoad virtutem & vitam. *Matt. 5. 17. Jo. 8. 46, 29. 1. Pet. 2. 22, 23.* Hic ergo solus, non in Pectorali, sed in suo Ipsi pectore, Urim & Thummim propriissime inclusit, id est, si verbum de verbo transferamus, Illuminationes & perfectiones,

14. Quarto; Allegant Testimonia ipsorum Paparum. Iniquius sane, in sua ipsorum Causa. Neque tamen hinc evincunt, quod volunt. Nam Testimonia ab iis in hanc Rem allata, non diserte affirmant Papas Romanos esse Infallibiles; sed vel Ecclesiam Romanam per Gratiam, ad sua usque tempora, nunquam errasse à Tramite Apostolicæ Traditionis, nec hæreticis novitatibus unquam depravatam succubuisse; vel privilegia Sedis Romanæ perpetua esse, divinitus radicata & plantata; vel, Orationem istam venerabilem & efficacem Salvatoris obtinuisse, ut hætenus Petri fides non defecerit;

cerit; vel denique, quod ea de Causa, Controversiæ Ecclesiasticæ graviores, atque difficiliore, præsertim quæ Articulos fidei contingerent, ad Petri Sedem essent referendæ. Hæc summa est eorum quæ citant ex Epistolis *Agathonis*, *Nicolai* 1, *Leonis* 9, & *Innocentii* 3. Nequid dicam de iis, quæ allegant ex Epistolis antiquiorum Paparum sc. *Lucii*, 1, *Felicii* 1, & *Marci*; quas omnes Docti, etiam inter Pontificios jamdudum, ut puto, agnoscunt esse supposititias.

15. Præcipuum vero Testimonium quod adducunt, & examine serio dignissimum, desumitur *Ex Sermone 3º Leonis 1. de Assumptione sua ad Pontificatum*. “ Specialis, inquit, Cura Petri à Domino suscipitur, “ & pro fide Petri proprie supplicatur, tanquam Aliorum status certior sit futurus, si Mens principis victa non fuerit. In Petro ergo “ omnium fortitudo munitur; & divinæ Gratiae ita ordinatur auxilium, ut firmitas, quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum “ Apostolis cæteris conferatur. De quo Testimonio dicimus, fuisse dictum admodum Catholici, & insignissimi suæ ætatis Episcopi. Ita tamen, ut de Illo dici possit in hoc Petri elogio, quod de Cicerone olim dictum est in Eloquentiæ encomio, eum idcirco eloquentiam ad Cælos usque summis, quæ potuit, laudibus evexisse, ut Ipse cum ea simul ascenderet. Ita Leo Petri Decessoris sui firmitatem in fide ideo magnificat & extollit, ut Ipse cum eo simul extolleretur, & Cathedram Petri, in qua sedit, eadem fidei firmitate muniret. Longe autem absunt Illius verba ab Infallibilitate judicii omnibus Petri Successoribus astruenda. Nihil enim hic dicit de Petri Successoribus, sed de Petro solo; nihil de Infallibilitate Paparum, sed de firmitate fidei in Petro post Conversionem; Cujus exemplo, quamprimum ex peccato per pœnitentiam surrexerit, & gratiam constantis fidei adeptus fuerit, cæteri Apostoli in fide confirmarentur. Cum autem dicit, firmitatem istam fidei, quæ per Christum Petro tribuebatur, cæteris Apostolis per Petrum conferri; non ita intelligendus est, quasi Petrum faceret istius Gratiae Collatorem, quæ solius Dei Donum est. Neque ipsi Pontificii dissentent, Infallibilitatem Doctrinæ, & summam Authoritatem in Ecclesia, omnibus Apostolis immediate collata fuisse à Christo.

16. Hic ergo verborum sensus est. Petrum cæteris Apostolis in exemplar fore propositum, tum pœnitentiæ de peccato commisso, tum constantiæ fidei post pœnitentiam recuperatæ, tum præstandi officii in Fratribus iis confirmandis, qui aliquando lapsuri essent, vel in periculo lapsus per imminentem Tentationem constituti forent; Illis, ut firmitatem Gratiæ recuperarent; His autem, ut retinerent.

tinerent. Neque enim putandum est, Christum vel pro solo Petro orasse, vel ei soli confirmandi fratres mandatum dedisse. Nam & pro cæteris Apostolis oravit, quos una cum Petro Satanas *expetivit* sibi dedi, ut *Cribraret eos sicut Triticum*. *Luc. 22. 31. Rogo, inquit, ut serves eos à Malo, sive Maligno illo, id est, Diabolo Tentatore. Jo. 17. 15. Comp. 1. Jo. cap. 2. 13. Matt. 6. 13. & 13. 19. 38.* Cæteris item mandatum dedit, tam confirmandi fratres lapsos aut labantes, quam convertendi Infideles & Impœnitentes; cum præcepit eis, ut prædicarent *in nomine Illius Pœnitentiam, & remissionem Peccatorum in omnes Gentes. Luc. 24. 47.* cum dedit eis parabolas de Rege rationem conferente cum servis suis; & de prodigo filio, ad Patrem redeunte, veniamque Delictorum suppliciter postulante. *Matt. 18. 23. & Luc. 15. 10.* --- Cum denique eisdem præcepit, ut Evangelium ubique prædicarent, cunctasque Gentes docerent servare omnia, quæcunque eis mandaverat. *Mat. 28. 20.* Quod & præstiterunt, ut legimus in libro *Actorum*, & in Epistolis suis, quas ad Ecclesias conscripserunt. Petrus autem ideo nominatim à Christo compellatur, quia præ cæteris Collegis gravius peccaturus esset; simulque eisdem in posterum præiturus laudabili tum Pœnitentiæ, tum Constantiæ exemplo. Quicquid igitur hic Petro dicitur, ad reliquos Apostolos simul spectavit; nec minus pertinuit ad eorum omnium Successores, in quibuscunque Ecclesiis à Se plantatis, quam ad Petri Successores in Ecclesia Romana, atque adeo ad omnes Episcopos ubicunque Gentium. Perperam igitur, & sine ratione, Papæ quidam posterioris ævi, & Cathedræ Romanæ adulatorii Patroni, ea Christi verba uni Sedi Apostolicæ peculiariter applicuerunt, ut ei specialem quandam Prærogativam in Causis majoribus determinandis, quæ fidem, pacemque Ecclesiæ propius attingunt, assererent.

S E C T I O VI.

Papas à fide deviasse ostenditur.

Q Unimo, ne supra modum glorientur Pontificii, & insolentius se efferant, de fide Ecclesiæ Romanæ, quasi nunquam defecerit, aut esset defectura; quamvis ea felicitas ex speciali Dei Gratia per aliquot Secula isti Sedi contigerit, ut nulla Hæresis illic originem sumpserit, aut patrocinium invenerit; è contra vero, fides, quam antiquitas receperat, inviolata permanserit: Ipsi tamen Papæ, qui de hac felicitate suæ Ecclesiæ tantopere gloriantur, non inficias eunt

eunt quosdam è suis Antecessoribus à professione rectæ fidei descivisse, & cum Hæreticis communicasse. Compertum enim est, Liberium & Felicem Arianæ Sectæ adhæsisse, ut & Honorium postea favisse Monothelitarum Hæresi. Quod Agatho, Leo 2, & Adrianus 2. fatentur in illis ipsis Epistolis, quibus intemeratam Sedis Romanæ fidem deprædicant, & illius Prærogativas extollunt.

2. Imo, Honorium ea de causa, una cum cæteris Monothelitis, anathematizant. Itaque si verbis suis fidem adhibere volunt in hac re, cum hac limitatione accipienda sunt, viz. Ecclesiam Romanam eo usque conservatam fuisse ab Hæresis contagione immunem, ut quamvis pauci quidem Episcopi in illius Cathedra sedentes ad tempus defecerint, & officio suo in propugnanda fide defuerint; nec tamdiu tamen, nec tam gravi lapsu, quin Ecclesia illa, cum maxima Cleri parte, & illius Episcopi ut plurimum, fidem antiquam retinuerint, contra Hæreses defenderint, aliasque Ecclesias in fide labantes Auctoritate sua & Constantia stabiliverint. Porro, si Pontifices Romani istiusmodi lapsus in Decessoribus suis agnoscere cogantur, certe spondere nequeunt, vel pro seipsis, vel pro Successoribus suis, quod Infallibiles in posterum futuri sint, quoties Causas fidei determinandas suscipiunt. Hoc enim & Ipsi facti sunt, qui Papatum suum quam maxime extollebant. Ita Bonifacius apud *Gratianum Dist. 40. c. 6. Si Papa*---“Papæ culpas redarguere præsumit Mortalium nullus; quia cunctos Ipse judicaturus, à nemine judicandus est, nisi deprehendatur à fide devius. Sic & *Innocentius 3. Serm. 2. in Consec. Pontif.* “In tantum fides mihi necessaria est, ut cum de cæteris “Peccatis solum Deum Judicem habeam, propter solum peccatum “quod in fide committitur, possim ab Ecclesia judicari. Quid clarius esse potest ex Testimoniis horum Paparum, qui accerimi Pontificiæ Dignitatis Assertores erant, quam Papas Romanos, & deviare posse à fide, & propter istiusmodi lapsus ab Ecclesia posse judicari? ex quo sequitur, eos nec Infallibiles esse, nec supremos Judices in definiendis fidei Controversiis. Quinetiam Canus citat in eandem sententiam Testimonia plurium Paparum; nempe, Anacleti, Eusebii, Joannis; item Clementis, & Calixti, ex Burchardo. Imo, suffragia Episcoporum 218 in 5 Synodo Romana, in hæc verba---“A “multis Antecessoribus nostris Synodaliter decretum est atque fir- “matum, ut Oves Pastorem suum nec reprehendere, nisi à fide exorbitaverit, præsumant. Unde concludit, “Non est igitur negandum, quin summus Pontifex esse possit Hæreticus. Sic arguit Ille contra Albertum Pighium Campensem, qui omnes Romanos Pontifices ab omni erroris nota liberare conatus est. *Comm. Loc. lib. 6. cap. 8. Resp. ad Argum. 11.*

S E C T I O VII.

*Causæ ob quas tributa fuerit olim quædam Præeminentia
Ecclesiæ Romanæ.*

Quarto ; In priscis Ecclesiæ Seculis, multum quidem tribuebatur Ecclesiæ Romanæ, & illius Episcopis ; cujus Honoris, sic a cæteris Ecclesiis exhibiti, has præcipue Causas assignare possumus.

1. Quod suam Originem, & fundationem in fide Christi, præcipue debuerit Petro & Paulo, primariis Christi Apostolis, qui illam non solum in fide Christi instituerunt, sed & eandem fidem martyrio ibidem consignarunt, & in eadem urbe sepulti sunt. At quamvis hinc non parum nobilitata sit Ecclesia Romana, alias tamen per Orbem Ecclesias, in hac Fundatorum dignitate consortes habuit, quæ ab iisdem Apostolis alibi plantatæ sunt.
2. Quod Roma esset Imperii Caput atque orbis Romani Metropolis ; ac proinde, ejus Episcopus, primariæ Sedis Episcopus, & præcipuus Christiani Orbis Patriarcha ; atque adeo Dignitate, etsi non Autoritate, supra cæteros omnes elevatus.
3. Quod fidem Catholicam puram & inviolatam per aliquot Secula conservaverit, in quibus nulla Hæresis, aut exorta fuerit illic, aut probata, ut Ruffinus in *Symb.* testatur. Cum interim Ecclesiæ Orientales Hæresibus quam plurimis laboraverint, nempe Arii, Sabellii, Macedonii, Eunomii, Apollinaris, Nestorii, Eutychis, & aliorum : Et Africanæ insuper per idem tempus, Hæresibus Manichæorum, Pelagianorum, atque Donatistarum. Unde multi Episcoporum corrupti sunt, imo, ipsæ Patriarcharum Sedes in Oriente Hæresi infectæ sunt, & ab Hæreticis possessæ per quadraginta circiter Annos.
4. Quod zelum haud mediocrem, in fide Catholica contra omnem Hæresim tuenda, præ se tulerit, diligentiamque non minorem præstiterit, in novis Ecclesiis circumquaque plantandis, per Doctores è suo sinu in omnes partes emissos ; quorum opera & industria Fidem Christianorum in quamplurimis Regionibus propagavit, præsertim in Occidente & Meridie ; quas proinde æquum erat, illam ut Matrem colere & observare, & illius Consilium simul atque Auxilium in casibus, causisque gravioribus expetere. Ex his præcipue causis, eximium quandam præ cæteris Honorem consecuta est Ecclesia Romana.

2. Hinc factum est etiam, ut Pontifex Romanus supereminentiam quandam in Ecclesia sibi comparaverit, inter cæteros Episcopos. Hæc tamen ei nunquam concessa fuit, quasi Jure Divino debita, sed

ex tacita Consuetudine; spontanea cessione, vel Jure positivo Ecclesiastico. Neque potestatem sic ei concessam, quæ istam supereminentiam sæpe comitabatur, & quasi Appendix illius erat, solus exercuit Episcopus Romanus, sed in & cum Synodo Episcoporum Occidentali. Hinc est quoque, quod Titulus Oecumenici ei quandoque attribueretur, in quantum primarius esset Orbis Romani Episcopus. Hinc est quod veteris Ecclesiæ Patres fidem Romanam sæpe numero celebrent, vel in Dubiis suis ad eam Sedem confugiant; ut qui confiderent, se Doctrinam sanam ab ea secure hausturos, & Arma contra Hæreses inde mutuatuuros, quibus eas facilius atque sælicius debellant. Ista enim Ecclesia puræ & integræ Veritatis sibi ab Apostolis traditæ, diu Custos fuit quam maxime tenax & fidelis. Hinc est denique, quod cæteræ per orbem Ecclesiæ, quæ Orthodoxam fidem tuebantur, siue ejus Filiæ fuerint, siue Sorores, in difficultatibus suis eandem consuluerint, & illius sententiam lubenter amplexæ sint.

3. Eadem de causa, Hæretici quoque ad eam confugere soliti sunt, ejusque communionem avidissime expetebant, & non raro fraudibus atque dolis eam quærebant; ut qui probe noverint, tantæ Ecclesiæ famam fidemque undiquaque notam, non exiguam sibi, suisque Hæresibus Authoritatem conciliaturas. Sic Marcion, Montanus, Novatus, Ursacius & Valens, Coelestius, aliique, communionem Romanæ Ecclesiæ solicite postulabant. Huc addi potest, (quod Pontificii venditare solent) Episcopos Romanos ab olim, universalem quandam omnium ubique Ecclesiarum curam gessisse. Unde Clemens Petri Discipulus, & in ea Sede successor, Epistolam misit ad Corinthiorum Ecclesiam longe à se distantem, ut eam schismate tunc laborantem componeret. Quod illius exemplum Successores ejus frequenter imitati sunt, ut ex illorum Epistolis passim videre est.

4. Enimvero, cum Ecclesia Romana talis extiterit, atque hoc pacto se gesserit, etiam durante ista Corruptione fidei, & confusione ecclesiarum per Orientem & Meridiem, quarum supra meminimus; nihil mirum est, si Episcopi Catholici, qui à præpotentibus Hæreticis persecutionem passi sunt, ab Ecclesiis suis ejecti, & in exilium acti, confugerent in Occidentem ad Episcopum Romanum, vel sponte sua, vel ab eo accersiti; apud quem nimirum, se tutum refugium adepturos sperabant, cum in patria morantibus, aut Fidei, aut Vitæ jactura iis subeunda fuisset. Tunc temporis enim, Ecclesia Romana, ut prima respectu Dignitatis, sic & Fidei simul, Pacisque respectu, quibus præ Cæteris gaudebat, exoptatissimum fuit omnibus ita exagitatis Perfugium; præstans iis inter res turbidas, minasque Hæreticorum circumfremementium, Asylum valde tranquillum atque securum.

Namque ut incorrupta remanserant, fidemque istam integram servaverat, quam ab illustrissimis Fundatoribus suis susceperat, ita plerumque & imperturbata remansit. Quinetiam, hoc ad prædicta non parum contulit, quod se non emiscuerat turbis atque contentionibus istis, quæ cæteros Episcopos vexaverant, & inter se commiserant; Ecclesiasque sibi subditas inflammaverant discordiis, & in varias Opinionem distraxerant. Ex quo factum est, ut Urbis Romæ Episcopus, cum Synodo Collegarum suorum, multo magis idoneus erat ad sustinendam Arbitri Personam inter Partes litigantes; utpote quarum nulli addictus erat, vel mutuis inter se litibus implicitus.

5. His ergo de causis, Athanasius Alexandrinus, Paulus Constantinopolitanus, Marcellus Ancyranus, Asclepas Gazens, Orientis Episcopi, Romam confugerunt. Imo Permulti eorum, qui illuc non confugerunt, cum tamen acrius, dum in Sedibus suis commorati sunt, ab Hæreticis oppugnabantur, Adversarios suos frequenter premebant Judicio & Autoritate Ecclesiæ Romanæ, Traditione Apostolica illic vigente, & fide antiqua inibi retenta ac professæ; quodque Ecclesia illa, in controversiis fidei Dogmatibus, secum consentiret, eorum vero Dogmata condemnaret. Multum quoque in hoc gloriabantur, & Adversariis suis insultabant, quod sua Ipsorum fides approbaretur ab Ecclesia Romana; quodque Ipsi cum illius Urbis Episcopo communicarent, atque adeo pro Catholicis agnoscerentur; cum interim Illi, ab eadem Ecclesia pro Hæreticis habiti forent, eoque nomine rejecti & excommunicati.

6. *Ieronymus* item dicit, se Jussionem Damasi expectare, num tres Hypostases in Deo dicere debeat, cum ad hoc profitendum requiretur ab Episcopo Antiocheno -- "Discernite, si placet, obsecro. "Non timebo tres Hypostases dicere, si jubetis. *Epist. 57. ad Damasum.* At Damasus fuerat illius proprius Episcopus, cui nuper ministraverat in Epistolis conscribendis; quem proinde Pastorem suum agnoscit in hac ipsa Epistola *A Pastore præsidium ovis flagito.* Et quod adhuc erat multo majus, quantum ad hoc Dubium solvendum, erat illius Ecclesiæ Episcopus, quæ tunc fidem purissimam coluit in Occidente, cum Oriens variis Hæresibus laboraret. Unde ibidem asserit --- "Nunc in Occidente Sol Justitiæ oritur; in Oriente autem "Lucifer ille qui ceciderat, super Sydera posuit Thronum suum. Vos "estis lux mundi, Vos estis Sal Terræ -- Ego nullum primum nisi Christum sequens, Beatitudini tuæ, id est, Cathedræ Petri communione "consocior --- Quicumque tecum non colligit, spargit; hoc est, qui Christi non est, Antichristi est. *Id Epist. 58. eidem Damaso* --- "Hinc "præsidiiis fulta mundi, Ariana rabies fremit. Hinc in tres partes
"scissa

“scissa Ecclesia ad merapere se festinat. Monachorum circamanentium antiqua in me surgit Autoritas. Ego interim clamito, si quis Cathedræ Petri jungitur, meus est. Meletius, Vitalis, atque Paulinus se Tibi hærare dicunt. Possem credere, si hoc unus assereret. Nunc, aut duo mentiuntur, aut omnes. Idcirco obtestor Beatitudinem tuam --- ut mihi literis tuis, apud quem in Syria debeam communicare, significes. Noli despiciere animam, pro qua Christus mortuus est. *Sic Ille.* Neque inficias imus, quin ex causis præfatis, plurimi fecerit Augustinus, Pelagium promississe se damnaturum quicquid Ecclesia Romana damnaret; & quod sæpius se receperit, inter disputandum, ad Apostolicæ Sedis Autoritatem. Necnon, quod plures Ecclesiæ Orthodoxæ, cum Hæreses & Hæreticos damnarent, summopere eniterentur ut Romana quoque idem præstaret, quo Damnatio ista foret validior cum à pluribus ac Dignioribus, & in Doctrina purioribus Ecclesiis illa sententia confirmaretur.

7. Sed hinc Episcopi Romani occasionem tandem arripuerunt, sibi, suæque Sedi, nimium arrogandi; ita ut, ubi Illorum Judicium ac suffragium duntaxat ad augmentum roboris à Sororibus Ecclesiis postularetur, Ipsi illud sic intelligi vellent, quasi supremi istius Judicis foret sententia, ad cujus Tribunal ex officio appellatum est. Satis callide nimirum, & satis superbe. Eo magis autem Judicium Episcopi Romani postulabatur, & in eo securius acquietum est, quod Ecclesia cui præsedit, cum cæteris Occidentalibus quæ ei adhæserunt, non solum fidei antiquitus receptæ sensum, sed & ipsissima verba, quibus ab initio, tradita fuit, sollicitius custodierat; cum interim plurimi Orientis Episcopi revera Orthodoxi, sibi invicem tamen suspecti essent, & inter se distracti, quod verbis discreparent, etsi sensu convenirent. Hoc Animadversum est à *Soxomeno. Hist. lib. 3. c. 12.* & à *Vigilio Tridentino contra Eutychem, lib. 2.* “Damnatis, inquit, Ario, Nestorio, & Eutychete, ipsimet Orthodoxi inter se misere, & absque legitima causa dividebantur. Eandem fidem in re profitebantur, & corde retinebant. Dissidia ex verbis oriebantur. Alii enim utriusque Naturæ in Christo veritatem exponebant, sed duas Naturas dicere non audebant, ne secundum Nestorium Personas duas fateri putarentur. Rursus, Alii timentes, ne in Apollinaris & Eutychetis Dogma incurrant, nolunt Deum dicere passum & mortuum, cum unam ejus credant esse Personam, & hunc eundemque Deum fateantur, & Hominem. *Sic Ille.* Inter hæc autem dissidia, etiam apud Orthodoxos alita, & infelicitè agitata, lubentius consulta est Ecclesia Romana, quæ præsolita sua Gravitate & Constantia, antiquas etiam phrasas, verborumque formulas, cum substantia fidei retinuerat.

8. Interea tamen, hujusmodi Consultationes, quibus Ecclesia hæc frequentius honorata est, non ideo adhibitæ sunt ab aliis Ecclesiis, quasi simpliciter & absolute inniterentur judicio atque Authoritati Ecclesiæ Romanæ in se spectatæ, sed quia seculis istis prioribus habebatur, non solum Dignitate prima, sed & fidei Catholicæ quoque professione, quam sanam & incorruptam in se retinuit, cum aliæ quamplures Hæresis labe inficerentur. Siquidem Fides Romana illius ævi, quæ ab omnibus ubique Catholicis tam eximie laudabatur, & cujus nomine se efferebant Romani, eadem prorsus erat cum Illa, quam cæteræ per orbem Christianum Ecclesiæ à suis Fundatoribus acceperant, & eo usque incorruptam retinuerant, donec Hæreses in eis exortæ Illam partim vitiaverant; partim, una cum Professoribus suis, exulare coegerant. Idcirco, non tam Authoritas Ecclesiæ, quam Integritas fidei Romanæ, Illud erat, quod tanti æstimabatur à Catholicis, & in cujus participatione tantopere gloriabantur.

9. Nam quoties ista Ecclesia, ejusque Episcopus, ex jure alicujus Dominii, quod præ se ferre videbantur, plus sibi arrogabant, quam iis debitum esset ex aliarum Ecclesiarum judicio; vel se opposuerunt alicui Doctrinæ, vel Consuetudini, quam Illæ tenuerunt, minime obtinebant quod eo nomine postulabant, sed examine debito rei controversæ adhibito, pro obsequio contradictionem experti sunt; imo, non raro Increpationem acerbiorum, & præposteræ ambitionis condemnationem, qua sibi nimium usurpabant in cæteris Ecclesiis; dum suas Opiniones & consuetudines alibi non receptas, iis, instar legum, pro imperio obtrudebant. Hoc autem in sequentibus uberius demonstrabitur.

S E C T I O VIII.

*Eadem Præeminentia aliis Ecclesiis & Episcopis olim data,
aut ei par.*

1. **H**Is de causis, consuli solitus est Episcopus Romanus, cum suo Clero, & singulari quodam Honore præ reliquis coli, unde Præeminentiam quandam in Ecclesia paulatim obtinuit. Hæc tamen Præeminentia, quam ex Causis modo dictis sibi comparavit, non adeo peculiaris ei fuit, quin Alii quoque Episcopi non raro partes suas habuerint, ut in iisdem officiis, sic & in iisdem Honoribus. Nam & Ipsi quoque in rebus dubiis consulti fuerunt, & Responsa consulentibus dederunt; Illorum communio pariter expetebatur;

Illi demum universalem quandam omnium ubique Ecclesiarum curam gesserunt, atque inde Oecumenicorum Titulo insigniti sunt.

2. Hinc legimus Marcellum Ancyranum, se non tantum Julii Romani, sed & Athanasii Alexandrini communione defendisse. Ita *Jeron. de Script. Eccles. in Marcell.* Idem quoque Ieronymus, qui Damasum consuluit, num tres diceret Hypostases, annon? ut se Catholicum esse probaret, ait, se non modo cum Damaso, sed etiam cum Petro Alexandrino sentire --- "Hæreticus, inquit, vocor, Homo unionem prædicans Trinitatem. Sabellianæ impietatis arguor, tres subsistentes, veras, integras, perfectasque Personas indefessa voce pronuncians. Si ab Arianis, merito. Si ab Orthodoxis, qui huiusmodi arguunt Fidem, esse Orthodoxi desierunt. Aut, si eis placet, Hæreticum me cum Occidente, cum Ægypto Hæreticum, hoc est, cum Damaso, Petroque condemnent. *Ep. 77. Marco Presbytero Caledensi.* Et in præfata *Epistola ad Damasum* -- "Hic Collegas tuos Ægyptios Confessores sequor, & sub onerariis navibus parva navicula deliteleo. Ibidem quoque causam affert, cur in hac difficultate Damasum præcipue consuluerit; nempe, quod Oriens tunc Temporis miserrimo Schismate laboraverit, quodque Ipse Baptismum susceperit in Ecclesia Romana, atque adeo ejusdem Ecclesiæ membrum fuerit -- "Quoniam, ait, vetusto Oriens inter se Populorum furore collisus, indiscissam Domini Tunicam, & desuper textam, minutatim per frustra discerpit, & Christi vineam exterminant vulpes; ut inter lacus contritos, qui aquam non habent, difficile ubi fons signatus, & hortus ille conclusus sit, possit intelligi: ideo mihi hi Cathedram Petri, & Fidem Apostolico ore laudatam, censui consulendam, inde nunc Animæ meæ postulans cibum, unde olim Christi vestimenta suscepi.

3. His de Causis, Damasus tunc consultus est à Ieronymo, Oriente tunc variis Opinionibus distracto, & Episcopis suspectæ fidei illum in suas partes trahere volentibus. At cum idem Ieronymus Damaso esset ab Epistolis, Synodicis multarum Ecclesiarum Consultationibus respondit, non Damasi, sed suo ipsius nomine. Ipsius enim sententiam, tanquam viri in Scripturis exercitatissimi, frequenter exquirebant. Constat equidem, Ecclesiam Romanam, ad preces Ecclesiæ Corinthiæ, tunc gravi Schismate laborantis, & Consilium illius exposcentis, misisse Epistolam à Clemente Episcopo suo conscriptam. Hic tamen in ea Epistola, non ut primarius Arbiter fidei Christianæ, & Ecclesiæ Catholicæ in Terris Monarcha, sua Authoritate aliquid pro imperio definivit, Corinthiisque præscripsit, sed quæ didicerat ab Apostolis, tradidit eis -- "Ad pacem eos congregans, *inquit Irenæus,*

“ & fidem eorum reparans & annuncians quam in recenti ab Aposto-
 “ lis receperant Traditionem. *lib. 3. cap. 3.*

4. At si Eusebium consulere libeat, facile apud eum videre est, quomodo meminerit variarum quoque Epistolarum Corinthiorum eorundem Episcopi, quas ad diversas Ecclesias, & Episcopos illarum scripsit; nominatim, autem, ad Ecclesiam Romanam, ejusque Episcopum Soterem, *χρησιμώτατον ἀπαντι ἐαυτὸν καθίσας, ἐν αἷς ὑπετυπῆτο καθολικαῖς πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ἐπιστολαῖς*, id est, “ commodissimum se omni-
 “ bus in Universum præbens, in Catholicis illis Epistolis, quas ad Ec-
 “ clesias exaravit. In his autem Epistolis, pro Occasione data, in-
 “ struxit, monuit, redarguit, laudavit, confirmavit. Sic *Euseb. l. 4. c. 22.* Hinc tamen Romanenses minime concludent, Episcopum hunc judiciariam quandam Potestatem proprie exercuisse in istas Ecclesias; multo minus, perpetuam, & non amissibilem, ad successores suos in Sede Corinthiaca derivasse.

5. Ignatius pariter, jam Martyrio proximus, cum Iter suum haberet versus Romam, ad multas Ecclesias scripsit, dum illuc perrexit; & inter cæteras, ad Romanam; in quibus eas ad Veritatem fidei retinendam vehementi zelo hortatus est; necnon, ad obsequium Episcopis suis præstandum, Pacemque inter se multo colendam. Sic & alii quamplures Episcopi fecerunt, ut Eusebius & Alii docent, quos legimus sæpe consultos ab aliis Ecclesiis, quoties veræ fidei Doctrina atque Professio apud Illos vigerunt. Huc adde, quod in præfatis Instantiis, non tam Episcopi Romani sententia Judicialis quæsitæ est, quam Judicium & sensus Ecclesiæ Romanæ; ut patet, tum aliunde, tum ex Cypriani Epistolis ad Clerum Romanum, Sede vacante; & cum Schisma exortum est illic, in Electione Cornelii & Novatiani. Quin, & idem Cyprianus literas suas dedit, ad Clerum, & Plebem Hispaniarum, in causa Basilidis & Martialis, qui ab Episcopali functione amoti fuerant, eo quod in Persecutione lapsi fuissent. Itaque, non Episcopi Romani tantum, curas suas, piaque studia, ad exterarum usque Ecclesias extenderunt; sed & Alii quoque, pro re nata, eadem Charitatis, Pietatisque munia, ex officio Pastoralis præstabant; præsertim eminentiorum Sedium Episcopi, quales erant Cyprianus atque Dionysius, & Ignatius.

6. Atque hoc à Veteribus non Semel agnoscitur, quod ad officium Episcopale hæc universalis Ecclesiæ Cura spectaret; unde & Oecumenici Titulus quibusdam primariis Episcopis attributus est. Sic Nazianzenus de Athanasio affirmat, ei concreditam fuisse Præsentiam populi; quod idem esse vult, ac si dicamus, *τῆς Οικουμένης πίστεως Παιδείαν*, totius Orbis Administrationem, sive Præfecturam. *Naz. Orat.*

Orat. 21. p. 377. Idem Joannes Ierosolymitanus, scribens ad Theophilum ejusdem Urbis Patriarcham, sic enim compellat "Tu quidem, ut Homo Dei, & Apostolica ornatus Gratia, curam omnium Ecclesiarum sustines. Ita Ieron. ad Pammachium. *Tom. 2. Epist. 61. c. 15.* Basilius scribens ad Athanasium de constituendo Meletio in Patriarchatu Antiocheno, dicit, se hoc fieri velle, καὶ τὸ τῶν τῶν, ὡς ἀντὶ, σώματι τῆς Εκκλησίας αὐτὸν περιεργάζαι, i. e. "ut præsit Ipse, quasi ita dicam, toti Ecclesiæ Corpori. *Epist. 50.* Theodoretus autem paulo plenius atque clarius de Nestorio, cum factus esset Patriarcha Constantinopolitanus; "Concreditor, inquit, ei Præsentia Ecclesiæ Catholicæ Orthodoxorum, quæ est Constantinopoli, ὁδὸν δὲ ἑσθλὴν, καὶ τῆς ὁικουμένης ἀντιόχου. i. e. Seu, quod eodem redit, etiam Orbis universi. Sic Ille, *Heret. Fab. lib. 4. cap. 12. p. 147. Tom. 4. in Operum.* Imo, Patriarcha Alexandrinus hunc Titulum Epistolis suis præfigit, quem olim ab Antecessoribus suis derivatum accepisse dicitur, sc. *Κεφὴ τῆς Ὀικουμένης. Judex Orbis universi.*

SECTIO IX.

Oppositio quam sensit olim Ecclesia Rom. ob Usurpationes in Cæteras.

1. **Q**uinto; ex his, ut arbitror, satis patet, Ecclesiam Romanam, & illius Episcopos quamquam ex Causis ante dictis Præminentia quadam præ Cæteris gauderent, nunquam tamen agnitos fuisse pro supremis Ecclesiæ Christianæ Judicibus, multo minus pro Infallibilibus. Hoc autem ulterius patebit ex Oppositione illa quam experti sunt, quoties se extra Modulum sibi concessum extenderunt; aliisque Episcopis & Ecclesiis, Placita sua, atque Consuetudines, pro libitu, & imperio obtrudere conabantur; quoties item se immiscuerunt aliarum Ecclesiarum negotiis, vel exterorum Appellationes recipiendo, vel sibi refragantes excommunicando. In his enim, & similibus Casibus, haud agnitam senserunt illam Auctoritatem, quam sibi sic arrogabant, aut sententiam suam vim ullam habuisse.

2. Ita Polycrates Ephesius, multique ejus Collegæ, Asianarum Ecclesiarum Episcopi, Victori Romano valide restiterunt, cum istas Orientis Ecclesias cogere voluit ad Pascha die Dominico observandum, contra veterem Traditionem, à Joanne Apostolo, Philippo,

aliisque suis Fundatoribus acceptam. Eundem Victorem eadem de Causa increpitum quoque legimus ab Irenæo Lugdunenſi Epifcopo, qui ad eum literas de hac re dedit, non ſolum ex ſua, ſed etiam ex Fratrum Gallorum ſententia, quibus eum monuit, ne ulterius procedere auderet ad ſecludendum iſtas Eccleſias Aſiaticas à ſua Communione. Quod cum Ille minaretur, à Polycrate, ejuſque Coepiſcopis vilipenditur, & *πρόρομαι*, inquit, *πῶς καὶ ἀπολασσομένοις*, minime conturbet iis, quæ nobis ad Terrorem obijciuntur. Neque Communio illarum Eccleſiarum à cæteris Eccleſiæ Catholiciæ Membris recuſabatur, poſt cenſuram Victoris contra eas temere prolatam. vid. *Euseb. lib. 5. cap. 23, 24.*

3. Poſthæc, Cyprianus, cum Epifcopis Africa, Numidia, atque Mauritania, ſe oppoſuerunt Stephano in Cauſa Rebaptizationis Hæreticorum; necnon, Firmilianus Cappadox, cum omnibus fere Eccleſiis Orientis, quæ ſecum in eadem ſententia conſenſerunt. Sic enim Ille in Epifſtola ad Cyprianum, ſc. 75. -- "Cæterum Nos veritati & Conſuetudinem jungimus, Conſuetudini Romanorum Conſuetudinem, ſed veritatis, opponimus; ab initio hoc tenentes, quod à Chriſto & ab Apoſtolo, traditum eſt. Cyprianus item, *Epifſt. 71. ad Quintum*, ſic redarguit ejuſdem Stephani arrogantiam -- "Nec Petrus, quem Dominus primum elegit, & ſuper quem ædificavit Eccleſiam ſuam, cum ſecum Paulus de Circumeiſione poſtmodum diſceptaret, vendicavit ſibi aliquid inſolenter; aut arroganter aſſumpſit, ut diceret ſe Primatum tenere, & obtemperari à Novel-
lis, & Poſteris ſibi potius oportere. Sic Ille. Et quamvis idem Stephanus hac de Cauſa renueret cum Eccleſiis iſtis, & earum Epifcopis communicare; attamen Dionyſius Alexandrinus non auſus eſt Rebaptizationem, ab iis aſſertam atque uſurpatam, in univerſum condemnare; neque Communionem Illorum abnuere æquum putavit, qui juxta priſcā Conſuetudinem iſta utebantur. Unde conſtat ſententiam Stephani, quam de hac lite protulit, non valuiſſe apud quamplurimas Eccleſias, quæ diverſam Conſuetudinem à ſuis Majoribus acceperant, & inter ſe Communionem tenebant, (non obſtante hac Epifcopi Romani Cenſura;) ut & cum Aliis, per Orbem Eccleſiis. Quod indicio eſt, Illum ab Eccleſia Catholica veteris ævi nullatenus agnitum fuiſſe pro ſupremo Controversiarum Judice.

4. Huc accedit, quod cum huic Controverſiæ finis tandem impoſitus eſſet in Concilio Niceno, & Conſtantinopolitano ſequenti Illud; hæc duo Concilia, quantum mihi videtur, neque in totum damnarent ſententiam Cypriani, ejuſque Collegarum; neque in totum

tum illam Stephani sententiam probarent. Cum enim Stephanus indiscriminatim reciperet omnes ab Hæreticis baptizatos, qui Hæresi renuntiarent, & Trinitatem confiterentur, cum sola Impolitione manuum, quali Poenitentes recipi solebant; cumque ex adverso, Cyprianus eos omnes de novo baptizaret, qui ab Hæresi quacunque ad Ecclesiam Catholicam redierunt, eo quod Baptismum omnem, a quibuscunque Hæreticis usurpatum, omnino irritum, & in se nullum, putaret; hæc duo Concilia discrimen inter Hæreticos statuebant, prout debitam Baptismi formulam usurpaverant, vel non. Illorum Baptismum probabant; Horum vero, pro nullo habebant, ideoque ab iis ad Ecclesiam redeuntibus denuo baptizabant. Ita Paulianista rebaptizati sunt ex *Canone 19. Concilii Niceni*. At Concilium Constantinopolitanum paulo distinctius & accuratius, de Hæreticorum Baptismo in hæc verba decrevit: -- "Arianos, & Macedonianos, Sabbatianos, & Novatianos qui se Catharos dicunt, & Teflæres, & catitas, & Apollinaristas recipimus, dantes quidem libellos, & omnem hæresin anathematizantes, quæ non sentit ut sancta Dei Catholica & Apostolica Ecclesia; & signatos, sive unctos primum sancto Chrismate, & Frontem, & Oculos, & Nares, & Aures & eos signantes dicimus, Signaculum doni Spiritus sancti. Eunomias, nos autem, qui in unam demersionem baptizantur, & Montanistas, Sabellianos qui idem esse Patrem & filium opinantur, utrumque simul confundentes, & alias omnes Hæreses (maxime, qui ex Galatarum regione veniunt) quicumque ex his Orthodoxæ fidei ascribi volunt, ut Græcos [sen Paganos] admittimus, Catechumenos facimus, deinde exorcizamus, atque ita catechizamus ipsos, & curamus ut longo Tempore versentur in Ecclesia, audiantque Scripturas, & tunc demum Ipsos baptizamus. *Can. 7.*

Non dissimilem Oppositionem experti sunt Tres Episcopi Romani, sibi ordine succedentes, ab Ecclesiis Africanis, nempe Zosimus, Bonifacius & Celestinus, in *Causa Appellationum*. Cum enim Apiarius Presbyter Africanus, ab Episcopo suo excommunicatus, ad Zosimum appellasset; cumque Zosimus, hac de Causa, non solum misisset Legatos in Africam ad examinandum Apiarii negotium, sed & Potestatem sibi vendicaret mittendi illuc Legatos suos, ad quasunque Causas Ecclesiasticas examinandas atque determinandas; idque ex vi Canonis Concilii Niceni, quem Faustinus, Philippus, & Asellus, Zosimi Legati, obtendebant: Episcopi Africani ad hoc nuntium non parum obstupesciti sunt, cum nihil Tale unquam audissent, neque istiusmodi Canon aliquis apparuerit in illo exemplari, quod Cæcilianus Primas Carthaginensis, qui aderat in Concilio Niceno, illic

illic attulerat. Itaque miserunt scitatum de hac re, ad Constanti-
nopolim, Alexandriam & Antiochiam. Atticus autem Constanti-
nopoli rescripsit, se misisse veros & integros [ἐν ὁλοκλήρῳ] Canones
Concilii Niceni. Cyrillus Alexandrinus pariter, cum rescribens ad
Episcopos Africanos, memorasset Illos desiderare, ex Archivis Ec-
clesiæ suæ, verissima exemplaria, dicit se misisse ad eos -- τὸ πρῶτον
ἰσχυρὸν τῆς Αὐθεντικῆς Συνόδου τῆς ἐν τῇ Νικαίᾳ πύλει. In his vero exemplari-
bus nihil tale inventum est, quod Zosimus præ se tulit, de Jure Ap-
pellationum ab exteris Ecclesiis, quod sibi vendicavit.

Interea quidem, dum Episcopi Africani Legatorum suorum
reditum, quos in Orientem misissent, expectabant, Patres Concilii
Carthaginensis literas mittunt ad Bonifacium; Zosimi nuper mortui
Successorem, in quibus dicunt, se licentiam dedisse Episcopis suis
provocandi Romam, usquedum Authentica exemplaria Concilii
Niceni exquirerentur. Hæ literæ extant hodie in Codice Canonum
Ecclesiæ Africanæ. Quamprimum autem ex Oriente accepissent
accurata Canonum istorum exemplaria prohibuerunt omnimodam
Appellationem, tam Episcoporum suorum, quam Aliorum, ad Ec-
clesiam Romanam. Hoc patet ex Illorum Epistola data ad Cele-
stinum Bonifacii successorem, in qua sic eum compellant; "Impen-
dio deprecamur, ut deinceps ad vestras aures hinc venientes non
"facilius admittatis; nec à nobis excommunicatos, in Communi-
"nem ultra velitis accipere; quia hoc etiam Concilio Niceno defi-
"nitum, facile advertet Venerabilitas tua. Nam etsi de Clericis
"inferioribus, vel de Laicis, videtur ibi præcaveri, quanto magis hoc
"de Episcopis voluit observari, ne in sua Provincia à Communione
"suspensi, à tua Sanctitate præpropere, vel indebite, videantur Com-
"munioni restitui. Presbyterorum quoque, & sequentium Clerico-
"rum, improba Refugia, sicut Te dignum est, repellat Sanctitas
"tua; quia, & nulla Patrum Definitione, hoc Ecclesiæ derogatum
"est Africanæ; & Decreta Nicenæ, sive inferioris Gradus Clericos,
"sive ipsos Episcopos, suis Metropolitanis apertissime commiserunt.
"Prudentissime enim, justissimeque viderunt, quæcunque negotia
"in suis locis, ubi orta sunt, finienda; nec unicuique Providentiæ
"gratiam sancti Spiritus defuturam: Quæ æquitas à Christi Sacerdo-
"tibus, & prudenter videatur, & constantissime teneatur. Maxi-
"me, quia unicuique concessum est, si iudicio Cognitorum offensus
"fuerit, ad Concilia suæ Provinciæ, vel etiam Universale provocare.
"Nisi forte quisquam est, qui credat, vim cuilibet posse Deum no-
"strum examinis inspirare Justitiam, & innumerabilibus congrega-
"tis in Concilium Sacerdotibus denegare. Aut quomodo ipsum
"trans-

“transmarinum Judicium ratum erit, ad quod Testium necessariae
 “Personae, vel propter Sexus, vel propter Senectutis infirmitatem,
 “vel multis aliis Impedimentis, adduci non poterunt? Nam ut Ali-
 “qui tanquam à tuæ Sanctitatis latere mittantur, nulla invenimus
 “Patrum Synodo constitutum. Quia illud quod pridem pereun-
 “dem Coepiscopum Faustinum tanquam ex parte Niceni Concilii,
 “exinde transmisistis, in Exemplaribus verioribus, quæ accipiuntur,
 “Niceni, à sancto Cyrillo Coepiscopo nostro Alexandrinæ Ecclesiæ
 “& à venerabili Attico Constantinopolitano Antistite, ex Authen-
 “tico missis; quæ etiam ante hoc, per Innocentium Presbyterum,
 “& Marcellum Subdiaconum, per quos ad nos ab iis directæ sunt, ve-
 “nerabilis memoriæ Bonifacio Episcopo Decessori vestro à Nobis
 “transmissa sunt, in quibus Tale aliquid non potuimus reperire. E-
 “tiam, Executores Clericos vestros quibusque petentibus nolite mit-
 “tere, ne fumosum Typhum seculi in Ecclesiam Christi, quæ lucem
 “Simplicitatis & Humilitatis diem, Deum videre cupientibus, præ-
 “fert, videamur inducere. Nam de Fratre nostro Faustino (amato
 “jam, pro suis infandis nequitiiis, de Christi Ecclesia, dolendo A-
 “piario) securi sumus, quod eum, probitate ac moderatione tuæ
 “Sanctitatis, salva fraterna Charitate, ulterius Africa minime patia-
 “tur. Ita *Conc. Carthag. Epist. ad Celestinum*.

7. Atque hoc idem Concilium, quod fuit Generale totius Africæ,
 in fine primæ Sessionis, Synodorum priorum Acta revisebat, & ex iis
 Codicem Canonum Ecclesiæ Africanæ composuit; in quo, inter Alia,
 prohibuit Appellationes ad Ecclesiam Romanam, non solum infe-
 rioris Cleri, sed & Episcoporum. Sic enim se habet *Canon. 28*. “Pla-
 “cuit, ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici, in Cau-
 “sis quas habuerint, si de Judiciis Episcoporum suorum questi fue-
 “rint, vicini Episcopi eos cum consensu Episcopi sui audiant, & in-
 “ter eos definiant adhibiti ab eis Episcopi. Quod si & ab iis provo-
 “candum putaverint, non provocent ad transmarina Judicia, sed
 “ad Prælatos suarum Provinciarum, aut ad Universale Concilium;
 “sicut & de Episcopis sæpe constitutum est. Ad transmarina autem
 “qui putaverit appellandum, à nullo intra Africam ad Communio-
 “nem suscipiatur.

8. Ex his ut puto luculenter apparet, Ecclesias Africanas, etsi
 Romæ vicinas, & à Doctoribus inde missis ex magna Parte instructas
 & plantatas, non tamen agnovisse aliquod Episcopi Romani Jus aut
 Privilegium, in Causis Ecclesiasticis dijudicandis; sed è contra, ina-
 nes ejus fallacias, & Prætextus ambitioni Cathedræ Romanæ servi-
 entes, tum industrie detexisse, tum animose oppugnasse ac rejecisse.

Et cum posthæc, Lupicinus ejusdem Africæ Episcopus, ad Leonem Celestini Successorem appellasset; non obstante tamen illa Appellatione, Episcopi Mauritanicæ Cæsariensis eum excommunicarunt, aliumque Illius loco substituerunt Episcopum. Quod cum Leo vidisset, de iis queritur quidem, at frustra; & ne Autoritas illius omnino Contemptui exponeretur, quam hac sua Interpellatione ostentare præsumplerat, Episcopis illius Provinciæ illud facere concedit, quod probe vidit Se impedire non posse; dum remittit Lupicinum ab eis judicandum. -- "Causam, inquit, Lupicini Episcopi illic jubemus audiri. Cui, multum, & sæpius postulanti, Communionem hac ratione reddidimus, quoniam cum ad nostrum Judicium provocasset, immerito eum, pendente negotio, à Communione videbamus fuisse suspensum. Adjectum etiam Illud est, quod huic temere super-ordinatus esse cognoscitur, qui non debuit ordinari, antequam Lupicinus in præsentem positus, aut confutatus, aut certe confessus, justæ posset subjacere Sententiæ; ut vacantem locum, quemadmodum Disciplina Ecclesiastica exigit, is qui consecratur, exciperet. *Leo, Epist. Ad Episcopos Mauritanicæ Cæsariensis. Cap. 2. in fine.* Imo quod multo plus est; Episcopi Africani Vigilium Leonis Successorem excommunicare ausi sunt, ut Victor Tununensis meminit in Chronico; cujus hæc sunt verba --- "Africani Antistites Vigilium Romanum Episcopum, Damnatorem trium Capitulum, Synodaliter à Catholica Communionem, reservato ei Poenitentia loco, recludunt. *Vict. Tun. Chron. p. 9. num. 40.*

9. His adjici possunt Testimonia Ambrosii, ac Ieronymi. Sic enim Ille -- "Non ignoramus, quod Ecclesia Romana hanc Consuetudinem non habeat (nempe, lotionis Pedum) hoc ideo dico, non quod reprehendam Alios, sed quod mea officia Ipse commendem. In omnibus cupio sequi Ecclesiam Romanam. Sed tamen & nos Homines sensum habemus. Ideo quod alibi rectius servatur, & nos recte custodimus. *Ambr. de Sacram. lib. 3. cap. 1.* Ieronymus item; *Epist. 85. Evagrio*, ubi arguit quendam, quod Diaconos Presbyteris anteferebat; hæc habet de Ecclesia Romana -- "Non altera Romanæ urbis Ecclesia, altera totius Orbis existimanda est. & Gallicæ, & Britannicæ, & Africæ, & Persicæ, & Orientis, & Indicæ, & omnes barbaræ Nationes, unum Christum adorant, unam observant Regulam veritatis. Si Auctoritatis quæretur, Orbis major est Urbe. Ubique fuerit Episcopus, sive Romæ, sive Eugubii, sive Constantinopoli, sive Rhegii, sive Alexandriæ, sive Tanis, ejusdem Meriti, ejusdem est & Sacerdotii. Potentia divitiarum, & paupertatis Humilitas, vel sublimiorem vel inferiorem Episcopum

"non

"non facit. Cæterum omnes Apostolorum Successores sunt. Sed
 "dicis, quomodo Romæ, ad Testimonium Diaconi, Presbyter or-
 "dinatur? Quid mihi profers unius Urbis Consuetudinem? Quid
 "Paucitatem, de qua ortum est Supercilium, in Leges Ecclesiæ vin-
 "dicas? sic Ille. Simili de causa, *Augustinus* Urbicum Presbyterum
 Romanum paulo acrius, præter morem suum, redarguit, qui
 conatus est Jejunium Sabbati, quod peculiare erat Ecclesiæ Roma-
 næ, cæteris per Orbem Christianum Ecclesiis obtrudere. *Epist. 86.*
Casulano. Neque abs re erit, hic afferre verba Patrum Concilii pri-
 mi Constantinopolitani, in Literis suis ad Damasum, Ambrosium,
 aliosque Occidentis Episcopos Romæ congregatos, qui illuc eos invi-
 taverant, ut secum in eadem Synodo considerent. Cum enim in
 Titulo seu Inscriptione Literarum, eos salutassent nominibus Domi-
 norum honoratissimorum, & religiosissimorum Fratrum, & Sociorum
 in sacro Ministerio; se excusant, quod ad eos tunc accedere non pos-
 sent. Boni interim consulunt, quod ab eis invitati fuerint ad con-
 sultandum in commune de rebus fidei; "Ne, *inquiunt*, *ἡμεῖς ἡμῶν*
ἑαυτῶν, sine nobis regnetis. Ita *Theod. hist. lib. 5. cap. 9.* Hoc
 erat illud Concilium, quod Constantinopolis, sive Novæ Romæ Se-
 dem Episcopalem æquavit Veteri, ei dans *τὰ ἰαυ νεωτέρα*, paria Pri-
 vilegia. *Can. 3.* Damaso frustra reclamante. Quod Decretum post-
 ea confirmatum est à Patribus magni Concilii Chalcedonensis. *Can.*
28. Leone licet, qua potuit, renitente.

10. Porro, ex his, plurimisque aliis exemplis, quæ adduci pote-
 rant, satis evincitur, Episcopum Romanum olim non fuisse agnitum
 pro Judice supremo in Causis Ecclesiasticis; neque Ecclesiam Ro-
 manam, pro Centro Communionis Ecclesiasticæ, ut hodierni Pon-
 tificii loqui amant. Tum enim sententia Illius, pro Authentica &
 Irrefragabili habita fuisset; ad Romam undique appellatum esset,
 & Appellationes istæ fuissent agnitæ, ut de Jure factæ, nemine re-
 fragante; Consuetudines illius Ecclesiæ fuissent ubique receptæ; qui-
 cunque ab ea excommunicati fuerunt, à cæteris rejecti fuissent; ut
 & cum ea communicantes, ab omnibus Aliis in Communionem admis-
 si. At non pauca contrarium probant. Ieronymus enim Polycra-
 tem, & Episcopos Asianos laudat, quod Victori Se opposuissent. *De*
Script. Eccles. Cyprianus & Firmilianus, cum Collegis suis, ut modo
 ostendimus, Censuram Stephani pro nihilo habuerunt. Concilium
 item Carthaginense Episcoporum numero 217. prohibuit Appel-
 lationes ad Ecclesiam Romanam, sub poena Excommunicationis.

11. Socrates quoque & Sozomenus narrant, quod cum Julius Epis-
 copus Romanus, sua Solius Autoritate, absolverit Athanasium, Pau-
 lum,

lum, Marcellum, & Lucium, & in Communionem suam receperat, quos Episcopi Orientales è Communione sua ejecissent; & cum per Literas ad eos datas, acrius Ipsos reprehendisset de hoc suo facinore; jussissetque ut à Se temere ejectos in Sedes Episcopales restituerent: Illi, ad has ejus Literas indignabundi, Concilium Antiochiæ illico coegerint, & Epistolam satis Ironicam, atque satis minacem, reddiderint, qua Julium ex Urbis suæ magnitudine superbientem, & Orientis rebus sese temere immiscentem, arguebant; crimini dabant, quod cum Athanasio, reliquisque Episcopis communicasset; ægre ferebant, quod Synodum suorum contumelia affecisset, & Sententiam cassasset; quod factum, ut iniquum, & Legi Ecclesiasticæ dissonum, infimularunt. His de Causis, cum eum incusassent, & se ab eo gravem injuriam passos testati fuissent, Pacem & Communionem ea Conditione pollicebantur si abdicationem Illorum, qui ad Ipsum profugerant, approbaret. Sin ipsorum Decretis resisteret, contraria se facturos denunciabant; quandoquidem Sacerdotes Orientis, qui ante Illos fuerant, minime contenderint se opponere, quando Novatianus è Romana Ecclesia ejectus fuit. *Socr. lib. 2. c. 11. Soz. l. 3. c. 7.* Quodque ira minati sunt, factis asseruerunt, cum præfatos Episcopos per Julii Literas, quantum in Illo fuit, restitutos, è Sedibus suis iterum exturbarunt.

12. Neque enim jam pro sua Authoritate urgebat Julius Romanus Pseudo-Canonem Concilii Niceni, quem postea Zosimus præ Se ferebat in Causa Apiarii, qui ab Episcopo suo excommunicatus ad eum appellasset; & de quo non longe post falsi convictus est, cum Bonifacio, & Celestio, illius Successoribus. Non pudet tamen quosdam ex hodiernis Pontificiis, in hujus desperatæ Causæ Patrocinium, allegare Exemplar 80 Canonum ex Arabico, ut ajunt, Latine versum, à Turriano, & Alphonso Pisano, inter quos hic de Jure Appellationum ad Romanum Episcopum reperitur. At ipse Binius fatetur, omnes Græcos asserere, ac tueri, fuisse viginti solum veros atque genuinos. Et Gratianus asserit, viginti tantum Capitula Nicenæ Synodi in Sancta Romana Ecclesia haberi. *Dist. 16. c. 13. Baringius* item hos omnes ascititios Canones non audet asserere. Et Epitomator ejus *Spondanus* eosdem libentius rejicit, ut prorsus incertæ, vel potius nullius fidei; cum nullus unquam probatus Antiquitatis Author, amplius quam viginti agnovisse reperitur. *Ad Annum, 325.*

13. Quod autem spectat ad Excommunicationis negotium, quod Pontifex Romanus sibi arrogare solitus est in alienas Ecclesias, quoties Placitis ejus atque Decretis repugnabant; neutiquam rata æstimabatur, nisi quando ab Ecclesia Catholica fuit approbata; nimirum,

rum, Causa istius sententiæ debite examinata, & æquitate ejusdem probe perspecta. Neque olim validior ex se putabatur hæc sententia Ecclesiæ Romanæ apud exterarum, quam cæterarum Ecclesiarum apud Romanam; quam æque obligabat ad vim suam agnoscendam, & consequenter ad non communicandum cum excommunicatis. Legimus enim apud Epiphanium, quod cum Marcion à Patre suo, Sinopes in Ponto Episcopo, excommunicatus, Romam accedens post obitum Hygini Episcopi, in illam Ecclesiam admitti vehementer expeteret, repulsam tamen tulerit. Cum enim Presbyteros illius Ecclesiæ sic allocutus fuisset, Cur me recipere nolulistis? responderunt Illi, οὐ δυνάμεθα ἀνεῦ τῆς ᾠτιοῦ τῆς πῆς πατρὸς σὲ τὴν πῆσαν, μία γὰρ ἐστὶν ἡ πίστις, καὶ μία ἡ ὁμολογία, καὶ ἐξ δυνάμεως ἐναντιωθῆναι τῷ καλῷ Συλλειτουργῷ, πατρὶ δὲ σὺ. i. e. "Non possumus hoc facere sine permissione honorabilis Patris tui; una enim est fides, & una Concordia; neque possumus adversari Comministro bono nostro, Patrique tuo. "*Epiph. hæ. 42. Sect. 1, 2.* Synesius pariter, Ptolemaidis in Ægypto Episcopus, eadem suo Jure nitens, cum in Synodo excommunicasset Andronicum Provinciæ Præfectum, ob enormia quædam facinora, ut & Thoantem, aliosque quosdam Socios Illius; in literis excommunicationis contra eos latis, quas undiquaque dispersit, cum Causas istius suæ sententiæ recensuisset, tandem ita concludit, εἰ δὲ πῶς μικροπλίτην ἀποσκηβαλίσει τὴν Εκκλησίαν, &c. i. e. "Siquis vero velut exiguæ Urbis Ecclesiam contempserit, & ab ea damnatos receperit, quasi Pauperi parere nihil necesse sit, noverit Is sectam à se Ecclesiam, quam unam esse vult Christus. Atque hic, five Levita fuerit, five, Presbyter, five Episcopus, apud Nos in Andronici locoreputabitur; neque cum eo dextram jungemus, neque eadem ex mensa vescemur unquam. Multo minus communicabimus cum eo in arcanis mysteriis, qui cum Andronico, & Thoante partem aliquam habere voluerit. Sic Ille, *Epist. Ad Episcopos.*

S E C T I O X.

Graviores Abusus in Ecclesia Rom. ob quos Reformatio tandem instituta est.

Hanc oppositionem experta est Ecclesia Romana, in Seculis vetustioribus, quoties sibi nimium arrogabat. Hoc autem in sequentibus multo frequentius, apertius, atque generalius factum est, & in rebus majoris momenti; præsertim, post Schisma exortum

inter Illam, & *Orientalis* Ecclesias, circa *Primum*, & *Cultum Imaginum*. Tunc enim Ecclesia *Romana* ab iis damnata est, non solum ob *Ritualia* quædam, aliaque ad Disciplinam Ecclesiasticam pertinentia, ut de *Azymo* in Eucharistia celebranda, de *Esfu sanguinis*, de *Celibatu Cleri inferioris*, & similibus; sed etiam ob *Doctrinalia*, ut de insertionem particulæ [*Filioque*] in Symbolum *Nicenum*; non solum sine Consensu Ecclesiarum Orientis, sed & contra Decretum *Tertii* Concilii Generalis.

2. Huc multa alia postea accesserunt, quæ arguebantur non tantum à *Græcis*, sed à permultis quoque in *Occidente* degentibus; partim, ut *Errores* in Doctrina; partim, *Superstitiones* in Cultu divino; partim, *Abusus fædi* in exercitio Disciplinæ Ecclesiasticæ; partim denique *Usurpationes* Papatus, non tantum circa *Jura Episcoporum* in spiritualibus, sed & *Principum* quoque in rebus Civilibus. Hæc vero in tam ingentem Cumulum gradatim excreverunt, ut diutius ferri non potuerint; ita ut tandem, desperato Concilii Generalis auxilio, quod iis Remedium, cum exoptato ab omnibus Bonis effectu, adhibere debuisset, coegeri ut Principes Christianos ad reformandas Ecclesias istas, in *Synodis* particularibus, quæ sub Illorum imperio degebant. Hujusmodi erant Dogmata de *Purgatorio*, *Indulgentiis*, *Transsubstantiatione*, *Sacrificio Propitiatorio in Missa*, *Missis privatis*, *Numero & efficacia Sacramentorum*, *Bona Intentione Sacerdotis in Sacramentis & Sacramentalibus*, *Cultu Imaginum*, *Invocatione Sanctorum*, *Suprematu Papæ*, *Infallibilitate Ecclesiæ Romanæ*, plurimisque aliis sequioris ævi Doctrinis atque Traditionibus; quas ut olim tenuit ac defendit, sic & hodie; imo, quod longe pejusest, Orbi Christiano cum imperio obtrudit pro *Apostolicis*, & necessario observandis; cum tamen Horum pleraque, non solum non agnoscantur à Veteribus, sed & ab eis palam damnantur.

3. Neque hoc diffidentur, quod ad aliqua prædictorum spectat, qui magis ingenui sunt inter Pontificios. Quinimo, Patres *Concilii Constantiensis*, cum vetuerunt Calicem Eucharisticum *Laicis* communicari, coacti sunt agnoscere in eo ipso *Canone*, quem hac de re ediderunt, Christum suis Discipulis administrasse hoc venerabile Sacramentum, sub *utraque* specie Panis & Vini; necnon, quod in *primitiva* Ecclesia hujusmodi Sacramentum reciperetur à Fidelibus sub *utraque* specie. His tamen non obstantibus, decernunt, hanc
 “ Consuetudinem ad Evitandum aliqua Pericula & Scandala esse rationabiliter introductam, quod à Conficientibus sub utraque specie,
 “ & à Laicis tantummodo sub specie Panis suscipiatur --- quodque asserentes oppositum præmissorum, tanquam Hæretici arcendi sint,
 “ &

" & graviter puniendi per Dicoceſanos locorum, aut Inquiſitores hæreticæ pravitatis. Præcipiunt item, ſub pœna Excommunicationis " quod nullus Presbyter communicet Populum ſub utraque ſpecie Panis & Vini. *Seſſ. 13.*

4. His demum adjiciendæ ſunt enormes *Romana* Sedis, ſive Curix, *Prærogativæ*, quas à multis jam Annis ſibi vendicavit. Hæ nunc appellantur *Regalia S. Petri*, ut hodie loqui amant *Pontifices Romani*, in iſta Jura menti *formula*, quod Episcopis ſibi ſubditis imponunt, & eodem obligant Illos ad iſta *Regalia* defendenda, cum olim ſolummodo tenerentur ad *Regulas S. Patrum* obſervandas. Hæc ſunt illa *Regalia à Gregorio 7.* primum introducta, cum Rebellionem cieret contra Dominum ſuum *Henricum 4.* Imperatorem, Illumque poſtea deponeret. Atque hæc *Regalia*, ſic ab eo introducta, à Succęſſoribus ejus mordicus retinebantur, plurimique Seditionibus ubique excitatis defendebantur, donec tandem vera, veteraque Imperatorum Romanorum *Regalia* nihil ultra valerent, Ipſique ex *Italia*, Imperii antiqua Sede, penitus expellerentur.

S E C T I O X I

Iniquum Poſtulatam Pontificiorum ut oſtendamus Originem Errorum & Abuſum.

1. CUM autem hiſce, aliisq; ſimilibus Inſtantiis, urgentur *Pontificii*, ſat inique poſtulant à noſtris Theologis, ut certum aliquod *Tempus* aſſignent, quo *Singulæ* hæ *Corruptelæ* in Doctrina, Superſtitiones item & Abusus varii in Cultu divino, Moribus, atque Diſciplina, Eccleſiam *Romanam* invadere cœperint. Alioquin, pro certo haberi volunt, ea omnia quæ apud Illos hodie recepta culpamus, ab initio invaluiſſe, & ab ipſis *Apoſtolis* per Traditionem fuiſſe acceptam; ideoque à nobis neſtquam eſſe culpanda, ſed è contra pie tenenda, atque obſervanda. Sat inique, inquam, hoc poſtulant. Cum enim Noſtri oſtenderint, puriſſima Illorum, quæ nunc dierum Eccleſiæ Chriſtianæ obtrudunt, fuiſſe *damnata* à Veteribus; Aliorum autem, nulla omnino veſtigia, apud eos reperiri poſſe, pro certo habemus, illa non fuiſſe tradita ab Apoſtolis, Virisque illis Apoſtolicis, qui Romanam Eccleſiam fundarunt, quamvis certum illud *Tempus*, quo eam invadere cœperint, Nobis hodie non innotefcat. Siquidem *Corruptelæ*, tam in Doctrina, quam in Praxi, ſenſim ſine ſenſu ſur-

reperere solent, corpusque Ecclesiæ gradatim & occulte pervadere, ita ut à Plerisque non percipiantur, donec totum penitus infecerint, ac tandem virus istud suum, quod antehac interius latuit, Cunctorum oculis, per externâ Symptomata, palam ostenderint.

3. Ita enim se res habet in Corpore Christi *Mystico*, ut in nostro: *Hydops, Lenta Tabes, Febris hectica, Lepra*, aliæque quædam Corporis humani infestissimæ *Pestes*, non illico sentiuntur, & exterius Se produnt, sed intus operantur & lento Gradu Viscera, Venasque pervadunt; nec nisi sero malignitatem suam, viresque inimicas palam demonstrant. Quis interim, qui modo mente sanus fit, negabit, Corpora sic affecta morbis hisce laborare, cum per evidentia Signa se manifestaverint, eo quod certam Temporis Originem, quo corpus ægrotantis invaserint, cum occultis seminibus, primisque morborum sensim grassantium principiis, pro comperto non habet? Quis ingens aliquod fimetum, instar illius *Augeæ*, quod jam omnium Oculis expositum est, & à longe conspicuum, negabit extare in rerum natura, sensibusque Ipsius fidem detrahet, quoniam ei non constat, quando primum fieri cœperit, quibusque Incrementis ad tantam magnitudinem paulatim excreverit? Cum Monstrum aliquod nascitur, non dubitamus quin certum aliquod Conceptionis tempus habuerit, certasque figuræ *Monstruosæ* Causas, etsi nec has, nec illud, pro certo definire possimus.

4. Certe, Servator noster in Evangelica Parabola nos opportune monet, *Zizania* in agro Domini clam superseminata fuisse, Homini-
bus *Dormientibus*. Qua Parabola adumbrare voluit, quid in regno Cœlorum, sive Ecclesia Dei, futurum esset evenire; nimirum, *Errores ac Superstitiones* in eam clam obrepturas esse, ex ignorantia & incuria *Agricolarum*, qui noctes diesque vigilare debuerant contra hostium invidias & assultus, & solícite curare, ne aut bonum semen eradicaretur, aut malum superseminaretur. Præterea, minime mirum est, Nobis hodie constare non posse, de istis Temporum Articulis, quibus primum cœperint *Errores* isti, *Superstitiones*, & *Abusus*, quos hodie damnamus in Ecclesia Romana; ut neque de *Personis* & *Causis*, per & propter quas, Originem suam primitus acceperint; cum Monumenta Rerum tunc temporis gestarum, aut nulla fuerint, aut perpauca, aut olim deperdita. Religio enim, Cultusque literarum simul florere solent, & simul flaccescere. Mala autem prædicta, Seculis indoctioribus, & obrepere primum cœperunt, & augmentum gradatim acceperunt, Pastoribus ut plurimum dormitantibus, dum *Pontifices* Romani, & Illorum *Asseda*, Dogmata ista secure diffeminabant, quæ ambitioni, avaritiæ, otio, libidinique Curia Romana Servie-
viebant,

viebant, Plebe Superstitionibus variis pueriliter occupata, aut ignorantiae tenebris consopita.

5. Quinimo multa olim fuerunt, atque adhuc sunt in quibusdam Ecclesiis, quorum tamen Originem *Romanenses* ipsi se ignorare profitentur. E. C. *Rebaptizatio Hæreticorum* ad Catholicam Ecclesiam redeuntium, *Communicatio Infantum*, *Benedictio maris* tempore verno à *Græcis* ante quam haud navigatur, *Baptismus vitium*, *Apertio Specus* in *Lemno* insula ab iisdem *Græcis* diē 6. Augusti, sc. Festo *Transfigurationis* Domini, ante quod Tempus *Terra Lemnia*, sive sigillata non expromitur; cum permultis aliis Ritibus atque Oblervationibus in *Oriente* usitatis; necnon *Circumcisio*, & *Baptismus* quidam per *Ignem*, aliæque Ceremoniæ, apud *Abyssinos* usurpatæ in *Meridie*. Quæ omnia à Romanensibus minime probantur, ut permultæ *Romanensium* Opiniones atque Consuetudines rejiciuntur à Nobis. Plurima item in veteris Ecclesiæ Disciplina recepta fuerunt, quæ jam olim usurpari cessarunt in Ecclesia Romana, ut *Canones Ritisque penitentiarii*, *Abstinencia à Sanguine & Suffocato*, *Vigiliæ in vespertiis quorundam Festorum*, *Osculum Pacis in Sacris*, *Literæ communicatoriæ inter Episcopos*, *Gustus Lactis & mellis in Baptismo Infantum*, aliaque quædam; in quibus difficile est assignare certum Tempus, quo primum usurpari desierunt. Dicent, ut opinor, *Pontificii*, Disciplinam, Ritumque istos Ecclesiæ primitivæ, paulatim, & per *Gradus* insensiles mutationem subiisse. Idem & Nos dicimus de *Erroribus*, *Superstitionibus*, aliisque *Abusibus*, in Ecclesia Romana postea receptis, quod gradatim, & per insensibilia Temporum momenta, in Ecclesiam istam irreperint.

SECTIO XII.

Papa Rom. Juramento adigit Suos ad Errores defendendos.

1. **P**orro, quod adhuc multo pejus est; Ecclesia Romana non pauca Dogmata, de quibus antehac libere in utramque Partem disceptabatur, redegit in *Symbolum*; & sic redacta, ut de fide tenenda, Cunctis imposuit. Hoc Patet ex Bulla *Pii Quarti*, super forma Juramenti Professionis fidei. Cujus Juramenti vi *Clerum* suum, omnesque *Regulares* obligat, ad istos Articulos defendendos, atque docendos, in his verbis “Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam Nemo “salvus esse potest, quam in præsentī sponte profiteor & veraciter “teneo, eandem integram & inviolatam, usque ad extremum vitæ

" Spiritum, constantissime retinere & confiteri, atque a meis Subdi-
 " tis, vel Illis quorum Cura ad me in Munere meo spectabit, teneri,
 " doceri, & prædicari, quantum in me erit, curabo.

2. Hæc autem fides, in quam sic juratur, consistit non solum ex Articulis *Symboli Apostolici*, sed ex variis Canonibus Synodi Tridentinæ ei Symbolo annexis, quos pari Assensu & observantia suscipiendos decernit; sive spectent ad materiam Doctrinæ, sive ad Ritus Traditionesque in Ecclesia Romana, tunc receptas. Has enim, cum prædictis Articulis, firmissime quoque amplectendas, & constanter observandas mandat. Denique qui jurat in hanc formulam, tandem profitetur " Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum Matrem & Magistram agnosco; Romanoque Pontifici, B. *Petri* Apostolorum Principis Successori, ac Jesu Christi *Vicario*, veram Obedientiam spondeo ac juro. Cætera item omnia à Sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis; ac præcipue à Sacro-Sancta Tridentina Synodo tradita, definita, ac declarata, indubitanter recipio atque profiteor; simulque contra-ria omnia, atque Hæreses quasunque ab Ecclesia damnatas, reje-ctas, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo.

3. Hæc est summa juramenti, quam Ecclesia Romana à suis exigit: Quicunque autem hujusmodi vinculo constricti sunt, nequiquam eos solvere coneris, aut de Errore convincere, quamdiu se constrictos putant, & constringi volunt. Itaque ludunt operam, qui cum iis de Dogmatibus antedictis differere instituunt, & errores detegere; cum ab iis divelli prorsus abnuant, ad quæ defendenda sancte jurati sunt, sine omni Absolutionis spe. Neque enim ullo modo expectandum est, ut Pontifex *Romanus*, qui Juramenta Sanctissima Aliis quibuscunque præstita dissolvere solitus est, liberet Illos ab hoc, quo sibi, luxque Cathedræ tam arcte obstringuntur. Ac multo magis vesanum esset, Dogmata religionis, quæ hodie inter Nos & Pontificios controvertuntur, ad illius Ecclesiæ Tribunal deferre, quæ de eis jampridem sententiam tulit in *Sui* favorem, & aliarum Ecclesiarum præjudicium. Siquidem, æque insanum & iniquum est, Partem litigantem, seu potius Hostem *juratum*, in Arbitrum Causæ controversæ eligere. Talis autem hodie est Ecclesia Romana, quæ aliam nullam agnoscit Fidei Catholicæ Regulam, quam fidem à se professam; neque ullum alium Controversiarum *Judicem*, præter *Seipsam*: Cumque ad hæc, Infallibilitatis Prærogativam insuper sibi vendicet in Actu & Officio judicandi, & Sententia de rebus controversis ferenda, omnes suos Errores incurabiles plane reddidit, & æternos.

S E C T I O XIII.

Quibus Artibus & Gradibus Ecclesia Romana ad Suprematum suum ascenderit & in quibus eum Exercuerit.

1. **H**anc Oppositionem, & olim & nuperius, experta est Ecclesia Romana, quoties sibi nimium arrogavit, aut innovare cœperit in Orbe Christiano. Restat, ut paucis ostendamus, quibus Artibus, quibusque Gradibus, ad istum Primatum ascenderit, quem nunc sibi vendicat in Personas, Causasque Ecclesiasticas; & speciatim, in Causis Fidei dijudicandis. Pontifices autem *Romani*, cum suo Clero, gradatim sibi acquisiverunt Potestatem istam in alienas Provincias atque Diœceses, quam nunc dierum exercent, constanti quadam & nunquam intermissa vigilantia, qua uti solebant in promovenda suæ *Sedis* Dignitate & Amplitudine; & in ordine ad hanc, tum solícite attendendo, tum prudenter moderando, cujuscunque generis Eventus, quos accidere contigit in Orbe Christiano. Quorum præcipui videntur esse Hi; nempe, *Dissentientes à se excommunicare, Appellationes undique recipere, Lites determinare inter dissidentes, Hereticos condemnare, Pœnitentes reconciliare, Expulsos restituere, Episcopos exterarum Provinciarum ordinare & confirmare, Acta Synodorum approbare vel reprobare, Legatos à Latere suo emittere ad negotia Ecclesiastica in alienis Provinciis transigenda, Literas encyclicas, aliasque Epistolas pro occasione conscriptas in Romanæ Sedis honorem formare*, denique (quod insignis momenti erat, ad Reverentiam simul atque Potestatem sibi conciliandam) *in se assumere Executionem Canonum ad Disciplinam pertinentium, quos alii Episcopi aut violare præsumpserunt, aut saltem neglectui habuerunt.* Ex hoc enim zelo, seu vere pio, seu in speciem prætenso, quem in *Censurarum* inflictione, ut Vindices *Canonum*, præ se ferebant, ut eximiam ubique gratiam, famamque, ita non minorem venerationem, atque Auctoritatem sibi paulatim compararunt in Ecclesia Dei.

2. Nam Primo, Quam prompti fuerint Episcopi *Romani* ad eos à communione Ecclesiæ secludendos, quantum in se fuit, qui in aliqua Opinione vel Consuetudine à se dissenserunt, plus satis apparuit exemplo *Victoris & Stephani*. Atque hæc eorum ambitiosa *πλυνεργυσία* Seculis sequentibus latius se extendit, & eo usque tandem processit, ut *Imperatores* ipsos, *Regesque* summos, ausi sint excommunic-

cationis

cationis sententia ferire, quoties sese Ipsorum Placitis opponebant. *Secundo*; Non minus avide, & gratanter accipiebant *Appellationes* ab iis, qui è suis Ecclesiis expulsi sunt, quibuscunque criminibus infames fuerint, deque iis palam convicti; ut patet in *Causa Apierii, & Lupicini*. Imo non semel, paratiores se ostenderunt, quam par erat, ad *Hæreticos* in suam Communionem admittendos donec tandem, hæresi eorum tam aperte detecta, ut celari amplius non posset, coegerentur eos abdicare, quibus ulterius favere & patrocinari non licuit. Ita *Montanus* ab Episcopo *Romano* in communionem receptus est, cum primum Romam advenit, ut *Tertullianus* narrat libro cont. *Praxeam*. Pelagius item, ab *Innocentio*; & *Celestius* ejus Discipulus à *Zosimo*. Imo, quod plus est, *Zosimus* Libellum de fide sibi à *Celestio* traditum, *Catholicum* esse pronunciavit, quamvis in eo affirmaret se *Peccatum Originale* non agnoscere; qui insuper in Illius favorem scripsit ad Episcopos *Africanos*, postquam ab iis damnatus fuisset *Carthaginensi Synodo*; monuitque, ut siquid haberent contra eum, *Romam* mitterent. *Tertio*, primas partes, si non solas, sibi arrogabant in *Hæresibus & Hæreticis* condemnandis, quasi in eos lata sententia valida non fuerit sine Illorum Assensu; cum revera ista sententia fatis valeret, quæ de iis lata est in *Synodis* illarum Ecclesiarum, ubi Hæresis primum exorta est, si modo nacta sit approbationem Ecclesiæ *Catholicæ*, sive Episcopus *Romanus* eam confirmaret, siva non. Sæpe quidem expeti consuevit ejus Approbatio, & meritis; cum Ecclesia *Romana* non solum Dignitate prima æstimaretur, sed & fide *Orthodoxa* olim præcipua. Attamen suffragium Illius requirebatur, non ut absolute necessarium, sed duntaxat ad augmentum Roboris, & promptiorem in Ecclesia *Catholica* receptionem,

3. Idem dicendum est de *Penitentibus* recipiendis, & expulsis in suas Ecclesias restituendis. Hæc enim olim dependerunt, ut & nunc, ex vi *Canonum* Ecclesiæ; & peragi solita sunt ob Episcopis cujusque Ecclesiæ, aut Provinciæ, vel ab Autoritate Synodorum, in Causis gravioribus. Hoc enim Ipse *Innocentius* in Causa *Chrysostomi* fassus est, cum ad Illius de Sede *Constantinopolitana* expulsi querelas rescripsit. *Julius* equidem queritur, *Athanasium* Patriarcham *Alexandrinum* è Sede sua expulsum fuisse per quosdam *Orientis* Episcopos, eo nec consentiente, nec conscio; cum interim Ecclesiæ *Catholicæ* unitas, & Consuetudo vetus contrarium postularint. Hæc tamen ejus Querela, & expostulatio, etsi specie tenus satis æqua, cum indignatione rejecta est ab iisdem Episcopis. Cum *Donatistæ* *Constantinum* Imperatorem molestius interpellarent contra *Cæcilianum*, res quidem delata est ad *Melchiadem* Romanum Episcopum, sed ex ejusdem Imperatoris

peratoris Mandato; qui & tres alios Episcopos cum eo conjunxit, in Causa ista cognoscenda. Jure *Civili* definitum est, ut antehac ostendimus, à Patriarcha non dari *Appellationem*, nisi forte ad archieraticum seu *Episcopi Constantinopolitani*, seu Imperatoris Thronum. Unde constat, unumquemque Patriarcham in suo Patriarchatu fuisse *supremum*; atque adeo *Appellationem* non dari ab omnibus Ecclesiæ Partibus, ac Provinciis, ad Pontificem *Romanum*.

4. Neque hoc solum tenuit in *Appellationibus* inferioris Cleri, sed & ipsorum Episcoporum, ut patet ex Decreto Concilii *Carthaginensis* antea citato. vid. etiam *Gregorium*, l. 11. *Indic. 6. Epist. 54. Idem* sponte concedit Episcopis Africanis Jura suorum Primatum cæterasque antiquas Consuetudines. *Epist. lib. 1. Epist. 75. Universis Episcopis Numidiæ*. "Petiistis, per *Hilarium* Chartularium nostrum, à beatæ memoriæ Prædecessore nostro, ut omnes vobis retro Temporum Consuetudines servarentur, quas à *B. Petri* Apostolorum Principis Ordinationum initiis, hæcenus Vetustas longa servavit. Et Nos quidem juxta seriem Relationis vestræ Consuetudinem, quæ tamē contra fidem Catholicam nihil usurpare dignoscitur, immo tam permanere concedimus, sive de constituendis Primatibus, sive de cæteris Capitulis. Exceptis his, qui ex *Donatistis* ad Episcopatum perveniunt, quos provehi ad Primatus Dignitatem, etiam cum Ordo Clericorum eos ad locum eundem dederat, modis omnibus prohibemus. Hoc autem prohibet *Gregorius*, non prohibita suo, sed quod esset contra morem antiquum, & Ecclesiæ Canones. Huc adde, quod cum *Wilfridus* noster, Archiepiscopus *Eboracensis*, ad Papam *Romanum* appellasset, & ab eo absolutus remitteretur in Angliam, cum literis & Nunciis ejusdem, quibus armatus in pristinam Sedem, ex qua ejectus fuerat, restitui postulabat, nihilominus rejectus est a duobus Regibus, ab Ordinibus Regni, necnon à *Theodoro* Archiepiscopo *Cantuariensi*, omnibusque Anglicani Cleri Principibus; Rege Northumbrorum *Alfrido*, hoc responsum, communi Omnium nomine, referente "Se quidem Legatorum Personis, quod essent & vita graves, & aspectu honorabiles, Honorem ut Parentibus deferre; cæterum, Assensum legationi omnino abnuere, quod esset contra Rationem, Homini jam bis à toto *Anglorum* Concilio damnato, propter quælibet Apostolicæ Scripta communicare. *Spelm. Conc. ad An. 705. Quod* autem in hoc *Appellationum* negotio Pontificii speciosius urgent, desumitur ex Concilio *Sardicensi. Can. 3. Ubi* Osius Episcopus sic dixit "Si aliquis Episcopus judicatus fuerit in alia Causa, & putat se bonam Causam habere, ut iterum Concilium renovetur; Si vobis placet *S. Petri* Apostoli memoriam honoremus, ut scribatur ab his

qui *Causam* examinarunt *Julio Romano Episcopo*; & si judicaverit, renovandum esse *Judicium*, renovetur, & det *Judices*. Si autem probaverit talem *Causam* esse, ut non refricentur ea quæ acta sunt, quæ decreverit, confirmata erunt. Si hoc omnibus Placet? Synodus respondit Placet. Hoc est illud Decretum quod *Zosimus* pro se urgere videbatur, sub nomine *Canonis Concilii Niceni*, quando Legatos suos misit in *Africam* ad *Causam Apiarii* de novo judicandam; & de quo, post examen, falsi convictus est. Hic vero Plura occurrunt advertenda, quæ minime confirmant, quin potius convellunt, istam supremi, universalis, infallibilis, ac diuinitus indulti *Judicii Prærogativam*, quam *Pontifices Romani* ab aliquot *Seculis* sibi arrogarunt. Nam, quæcunque *Prærogativa* hoc *Canone* indulta est *Julio Romano*, dependebat ex solo *Concilii Sardicensis* Placito, ac proinde non agnoscebatur *Jure divino* debita. Quod autem ab *Ecclesia* in *Concilio* certis de *Causis* indulgetur alicui *Episcopo*, aut *Sedi*, auferri potest per eandem, quando usurpari contingit in Illius *damnum* & *incommodum*. Deinde, ex hoc *Canone* non licuit *Pontifici Romano* *Causam* aliquam denuo examinare, ad solam *Petitionem* *Episcopi* *judicati*, nisi *Literas* simul acceperit ab *Episcopis* Illius *Judicibus*, qui eum de *Causa* tota, *Processuque* *judiciario* informant. Præterea cum *litteras* istas accepisset, non licuit ei soli *Causam* ad se ita delatam de novo judicare, sed dare sive designare *Judices* ad eam denuo examinandam. Denique, hæc *Prærogativa*, qualiscunque fuerit, videtur esse *Personalis*, solumque *Julio* indulta in *Causa Athanasi*, & *Sociorum* illius, qui ab *Ariana* factione è *Sedibus* suis per summam *injuriam* expulsi, in *Occidentem* confugerant; proinde, non derivanda est ad cunctos ejus *Successores*. Certe, non agnita est ab *Ecclesiis Africanis*, ut patet ex *Instantiis* modo allatis: ac multo minus *Ecclesiis Orientalis*, quorum *Episcopi*, ab isto *Concilio* recedentes seorsim *Philippopoli* convenerunt. Atque adeo hoc *Concilium*, etsi valde numerosum, inter *Generalia* proprie sic dicta haud recenseri potest.

S E C T I O XIV.

Episcoporum Ordinatio, & Confirmatio non dependet à Papa.
Illius Patriarchatus Limitatur ex Can. 6 Conc. Niceni,

Pontifices Romani, à multis Annis sibi arrogarunt *Ordinationem* atque *Confirmationem* *Episcoporum* extra *Romanam* *Dioecesin*, quasi omnium *Ecclesiarum* *Cura* ad se spectaret; cum satis constet

stet ex antiqua Ecclesiæ Praxi, veterumque Synodorum Canonibus, Episcopos inferiorum Sedium ordinatos olim fuisse à suo Metropolitano, cum assensu & assistentia cæterorum Episcoporum ejusdem Provinciæ; nec ulteriori Confirmatione aliqua indiguisse. Constat item, Episcopum Romanum antiquitus habuisse Jurisdictionem limitatam, sc. in Regionibus & Ecclesiis Suburbicariis, ut *Ruffinus* asserit, nec *Sirmondus* abnegat; qui sic transferunt Canonem Sextum Concilii Niceni. Sic enim *Ruffinus*--Apud Alexandriam, & in Urbe Roma, vetusta Consuetudo servetur, ut Ille Egypti, ut Hic Suburbicariarum Ecclesiarum Sollicitudinem gerat. Eccles. Hist. l. i. c. 6. Antiqui moris est, ut Episcopus Urbis Romæ habeat Principatum, ut Suburbicaria loca, & omnem Provinciam suam Sollicitudine gubernet. Ita Codex Vatic. apud *Sirmondum*, de Region: & Ecclesiis Suburbicariis, Consonanter huic legit vetus Exemplar Jusselli. Sic & Arabica Versio Can. Nic. à *Turriano* edita -- Siquidem similiter Episcopus Romæ, id est, Successor Petri Apostoli, potestatem habet Omnium Civitatum, & locorum, quæ sunt circa Eam. Et Arabica ejusdem Canonis Paraphrasis, quam *Salmasius* à celeberrimo illo *Peireskio* mutuo accepit, paullo propius ad literam accedit Græci Contextus --- Propterea, quod Episcopus Romanus etiam hunc morem obtinet, & hoc ei adjunctum est, ut Potestatem habeat supra Civitates, & loca, quæ prope Eam sunt. Aristinus item Græcorum Canonum Collector, similiter legit: ὁ ἐπίσκοπος τῶν ὑποῦχων. i. e. Et Episcopus Romæ, eorum Locorum quæ sunt sub Roma, si-ve Suburbicariarum, potestatem habet. Sic ergo Latine, sic Arabice Versiones, sic item Græcæ Paraphrases hujus Canonis se habent; quas omnes, ante me, in unum collegit Vir eruditissimus in *Vindic. Cant.*

2. Ex his autem apparet, Episcopi Romani Patriarchatum fuisse olim intra certos limites coercitum; ad illius enim exemplar, limites Dioecesium Alexandrini Episcopi, atque Antiocheni assignati sunt. Idcirco, eruditissimus *Petrus de Marca*, Archiepiscopus Parisensis, ingenue fatetur, *Ruffinum* rectissime, & ex usu recepto, comparasse Alexandrinum & Romanum Episcopum in eo, ut Ille Potestatem haberet in Dioecesi suam, eodem Jure quo Episcopus Romanus eam habuit in Provinciam Urbicariam; id est, in iis Ecclesiis, quæ decem Provinciis Suburbicariis continebantur. Sic Illa, de Concord. Sac. & Imp. l. i. c. 7. Sect. 6. Hæ autem Provinciæ, quæ simul sumptæ constituebant integram Provinciam, seu (ut magis proprie loquar) Patriarchatum atque Dioecesi Episcopi Romani, numero Decem grant; quæ partim sitæ sunt propius Romam, nempe intra centesimum ab ea lapidem, subditæ Præfecto vrbis Romæ: partim, ulterius se extendebant in adjacentes Insulas, Siciliam nimirum, ac Sardiniam,

omnes autem subditæ erant *Vicario* Diocesis *Romanæ*. Porro, infra hunc Circuitum, *Pontifex Romanus* olim ordinavit Episcopos, aut Illorum Ordinationem confirmavit; neque ordinariæ Jurisdictionem suam ulterius exercuit.

3. Quod autem spectat ad Ordinationem ipsorum Patriarcharum atque Primatum; fieri solita est ab Episcopis infra Circuitum istum degentibus, sine aliquo respectu habito ad Ecclesiam *Romanam*. Imo, hoc fieri olim solebat in ipsa Italia. *Ambrosius* enim ordinatus erat in Episcopum *Mediolanensem*, in Synodo Episcoporum *Italicorum*, ex mandato Imperatoris *Valentiniani*. Et patet ex *Epistola Pelagii 1. P. Romani. A. D. 555.* Episcopos *Mediolani* atque *Aquileiæ*, se mutuo ordinare solitos fuisse. Cujus rationem sic assignat idem *Petrus de Marca*-- *Hujus Instituti ratio in eo consistit, quod cum Mediolanum esset Caput Diocesis Italicae, (ut constat ex Concilio Aquileiensi) Ordinatio Metropolitana Aquileiensis ad Episcopum Mediolanensem optimo Jure pertinebat; Primatis vero Mediolanensis Ordinatio, ad Aquileiensem Episcopum, quod Primus esset inter Metropolitanos Synodi Generalis Diocesis Italicae.* Sic Ille, de *Conc. Sac. & Imp. l. 6. c. 4. Sect. 7.* Si vero hoc factum est in ipsa Italia, multo magis in exteris & longinquis Regionibus, ut in *Africa, Ægypto, Græcia, & Oriente.*

4. Atque, ut alias Regiones præteream, satis constat, *Britanniam* nostram nullius Patriarchæ legibus olim fuisse subditam, præterquam sui, *Carleonensis* nimirum. Equidem Sedes Primatus postea inter Nos mutata fuit, & *Cantuariam* translata. Sede autem sic mutata, nihil impedit quo minus Jus Primatus inter Ecclesias Britannicas, integrum maneat atque inviolatum, ex vi *Sexti Canonis Niceni, & Septimi Ephesini*; quorum uterque denuo confirmatus est in *Chalcedonensi* Concilio, *Can. 1.* In his enim decretum est, antiquas Ecclesiarum omnium Consuetudines validas esse debere, atque ratas in posterum.

5. Deinde, quod attinet ad Confirmationem Episcoporum, Patriarcharum præcipue atque Primatum, quam *Papa Romani* nunc sibi vendicant, ut Jurisdictionis suæ Notam in omnes Christiani Orbis Episcopos; antiquitus quidem in usu fuit, at non usurpata est à solis Episcopis *Romanis*. Imo Episcopi *Romani*, ut eam aliis Episcopis rite postulantibus concedebant, sic & eandem ab aliis mutuo postulabant. Hujusmodi ergo confirmatio Signum erat, non Jurisdictionis alicujus in Episcopum ita Confirmatum, sed approbatæ Electionis, & susceptionis in Communionem; nempe Testimonium, quo constabat, Episcopum ita confirmantem, sive *Romanæ*, sive alterius cujusque Sedis, consentire Electioni, & Ordinationi istius Episcopi jam

jam peractæ. Sic Leo M. in *Epist. 40. ad Anatolium Episcopum Constantinopolitanum*, qua confirmat ejus Ordinationem, his verbis utitur: *Illæ est Virgo Ecclesia, Sponsa unius viri Christi, quæ nullo errore se vitari patitur, ut per totum Mundum una Nobis sit unius Castæ Communionis integritas, in qua Societatem tuæ Dilectionis amplectimur, & Gestorum quæ sumpsimus seriem, necessariis munitam subscriptionibus, approbamus. Ubi Leonis Confirmatio exprimitur per Amplectimur, Approbamus. Siquidem usu tunc receptum erat, ut Patriarcha recens electus, literas de sua Ordinatione mitteret ad reliquos Patriarchas, quibus adjici solita est Professio fidei, ut, utraque probata, in Communionem Ecclesiasticam ab iisdem admitteretur. Hujus Consuetudinis insigne exemplum extitit in Ordinatione *Cornelii Episcopi Romani*, cum se Illi *Novatianus* opponeret, qui à paucis quibusdam Schismaticis fuerat ordinatus. Cum enim Uterque de sua Ordinatione literas misisset ad cæteros Episcopos, tandem re penitus examinata, & Causa utriusque perspecta, *Novatiano* rejecto *Cornelii* Ordinatio approbata est; atque inter Alios, præcipue à *Cypriano* Primate *Carthaginense*, & illius Collegis, *Ecclesiæ Africane* Episcopis. Hanc autem *Cornelianæ* Ordinationis Approbationem Ipse *Confirmationis* nomine appellat -- *Factus est*, inquit, *Cornelius Episcopus de Dei & Christi ejus Judicio, de Clericorum pene omnium Testimonio, de Plebis quæ tunc adfuit Suffragio, & de Sacerdotum antiquorum & virorum bonorum Collegio* -- Cum *Fabiani* Locus, id est, cum Locus *Petri*, & *Gradus Cathedræ Sacerdotalis* vacaret; quo occupato de Dei voluntate, & Omnium nostrum Consensione firmato, quisquis jam Episcopus fieri voluerit, foris fiat necesse est, nec habeat Ecclesiasticam Ordinationem, qui Ecclesiæ non tenet unitatem. *Epist. 52. ad Antonianum*. Sic & *Gregorius I.* simulac ordinatus est, *Synodalem Epistolam* dedit ad *Orientalis Ecclesiæ Patriarchas*; cui & fidei suæ Professionem inseruit. Erat enim illud in more (inquit *Spondanus*) ut sæpe vidimus, ut simulac *Romanus Pontifex* quis creatus esset, vicini Episcopis collectis, Synodum ageret, in qua se esse fidei Catholicæ tenacissimum Custodem declararet, ex eaque Epistola Synodalis soleret transmitti ad omnes ubique Episcopos, potissimum Ecclesiarum Patriarchas. Sic Ille ad *An. 591. §. 3.**

6. Episcopus Romanus arrogat sibi Potestatem approbandi, vel reprobandi omnia Synodorum Acta, ut de Jure ad se pertinentem; cum revera hujusmodi Approbatio, vel Reprobatio dependeat, ex suffragiis Ecclesiæ Catholicæ, quæ, post Actorum Promulgationem, ista vel admittit, vel rejicit, prout sibi æquum videtur ex debito examine. Hoc à *Pico Mirandulano* agnoscitur. *Theorem. 4. p. 261.* Atque antehac idem ostendimus pluribus Instantiis; ex quibus appa-

ret, *Acta* Conciliorum valida fuisse, *Papa* reclamante; & irrita fuisse, *Papa* confirmante. His addi potest Decretum *Concilii quinti Generalis*, sub *Iustiniano sen. An. 553.* contra *Tria Capitula*, quæ *Vigilius*, & ipsius Consortes, tunc Temporis præsentis in Urbe *Constantinopolis*, defendebant, & defendenda censebant; interesse Concilio, et si rogati, renuebant; Orthodoxæ ejusdem sententiæ non solum contradicebant, sed & eandem respuebant; & Apostolico Decreto, ut loqui solent, reprobabant. Hoc tamen non obstante, Concilium illud habitum est legitimum & Oecumenicum; & Decretum istud, quo *Tria Capitula* condemnabantur ab universa Ecclesia tandem approbatum est, & inter Alias, à *Romana*, & illius Episcopis, *Vigili* Successoribus. Interim fatendum est, Approbationem *Actorum Conciliorum* non raro postulatam fuisse ab Episcopo *Romano*, utpote præcipuæ Dignitatis Patriarcha; non tamen ut simpliciter necessariam, sed ad augmentum Roboris. Porro, hic etiam observare licet calliditatem simul & arrogantiam *Pontificum Romanorum*, qui hæc Synodorum *Postulata*, ut *Obsequia* necessario requisita, & *Præminentia* Sedis suæ debita, accipere præ se ferebant. Cum enim Patres *Concilii Carthaginensis*, ad *Innocentium* scribentes, Illi significarent, se *Pelagium* ac *Celestium* hæreleos damnasse; ac requirerent ab eo, ut Ipse quoque idem præstaret, & se eorum Damnationi conjungeret; Respondens, laudat eos, quod *Memores antiquæ Traditionis, Ecclesiasticæque Disciplinae, totum Iudicium ad Ipsum deferrent, à quo Omnes discere debeant quid approbandum in doctrina fidei, & quid damnandum sit.* Inter *Epist. Aug. Ep. 90, & 91.* Hoc *Innocentii* artificium imitati sunt Illius Successores, quorum Testimonia affert *Belarminus*, & sententias in sua Ipsorum Causa prolatas. Neque mirum sane est, si Potestatis istius, quam suæ Sedi arrogabant, satis strenui fuerint Assertores. Quorum etiam solenne erat Artificium, & à multis olim seculis usitatum, ut istam Professionis Fidei Formulam, quam Ipsi, ad servandam Communionem cum Patriarchis Orientis, ex more antiquo emittere tenebantur, à se datam Illis, in Fide *Instructionem* vocarent. Ut *Gelasius*, Aliique.

S E C T I O XV.

Argumenta quibus Infallibilitas Cathedræ Papalis pressius impugnatur.

- I. **O**ctavo; ex prædictis patet, *Pontificem Romanum* nunquam agnitum fuisse ab *Ecclesia Catholica*, pro supremo *Controversiarum Iudice*; multo minus, pro *Infallibili*. Restat, ut afferamus alia

alia quædam Argumenta quæ hanc Prærogativam, *Cathedra Papali* perperam assertam, paullo pressius atque evidentius impugnant, & prorsus inanem esse demonstrant. Nam si manifesto probari possit, sententias aliorum Episcoporum, æque ac *Pontificum Romanorum*, requisitas fuisse in difficilioribus Casibus ad Religionem spectantibus, imo, Episcopos Romanos, in istiusmodi Casibus consuluisse aliarum Sedium Episcopos: Si *Hæreticorum Condemnatio & Absolutio* ab eorum iudicio non dependerit: si in confesso sit apud ipsos Pontificios, *Papas Romanos*, ut *Papas*, posse decipi, errare, in Hæresin incidere, & à fide deficere: Si de hoc constet, non solum in genere, quod possint errare, & in Hæresin Labi; sed etiam de facto, quod eorum quidam in errores & Hæresin lapsi fuerint, & pro iisdem definiverint, tum in *Decretalibus* suis, tum in *Actis Conciliorum* à se confirmatis, atque adeo cum Hæreticis se consociaverint; constabit, ut opinor, hanc supremi & intallibilis Iudicii Prærogativam, *Pontificibus Romanis* de Jure non competere.

2. Nam Primo; Episcopi *Hispani*, cum *Causa Priscilliani* discuteretur, non modo *Romani*, sed & *Mediolanensis* Episcopi *Ambrosii*, iudicium postulabant. *Ieronymus* item de seipso testatur, quod in dubiis Theologicis, *Naxianzenum*, & *Didymum Alexandrinum*, præcipue consuluerit. Qui & Ipse, cum ætate & literatura provectior evaserit, & in Scripturis exercitior, postea frequentissime consultus est à cunctis fere Orbis Christiani Partibus, etiam cum *Roma* esset; & *Damaso* ab Epistolis; *Damaso Papa* interim ab Iphis non consulto. *Bonifacius* Episcopus *Moguntinus*, vulgo dictus *Germania Apostolus*, sed natione *Anglus*, non solum Episcopum *Romanum* in dubiis suis consuluit, sed & *Nothelmum Archiepiscopum Cantuariensem*, & *Duddonem* Abbatem: imo, quod plus facit ad probandum id quod agimus, ac proinde observatu dignius de illa ipsa quæstione eos consuluit, quam prius retulerat ad *Pontificem Romanum*, cum in Illius responso non acquiesceret. Quæstio autem erat, num *Cuivis* liceret in *Uxorem ducere Viduam Illius*, *cujus filium prius de sacro fonte susceperat*? *Romanus Pontifex*, cum suo Clero, *Peccatum esse* statuebant. Ille neutiquam acquiescens hoc Responso, *Nothelmum* nostrum ulterius consulit, his verbis ad eum scribens--*Ut ego intelligendo cognoscam, cujus Authoritatis sit in illo iudicio Romano; quia nullatenus intelligere possum, quare in uno loco, Spiritualis Propinquitas, in conjunctione carnali copulata, grande Peccatum sit, quando Omnes in sacro Baptismate, Christi, & Ecclesie Filii & Filie, Fratres & Sorores esse comprobemur.* vid. *Baron. An. 734. n. 6.* Idem, de eadem quæstione, ita scribit ad *Duddonem* Abbatem--*Quare, unde judicetur capitale Peccatum esse*

esse apud Romanos, & si alicubi in Scriptis Ecclesiasticis de hoc Peccato disputatum aliquid reperies, mihi non dubites manifestare. Ib. n. 10. Augustinus, qui huc à Gregorio missus est ad convertendam Anglorum Gentem, cum factus esset Episcopus Cantuariensis, eum quidem consulit, & merito, de variis quæstionibus, quibus idem Gregorius sua Responſa reddit. At quod ad Institutum nostrum spectat, animadversione præsertim dignum est Responſum Illius, ad tertiam Interrogationem Augustini, quæ sic se habuit *Cum una sit fides, cur sunt Ecclesiarum diversæ Conſuetudines; & altera Conſuetudo Miſſarum in sancta Romana Ecclesia, atque altera in Galliarum tenetur?* Respondet Gregorius -- *Novit fraternitas tua Romana Ecclesia Conſuetudinem, in qua se nutritam meminit. Sed mihi placet, ut sive in Romana, sive in Galliarum, seu in qualibet Ecclesia, aliquid invenisti, quod plus omnipotenti Deo possit placere, solícite eligas; & in Anglorum Ecclesia, quæ adhuc ad fidem nova est, Institutione præcipua, quæ de multis Ecclesiis colligere potuisti, infundas. Non enim pro locis Res, sed pro bonis Rebus Loca amanda sunt. Ex singulis ergo quibusque Ecclesiis, quæ pia, quæ religiosa, quæ recta sunt, elige; & hæc, quasi in fasciculum collecta, apud Anglorum mentes in Conſuetudinem depone. Sic Ille, pie, prudenter, ac modeſte respondet.*

3. At quam alienum se ostendit in hoc Responſo, à Fastu & Arrogantia Successorum ejus quamplurimum; ne quid dicam de quibusdam Antecessoribus Illius, quod ad hanc Rem spectat! Hi enim omnes Ecclesiæ Romanæ Ritus pro Traditionibus Apostolicis venditarunt, & sub hoc specioso Titulo, at inani & mendaci, eisdem cunctis aliis Ecclesiis imposuerunt, ut necessario observandos. Gregorius non sic. Hic enim aliarum Ecclesiarum Conſuetudines Romanis meliores esse posse judicat, Deoque acceptiores. Hic electionem quorumcunque Rituum, in quibuslibet Ecclesiis, Augustino sponte concedit, ut pro arbitrio suo Hos aut Illos undequaque colligat, & recenti Anglorum Ecclesiæ usurpandos commendet. Hic denique non vult Romam, alteriusve alicujus Ecclesiæ Sedem, sui solius gratia amari aut coli, sed propter bonas istas Res, quibus præ cæteris insignis est.

4. Consentanea his loquitur Picus Mirand. in Theorematis suis de fide, & Ordine credendi, quæ dicavit Julio 2. Pontifici Romano; cum jam Ecclesia ista multo plus posset, totumque Occidentem sibi quodammodo subjugasset -- *Advertendum, inquit, quod Conſuetudines Romanæ Ecclesiæ prout distincta est contra universalem Ecclesiam, non obſtrungunt universos; nam hæc propriæ, ut talis sc. Ecclesiæ Conſuetudo, universalis Traditio non est. Unde Ieronymus ad Evagrium dixit, Orbem Urbe*

Urbe esse majorem, de Romana quadam Consuetudine loquens. --- Videmus etiam nostra ætate, Ecclesiastica officia juxta Romanam Consuetudinem, quibus Clerici quotidie utuntur, diversa esse ab illis quæ apud Mediolanensem Ecclesiam sunt; diversa à Monachis, diversa à Prædicatoribus D. Dominici, diversa à Carmelitibus, à Carthusienfibus. Quinimo, aliis Provinciis alia sunt. Ut nuper cum essem in Germania, audissemque in Templo Augustæ Vindelicorum servari divini Officii Ordinem alium, ab illius Ecclesiæ Canonicis, diversumque omnino ab eo, quo Romana utitur Curia; admirans, percunctatus sum ab Ecclesiæ Decano, qui forte proximus erat, quid sibi vellent, quod ab aliis Clericis dissentirent; aliumque omnino Ordinem, & in Psalmis, & in Antiphonis, & reliquis Ceremoniis servarent. Respondit, ita esse in usu Germanis; totque fere esse divini officii Diversitates, quot Diœceses. Sic Ille. Theorem. 6. pag. 269. His omnino consonus fuit Ecclesiæ Anglicanæ mos, ante Liturgiæ nostræ reformationem, cum apud nos Papisma prævaleret. Notum enim est, quomodo tunc Temporis variaverit Ordo sacrorum; quintuplex enim erat, viz. secundum usum Sarum, Herefordensem, Bangorensem, Eboracensem, & Lincolnensem. Quorum singuli, & inter se, & à Romano, in quamplurimis discrepabant.

5. Sed ut altius rem repetamus. Ex Tertulliano certe patet, fidem Catholicam seculi antiquissimi istius in quo Ipse degebat, neque Personis, neque locis certis astrictam fuisse. Sic enim Ille. *Veritas Dei non admittit Præscriptionem, nec duratione Temporum, nec patrocinio Personarum, nec privilegio Regionum.* De Vel. Virg. Cap. 1. Atque alibi --- Num ex Personis æstimamus Fidem, an ex Fide Personas? De Præsc. c. 3. & Infra-- Siquid Tibi, videtur, vel ambiguitate pendere, vel obscuritate obumbrari, est utique frater aliquis Doctor, gratia scientiæ donatus, est Aliquis inter exercitatos conversatus, &c. Ib. c. 14. Non dicit, est Episcopus Romanus, ad quem te conferas. Hinc legimus, Ambrosium consultum fuisse, sicut ab Episcopis Hispanis in causa Priscillianistarum, ita quoque ab Episcopis Æmyliæ, de festo Paschatis, quo nempe Dei celebrari debuerit; præsertim, quoties quattordecima Luna in Dominicam incidit. Cui eorum quæstioni respondit in peculiari Tractatu, De Paschalis Celebritatis ratione, quæ inter opera ejus extat. Tom. 4. pag. 303. At hi Episcopi Æmyliæ non longe habitabant à Diœcesi Romana; imo, quidam eorum Illi admodum vicinierant. Non tamen Romæ, sed Mediolani Episcopum, de hæc quæstione consulebant.

6. Secundo; Pontifex Romanus, non solum in Synodis, aliorum Episcoporum consilium petiit de rebus controversis, sed & judicium

suum submisit Aliorum judicio atque sententiæ; quod certe nunquam fecisset, si modo suum Ipsius judicium pro Infallibili habuisset. Exemplo sit *Liberius*, qui cum ab *Arianis* circumventus fuisset, & turpiter lapsus in *Concilio Sirmienti*, suam fidei Confessionem ab *Athanasio* approbari petiit, ejusque Censuræ illam subjecit, sic enim Ille in brevi *Epistola* ad *Athanasium* data -- ταύτη ὁμολογία, &c. Huic Confessioni, frater *Athanasie*, quæ sola & vera fides in sancta Catholica & Apostolica Ecclesia censetur, si mecum sentis, quasi coram judicio Dei & Christi, scribe mihi, si ita sentis sicut & Nos & paria [καὶ ἴα] in vera fide; ut & Ego indubitanter persuasus sim, de quibus mihi *Iussa* dignaris. Equidem *Leo*. 1. *Epistolam* elaboratissimam, & maxime Orthodoxam de Christi Incarnatione, dedit ad *Flavianum* Episcopum *Constantinopolitanum*; quam *Gennadius*, & *Marcellinus* in *Chronico*, à *Prospero* dictatam fuisse putant. Attamen hanc haberi noluit pro judiciali Definitione à se prolatam, & suæ solius Authoritati innixam, sed pro sola explicatione seu Confessione illius fidei, quam Ecclesia Catholica ab Apostolis acceptam olim tenuerat, & quam sancti Patres unanimi Consensu ei tradiderant. Sic enim Ille, *Epist.* 12. ad *Theodosium Augustum*--Si provenia supplicaret *Eutyches*, Sacerdotalis ei Benevolentia subveniret, quum in suo Libello quem ad Nos misit, hoc saltem sibi ad promerendam veniam reservaverit, ut correcturum se esse promitteret, quicquid nostra Sententia de his, quæ male senserat, improbasset. Quid autem Catholica Ecclesia universaliter de Sacramento Dominicæ Incarnationis credat & doceat, ad fratrem & Coepiscopum nostrum *Flavianum* plenius continent Scripta, quæ misi. Idem *Epist.* 35. *Pulcheriæ Augustæ*--& mea, & sanctorum Patrum de Incarnatione Domini concors per omnia, & una Confessio est. Quam si quis existimaverit non sequendam, Ipse se à compage Catholicæ unitatis abscindet, cum tamen Nos, ut in integrum omnia revocentur, optemus. Ad effectum vero salubrium Dispotionum velocius obtinendum, Fratres & Coepiscopos meos, *Abundium* & *Asterium*, sed & *Basilium* & Senatorem Presbyteros, probatissimos Viros, misi, qui Clementiæ vestræ formam fidei, quam secundum Doctrinam venerabilium Patrum prædicamus, offerrent. Et remotis Circumlocutionibus quibus obscurari Veritas solet, quid de Incarnatione filii Dei à totius Orbis probatis Sacerdotibus defensum fuisset, ostenderent. Enimvero hæc *Epistola*, quamvis in se apprime Orthodoxa, Catholica, veterumque Patrum fidei consona, Authoritatem publicam non prius adeptæ est, quam in *Concilio Chalcedonensi* discussa fuisset & approbata; quod & idem Ipse *Leo* fatetur, qui istam Approbationem Confirmationis nomine insignit. Sic enim Ille, in *Epist.* 63. *Theodoro Cyri Episcopo*--Dominus nullum Nos in nostris Fratribus detrimentum sustinere

finere permisit; sed quæ nostro Ministerio prius definierat, universæ Fraternitatis irretractabili firmavit Assensu, ut vere à se prodisse ostenderet, quod prius à prima omnium Sede formatum, totius Christiani Orbis Judicium recepisset ut in hoc quoque Capiti Membra concordent. Atque iterum-In nullo ab illis, quas Spiritus Sancti Divinitas in Chalcedonenſi Concilio protulit, fidei Regulis recedentes, inter utrumque Hostem novellæ Perfidie, sermonem nostrum cum omni Cautela libremus; non jam, (quod absit) tanquam de dubiis disceptantes, sed Authoritate sua, quæ bene definita sunt adstruentes; quum & in Apostolica Sedis Epistola, universalis sanctæ Synodi assensu firmata, tanta divinæ Authoritatis Testimonia noverimus esse congesta, ut nullus queat ulterius dubitare, nisi qui sibi metipſi errorum tenebras inferre maluerit, quam Synodalia Gesta.

7. Tercio; Condemnatio Hæresium atque Hæreticorum, ut vetera Ecclesiæ Monumenta demonstrant, neque solum, neque præcipue, à sententia Episcopi Romani dependebat. Quod satis arguit, eum olim haud agnitum fuisse pro supremo & infallibili Judice in rebus fidei. Legimus equidem, Ecclesiam Romanam, quandoque primum damnasse Hæreses & Hæreticos, quandoque Sententiæ alibi contra eos latæ suffragium suum contulisse. Legimus item, Ecclesias exteras, in Casibus huc spectantibus, ad Episcopum Romanum non raro se applicuisse, vel Concilii, vel exequendæ sententiæ, vel plenioris & efficacioris Damnationis gratia. Interim vero se neutiquam existimabant eo usque astrictas fuisse judicio Ecclesiæ Romane, ut nihil sine ea in causa Hæresis statuere possint. Nam si Ecclesiasticam historiam consulamus, inveniemus omnes, vel fere omnes Hæreticos, in Ecclesiis Orientis & Africæ damnatos fuisse, ubi primum exorti sunt; Episcopo Romano, vel non omnino consulto, vel paulo serius, post sententiam damnationis in eos prolatam! Neque hoc, absque ratione. Istiusmodi enim Hæretici, vel divulgabant Hæresin antehac Synodice damnatam ab Ecclesia, vel de novo inventam: Si prius damnatam; sufficit unius Episcopi sententia, ad talem Hæreticum damnandum, & ex Ecclesia ejiciendum: Si de novo inventam; vel crassior erat hæresis ista, & Analogiæ fidei, sive scripturæ ex Veterum Traditione explicatæ, palum adversa; vel occultior, & subtilior, & verisimilibus Argumentis in speciem suffulta: si crassior & apertior; minimo negotio detecta simul fuit ac damnata ab Episcopo Diæcesis, illiusque Collegis in eadem Provincia, ubi primum divulgata est; Sin majorem Probabilitatis speciem præ se tulerit, & Patronos nacta fuerit, tum literis eruditos, tum Dignitate eminentes in Ecclesia, penitius examen experta est, sententiamque Damnationis ut plurimum gradatim subiit; nempe, Primo, in Synodis

Provincialibus ; Deinde, in *Nationalibus* ; Postremo, in *Oecumenicis*. Sic *Hæresis Pelagiana* primo damnata est in Synodo *Palastina* ; deinde, in pluribus Synodis *Africanis*, *Mileviti* & *Carthagine* habitis ; Postea, à *Celestino*, in Synodo *Romana*. Postremo, à Concilio tertio Generali *Ephesi* habito, quod Acta Conciliaria *Synodi Romana* à *Celestino* celebratæ confirmavit, eaque solida ac firma permanere debere definivit. Patet quoque ex Scriptis *Prosperi Aquitani*, alia etiam Concilia propria definitione stabilivisse, quæ prius à Romano Episcopo fuerant stabilita. Vid. *Prosp. Cont. Collat. c. 41. & in Peror. Donatistæ* quoque per certos Gradus sententiam decretoriam subierunt. Primo enim damnati sunt à *Cæciliano* Primate *Carthaginiensi*, & ab Episcopis *Africanis* ei adhærentibus ; Deinde, à *Melchiade* Romano, & tribus Episcopis Gallis eidem associatis ab Imp. *Constantino*. Cum ab Horum judicio appellassent, damnati sunt iterum in *Arelatensi* Concilio, quod ab eodem *Constantino* convocatum est ; ut & antea, per Episcopos in *Africam* ab eo missos. Restabat, (inquit *Augustinus*) Concilium Generale, ad quod appellare licuit *Donatistæ*, post sententiam *Melchiadis*, & *Sociorum*—Ecce putemus illos Episcopos, qui *Romæ* judicarunt, non bonos Judices fuisse ; restabat adhuc plenarium *Ecclesiæ* universæ Concilium, ubi etiam cum Judicibus ipsis Causa posset agitari ; ut si male judicasse convicti essent, eorum sententiæ solverentur. Sic Ille, *Epist. 162*. Ex quibus patet, nec Imp. *Constantini*, nec *Augustini*, nec omnium istorum Episcoporum judicio, qui Causam *Donatistarum* à *Melchiade*, ejusque Collegis definitam retraxerant, Episcopum Romanum pro supremo *Controversiarum* Judice tunc habitum fuisse.

8. Quid memorem alios Hæreticos, qui omnes Synodice condemnati sunt, in istis plerumque Ditionibus, quibus Hæreses suas disseminarunt ; vel si Episcopi fuerint Dignitate primarii, Concilio Generali ab Imperatore, ubi sibi visum fuerit, indicto ; plerumque autem in Urbe Regia, vel in Alia non longe distante ? Sic *Arius* primo damnatus est in Synodo *Egyptiorum* Episcoporum, per *Alexandrum* suum Patriarcham. Deinde, Hæresis ejus crescente, & per Episcopos alibi promota, in Generali Concilio *Niceno*. *Macedonius Constantinopolitanus*, & *Eunomius Cyzicenus* Episcopus, in secundo Generali quod *Constantinopoli* celebratum est. *Nestorius Constantinopolis* pariter Episcopus, in tertio Generali *Ephesi* habito. *Dioscorus Alexandrinus*, & *Eutyches Archimandrita Constantinopolitanus*, in quarto Generali, quod *Chalcedone* convenit. *Nestorianismi* Reliquiæ in tribus Capitulis comprehensæ, & *Origeniani*, in quinto Generali, quod *Constantinopoli* habitum est. *Monothelitæ*, *Eutychianorum* Reliquiæ,

in sexto Generali, quod in eadem Urbe celebratum est. *Arianismus*, sub Gothorum imperio reviviscens, damnatus est per totum Orbem Christianum, in Synodis particularibus, cum non longe antea *Felix & Liberius*, Episcopi *Romani*, ei nimium favissent. Cum *Pelagianismus* infestaret nostras Ecclesias *Britannicas*, in Synodis ibidem habitis mature suppressus est, adjurantibus *Germano*, & *Lupo*, Episcopis Gallis. Cum *Elipandus Toletanus*, & *Felix Urgelitanus* Nestorianismum instaurarent, damnati sunt in variis Synodis à *Car. Magno* congregatis.

9. Sed ut antiquiora memoremus; *Paulus Samosatenus* damnatus ac depositus est in Synodo *Antiochia* habita (ubi ipse federat Episcopus) à plurimis Episcopis Orientis; qui inde Epistolam Synodalem miserunt ad *Dionysium Romanum*, *Maximum Alexandrinum*, ceterosque Collegas; cum Presbyteris & Diaconis, & ad universam sub Cœlo Ecclesiam; in qua certiores eos reddunt de totius Actionis Processu, contra tam insignem Hæreticum. In Calce autem Epistolæ istius hæc addunt ---- ἡμεῖς καὶ οἱ συντρέψαντες αὐτὸν τῷ Ἰεῷ, καὶ μὴ ἐκόντες ἐκκηρύξαιτες &c. i. e. Coacti ergo fuimus Paulo Deo adversantem, & contumacem publico Decreto exigere, atque alium Episcopum, qui Catholica Ecclesiæ præset, in illius locum substituere, Dei providentia astipulante, ut persuasi sumus; nempe Dominum, filium *Demetriani* felicitis memoriæ (qui ante hunc eidem Ecclesiæ præclare præfuit) virum omnibus virtutibus, quæ Episcopum decent, exornatum. Vos autem de hoc certiores fecimus, ut illi scribatis, & ab illo literas communicatorias accipiatis. *Euseb. Hist. l. 7. c. 24.* Ex qua Epistola observare licet, eum non fuisse peculiariter inscriptam Episcopo Romano, ut ille de tota re judicaret; sed *Alexandrino* pariter; imo, toti Clero, Populoque Christiano, ubicunque per totum Orbem disperso: neque Confirmationem Actorum in ista Synodo confectorum, à Romano Episcopo, aliquove Alio, petitam fuisse, vel in Paulo deponendo, vel in Domino subrogando, quamvis Sedes Antiochena dignitate præemineret in Oriente. Rationem duntaxat Actorum reddunt Ecclesiæ universæ; eo sc. fine, ut omni Christiani cognoscerent, cujus consortium, ut Hæretici jam damnati, evitarent; cujusque è contra Communionem tenerent, atque servarent. Idem *Eusebius* meminit, quomodo *Montanus*, ejusque Discipuli, damnati fuerint in Synodis Asiaticis - τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πρῶτον, &c. Cum multi in Asia Fideles, sæpius plurimisque in locis ejusdem, in unum convenerant, & Doctrinam noviter inducendam examinaverant, profanamque esse demonstraverant, Hæresimque ipsam improbarant, ita demum Ecclesia extrusa, & à communione penitus depulsi sunt *Euseb. Hist. l. 5. c. 15. pag. 134. A.*

10. Alia quoque quamplurima exempla adduci poterant Hæreticorum, ab Episcopis ubique Terrarum Synodice damnatorum, secundum usitatam Ecclesiæ Catholicæ Praxin, neutiquam vero relegatorum ad Episcopi Romani Judicium. Unde *Athanasius* Dionysium Alexandrinum, de hæresi *Ariana* anticipata falso infimulatum, hoc Argumento tuetur, quod Ille ab aliis Episcopis nunquam de Impietate convictus sit. *Athan. de Sent. Dionysii*. Ergo Episcoporum erat Hæreses cognoscere ac damnare. *Augustinus* pariter de Hæresi Pelagiana--Non antiqua est, sed ante non multum Tempus exorta. Contra quam Hæresim cum fuerit diutius disputatum, etiam ad Concilia Episcopalia novissima Necessitate perventum est, Sic Ille, de *Grat. & lib. Arb. c. 4*. Idcirco, juxta *Augustinum*, in Hæresibus profligandis, ultimum Judicium est Synodus Episcoporum. Hinc est, quod *Innocentius 2. P. Rom.* Laudet illud *Marciani Imp.* Rescriptum ad suum Prædecessorem *Joanem*--Injuriam facit judicio reverendissimæ Synodi si quis semel judicata, & recte disposita, revolvere, & iterum disputari contendit; & in Contemptores hujus legis, tanquam Sacrilegos, pœna non deerit. *Epist. 194. inter Epist. Bernardi*. Atque idem *Innocentius* in eadem *Epistola*, ad Instantiam Cleri Gallicani, damnat Hæretica Dogmata *Petri Abailardi*, una cum Ipso, ejusque Sectatoribus. Non tamen hanc sententiam tulit ex sua solius Authoritate. Sicenim ibidem ait: *Communicato fratrum nostrorum Episcoporum, & Cardinalium consilio, destinata Nobis à vestra discretione Capitula, & universa ipsius Petri perversa Dogmata, Sanctorum Canonum Authoritate, cum suo Auctore, damnavimus, eique tanquam Hæretico perpetuum Silentium imposuimus*. Ex quibus *Innocentii* verbis patet, se *Abailardum* damnavisse ex Consilio Episcoporum, & Sanctorum Canonum Auctoritate; non autem ex aliqua Prærogativa jure divino, ut prætenditur, Sedi Romanæ affixa; neque ex proprio Arbitrio, aut Potestatis Papalis Plenitudine.

11. Quinetiam hujusmodi Damnatio Hæresium & Hæreticorum, olim haud fieri solita est, nisi præeunte gravissima Causæ discussione, allatis simul decretoriæ sententiæ Rationibus & Argumentis. Hac nempe Methodo etiam ipsi *Papæ* antehac usi sunt; ut *Joannes 22.* in damnando *Marsilio de Padua* & *Joanne de Janduno*. Cujus Bulla missa est in Angliam, ibidem publicanda; extatque integra apud *Spalatensem*. De *Rep. Eccl. l. 7. c. 7*. Enimvero, quoties Hæresis nota erat & aperta, atque judicialiter in Conciliis antehac damnata, non opus erat ulteriore aliqua Inquisitione, aut Appellatione, vel ad Pontificem Romanum, vel ad Concilium, de novo cogendum; sed unusquisque Episcopus, in Cujus Diœcesi Hæresin istam divulgari contigit, ad primam illius famam ad se accerere solitus est Hæreticum,

ticum, & in errore deprehensum corripere. Quem si pertinacem invenerit, expulit Ecclesia, cæterosque Episcopos de hac re certiores reddidit, ut sibi ab eo caverent. Quod autem Hoc in isto Casu suffecerit, vel ipsum *Gelasium P. Rom.* luculentum Testem habemus, qui in *Common. ad Faust.* idem asserit. Illic enim de *Acacio* Episcopo *Constantinop.* loquens, hæc habet -- *Euphemium möror, si ignorantiam suam Ipse non perspicit, qui dicit Acacium ab uno non potuisse damnari. Itane non perspicit, secundum formam Synodi Chalcedonensis, Acacium fuisse damnatum? nec novit eam, aut se nosse dissimulat, in qua utique per numerosam Sententiam Sacerdotum, hujus Erroris Auctores constat fuisse damnatos? Sicut in unaquaque hæresi à principio Christianæ Religionis, & factum fuisse, & fieri, manifesta rerum ratione monstratur; meumque Decessorem executorem fuisse veteris Constituti, non novæ Constitutionis Auctorem. Quod non solum Præsuli Apostolico facere licet, sed cuicunque Pontifici, ut quoslibet, & quemlibet locum, secundum regulam Hæreseos ipsius ante damnatæ, à Catholica Communionem discernant. Sic Ille.*

12. Pontificii quidem hodierni vehementer asserunt, & frequenter inculcant, graviores omnes difficiliioresque Causas, & Controversias fidei imprimis, ad *Sedem Apostolicam* esse referendas; & ad hoc probandum adducunt Testimonia ipsorum Pontificum, qui *Prærogativam* hanc suæ *Sedi* vendicant, ut *Damasi, Innocentii, Leonis, Vigiliis, Pelagii 2 Nicolai 1.* & Aliorum. Sed neque omnes hi sibi hujusmodi *Appellationis* necessitatem asserunt; neque si assererent, Sententia Illorum in hac re multum ponderis haberet; tum, quod iniquum sit, eos in propria Causa iudicium Sibi assumere: tum, quod contrarium plane constet ex *Historia Ecclesiastica*. *Tertullianus* enim, Doctorum Latinorum antiquissimus, affirmat, graviora Ecclesiæ negotia ad Synodos olim relata fuisse. *Aguntur, inquit, per Graciam certis in locis Concilia, ex universis Ecclesiis, per quæ altiora quæque in commune tractantur. De Jejun. adv. Psych. c. 13.* Et perpetua Ecclesiæ praxis idem confirmat. Imo *Innocentius 2. in Epistola modo citata (sc. 144. inter Epist. Bernardi)* variis Instantiis adductis, ostendit, Hæreticos omnes à Patribus & Conciliis damnatos fuisse. *contra hos, inquit, viri Ecclesiarum Pastores viriliter insurgentes, eorum prava Dogmata, cum ipsorum Auctoribus, condemnarunt. In magna namque Nicena Synodo Arius Hæreticus est damnatus, &c. Quibus exemplis fretus, Ipse etiam condemnat Petrum Abailardum in Concilio Episcoporum. Atque hoc fecit ex sententia Episcoporum Gallicorum, qui Hæretica Capitula è libris ejus desumpta, & à Patribus antiquitus condemnata, ad Ipsum miserant. Ut patet ex hac, & 191. Epistola.*

13. Quod autem spectat ad *Absolutionem* Hæreticorum pœnitentium, qui ad Ecclesiam Catholicam redierunt; peragi solita est à quolibet Episcopo juxta formulam, methodumque *Recantationis*, a Synodorum *Canonibus* præscriptam; neutiquam vero dependebat ex arbitrio solius Episcopi *Romani*. Quinimo, cum ille incautius recepisset quosdam Hæreticos in *Synodus* Episcoporum legitime damnatos, qui ad Judicium ejus appellassent, coactus est tandem eosdem cum dedecore abdicare, & *Synodali* Episcoporum exterorum sententiæ suffragium suum adjicere. Ita factum est in *Causa Montani*; & postea in *Causa Celestii*; siquidem *Tertullianus* Auctor est, Episcopum (*Zephyrinum* sc.) primo agnovisse, & approbasse, *Prophetias Montani, Priscæ & Maximillæ*: postea vero, urgente *Praxeas*, revocasse literas Pacis jam emissas. *Tert. adv. Prax. cap. 1.* Unde *B. Rhenanus in Annat. marginali* hanc in eum fert Censuram, *Episcopus Romanus Montanizatus*. Legimus item de *Zosimo*, quod non solum admiserit Appellationem *Celestii* istius *Pelagianæ* Hæreseos Antesignani, qui prius damnatus fuerat ab Episcopis *Africanis* in *Synodis Milevitana & Carthaginensi*; sed quod insuper dederit literas ad eosdem Episcopos, quibus *Celestium* Catholicum, Accusatores vero ejus, ac præcipue *Herotem* atque *Lazarum*, Episcopos Gallos, Calumniatores, & multorum Criminum atrocium reos (sicut Illos *Pelagius & Celestius* mendacissime deturpaverant) declaravit. His porro literis receptis, Episcopi *Africani* majori numero apud *Carthaginem* conveniunt, (numero 217, ut dicitur) iisque nihili habitis de novo damnant *Celestium* atque *Pelagium*; atque insuper *Appellationes* prohibent ad *Sedem Romanam*, sub pœna *Excommunicationis*. Hæc vero Ipsorum *Synodalia Decreta*, cum ad *Zosimum* tandem perlata fuissent, coactus est & Ipse *Celestium*, una cum Hæresi *Pelagiana*, sua quoque sententia damnare. Hæc habemus apud *Spondanum*; ad *An. 417. n. 3. & An. 418. n. 1, 2.* Atque ante hæc habemus *Basilium* non sine stomacho redarguentem, tum *Incuriam*, tum *Arrogantiam Damasii*, ejusque Collegarum, ut in aliis rebus, ita in absolvendo *Marcello Ancyrano*, eundemque in *Communionem* recipiendo, cum *Sabbatianismi* manifeste convictus fuisset in Oriente. τὸ ὄντι Σεβαστιανὸν καὶ τὰ ὑπερήφανα ἦν, &c. i. e. Certe hoc usu venit, ut si superbos istos mores (nempe Occidentalium) demissione aliqua curare tentes, Illi in majorem plerumque contemptum devenire natura comparati sint. Quod si nobis Dominus fuerit propitius, quo alio subsidario additamento indigemus? si ira Dei permanserit, quid opis expectamus ex Occidentalium supercilio? qui neque quid verum sit sciunt, neque discere sustinent; Mendacibus vero suspicionibus præoccupati, ea nunc faciunt, quæ prius

in Marcelli causa fecerunt; cunctis contentiose rixantes, qui quod verum esset, illis annuntiarunt; Hæresim vero sua Ipsorum opera corroborantes. Mihi quidem ipsi animus erat, communi formula seposita, ad ipsorum Coryphaeum (Episcopum Rom.) Literas mittere; de Ecclesiasticis quidem rebus nihil, nisi hoc solum innuere, quod neque eorum veritatem norunt quæ apud nos aguntur; neque viam, per quam discere possint, admittant. In summa autem, quod non oporteat eos impetum facere in Illos, qui tentationibus humiliati sunt; neque Dignitatis loco, superbiam habere; quod peccatum ex se solo sufficit ad Conciliandam Dei inimicitiam. Bas. Epist. 10. Eusebio Samosateno.

S E C T I O XVI.

Concessa Pontificiorum de Fallibilitate Papæ.

Pontificii quamplures agnoscunt, Papam Romanum in materia fidei posse errare, & in hæresim incidere, proque eadem definire, Imo, hoc actu non semel contigisse. Quædam Testimonia in prioribus adduximus, ad hoc demonstrandum. Restat, ut ad ampliorem hujusce sententiæ probationem alia quædam adducamus. Alvarus Pelagius dicit, Papæ ab omnibus, & in omnibus, obediendum esse, quæ expresse contra Deum non sunt. l. 1. c. 7. pag. 2. Quæ limitatio præsupponit Papam posse aliquid expresse statuere, vel mandare, contra Deum. Gerson dicit, solius Papæ Determinationem in his quæ sunt fidei, non obligare, ut præcise est Talis, ad credendum. Alioquin, inquit, staret in Casu, quod quis obligaretur ad Contradictoria, vel ad falsum contra fidem. De Exam. Doct. p. 1. Consid. 2. Ergo secundum Gersonem, Papa potest determinare contradictoria, & falsum, contra fidem. Picus Mirand. nos monet, Pontificem maximum posse contra Evangelium verba facere, & quod in tali Casu, simplici potius Rustico, quam Illic credendum sit. Theorem. 16. p. 302. Sylvester ex Panormitano, verbo, Concilium. p. 154. ait, In concernentibus fidem, Dictum unius Prælati præferendum esse sententiæ Papæ, si melioribus rationibus, & Auctoritatibus moveretur. Guido Baifys Archidiaconus Bonon. Dist. 19. Cap. Sic omnes. Scribit, Eam Apostolica Sedis sententiam habendam esse, non quæ occulte, malitiose aut inconsulte, per solum Romanum Pontificem, aut aliquos ei faventes, non vocatis Aliis, aut contemptis, in fraudem præfertur; sed quæ ab ipso Pontifice Romano, qui matura prius & gravi Sapientum virorum Consilio, rem ipsam

ipsam examinaverit, profertur. Vid. Mirand. Theorem. 8. p. 281. Idem Sylvester, in verbo, Fides. hæc habet. Papa, ut Papa, id est, suorum Membrorum auxilio utens, per Concilia & Orationes, & faciendo quod in se est, errare non potest, sicut nec Ecclesia, quia sic sequitur motum Spiritus sancti. Secus, ut singularis Persona, ex negligentia, vel superbia, sequendo suam propriam Inclinationem. Ex quibus verbis patet, Definitionem Papæ nullius esse valoris, nisi in quantum debitis Mediis utitur, eamque fulcit validis Argumentis. In confesso est autem apud ipsos Pontificios, multos Paparum fuisse superbos, flagitiosos, temerarios, ignavos, & indoctos; uno verbo, improbos prorsus & carnales, qui nec Rationem in Concilium adhibuerunt, nec Doctos & Pios consulere voluerunt, nec sana fidei Dogmata aut tenuerunt, aut noverunt. Tales proinde, quibus Deus de Spiritu suo communicare non solet, qui divina & Spiritualia eos edoceat & ad judicandum de iis habiles reddat; ut Apostolus affirmat. 1. Cor. 2. 14. Imo tales pro Novitiis habet, qui lacte opus habent, at incapaces cibi solidioris sunt. Quomodo autem idonei erunt ad Alios solidiore Cibo pascendos, in quæstionum arduarum explicatione, qui nec Ipsi idonei sunt, ut eo pascantur? 1. Cor. 3. 1, 2, 3. Quam insulsum vero est Illud Greg. de Val. Anal. fid. l. 8. c. 3 & 4. quod in hac re de Papa suo asserit; nempe, eum teneri quidem ex Officio, uti omni studio, & omnibus Mediis, quæ conducunt ad veritatis Indagationem; sed nihilominus, sive illud adhibeat, sive non, modo Controversiam definiat, infallibiliter semper definire. Quasi Papa Enthusiasmo quodam percitus Responso divina effunderet; aut instar Balaami Asina, subitaneo & extraordinario Impulso, veritatem sibi non intellectam eloqueretur.

2. Nec minus absurdum est Effugium Illorum, qui negant Papam, ut Papam, posse errare in Judicio, quamvis falli possit, ut privatus Doctor. Audiamus quid de hac Distinctione ipsi Pontificii sentiant, qui inter eos prudentiores sunt; eam enim, ut inanissimam, merito rejiciunt. Alph. à Castro affirmat, non solum Papam, ut Hominem, posse errare (certe, consideratus ut Papa, non definit esse Homo) male sentiendo, & male opinando, ut Honorius in Sexa Synodo damnatus est, quod Monothelitarum hæresi faveret: sed etiam, eum non facere, quæ ad Sedem Apostolicam, seu ad Cathedram spectant, quando ex suo tantum Consilio procedit, sed ex Consilio Virorum bonorum & doctorum. Denique, Sedis Apostolicæ sententiam, sive Sanctionem, in judicio prolatam à summo Pontifice, intelligi eam, non quæ occulte, malitiose, inconsulte, per solum Romanum Pontificem; aut etiam, quæ per Ipsum, cum Paucis sibi faventibus, (Aliis in fraudem

contemptis, aut non vocatis) profertur; Sed quæ à Romano Pontifice, ex Concilio plurimarum Virorum sapientum, plene prius examinata, profertur. lib 1. c. 4. de iusta Hæret. punit. pag. 32. Unde sequitur, Privilegium non errandi, in pectore Pontificis Romani minime residere, sed veritatem sententiæ ab eo proferendæ ex Consilio sapientum dependere, in usu Mediorum, ad illam eruendam requisitorum. Idem alibi, non minus ingeniose, quam ingenue asserit Qui tuetur Papam non posse fieri Hæreticum, quia cum incipit esse Hæreticus, desinit esse Papa; eodem acumine defendat, Catholicum nullum, sive Orthodoxum, posse fieri Hæreticum, quia cum fit Hæreticus, desinit esse Orthodoxus. Vigorius in Comm. in Epist. Synod. Conc. Bas. c. 7. p. 63. vocat istam Opinionem, quod Papa errare possit, non ut Papa, sed ut privatus Doctor, ineptissimam. Tunc enim, inquit, ineptissimum esset dicere, Papam posse deponi propter Hæresin. Non enim deponitur, ut privatus Doctor, sed ut Papa. & Canones frustra decrevissent, Papam posse deponi in casu Hæresis, si cadere nequeat in Hæresin.

3. Hinc Gersonus De Appellat. à Papa in Causis fidei Tom. 1. inquit, "Cum Martinus 5. creatus Papa in Constantiensi Concilio, Bullam promulgasset, in qua Hæc inter Alia decernebantur. Nulli fas est à "supremo Judice, viz. Apostolica Sede, seu Romano Pontifice, Jesu Christi Vicario in Terris, appellare; aut Illius Judicium in "Causis Fidei, quæ (tanquam majores) ad Ipsum, & Sedem Apostolicam deferendæ sunt, declinare. Plurimi Viri docti in Romana Ecclesia, in illud Papæ Decretum consurrexerunt. Horum autem Argumenta ibidem ponit. Ubi & hæc quoque occurrit Gersoni Propositio, In Causis Fidei, non habetur in Terra Judex infallibilis, vel qui non sit deviabilis à Fide de lege communi, præter ipsam Ecclesiam universalem, vel Concilium Generale eam sufficienter representans. Idem illic affirmat, A Papa posse appellari, ejusque Judicium in Causis Fidei declinari, quando apparet divius à fide, & non recte ambulat ad veritatem Evangelii. Imo, Patres istius Concilii Constantiensis, unanimi suffragio decreverunt (ut antehac ostendimus.) Concilium Generale legitime congregatum Potestatem à Christo immediate habere, cui quilibet cujuscunque Status vel Dignitatis, etiam si Papalis, existat, obedire in his quæ ad fidem pertinent, teneatur. Quodque si quis obedire contumaciter contemperit, Ipsum, etiam si Papalis Dignitatis existat, nisi resipuerit, condignæ Pœnitentiæ subijci debere. Ex quibus patet, Pontificem Rom: ab iis habitum non fuisse, pro Judice supremo in Causis fidei, aut ab erroribus immunem.

4. Quinimo, Jesuitæ agnoscunt, *Episcopos* in *Concilio* posse contra *Papam* procedere, si *Res* necessario postulet, vel si *Hæreticus* sit. Ex quo constat, non *Papam*, sed *Concilium*, esse supremum Iudicem in utroque *Casu* prædicto, & in omni *Alio*, quod ad *Ecclesiæ* *Reformationem* pertinet; utpote sine cuius *Authoritate* & *Consensu*, nullum *Decretum* valere possit, ratumque haberi. Hoc enim consonum est, tum *Doctrinæ*, tum *Praxi* *Conciliorum Constantiæ* & *Basileæ* habitorum, quæ ex propria potestate iudicium exercuerunt, tum in *summos Pontifices*, tum in *Ecclesiam* universum; Illos pro arbitrio deposuerunt, & crearunt; Huic autem leges, quas sibi visum est, tulerunt.

ys Enimvero, quod *Curia Romana*, cuius *Papa* Princeps atque Caput est, non solum *Reformatione* indiguerit, sed & fons ipse pollutissimus extiterit, unde omnes fere *Corruptelæ*, & fædissimi *Abusus* in totam *Ecclesiam* profluxerint, audiamus ipsum *Papam Adrianum 6.* ita de ea conquerentem in *Conventu Norimbergenfi*, per *Charegatum* Legatum suum. *A. D. 1522.* Scimus in hac sancta Sede, aliquot jam Annis, multa abominanda fuisse, *Abusus* in *Spiritualibus*, excessus in *Mandatis*, & Omnia denique in *perversum* mutata. Nec mirum, si *ægritudo a Capite in Membra*, a *Pontificibus* summis in alios inferiores *Prelatos* descenderit. Omnes nos, id est *Prelati* & *Ecclesiastici*, declinavimus, unusquisque in vias suas; neq fuit jamdiu qui faceret Bonum, non fuit usque ad unum. Quamobrem necesse est, ut demus *Gloriam* Deo, & humiliemus *Animas* nostras ei, videatque unusquisque nostrum unde ceciderit, & se potius quilibet iudicet, quam a Deo in *virga furoris* sui iudicari velit. Quæ in re, quod atinet ad nos, polliceberis, Nos omnem operam adhibituros, ut primum *Curia hæc*, unde forte omne hoc *Malum* processit, reformetur; ut sicut *Corruptio* inde in omnes *Inferiores* emanavit, ita etiam ab eodem *Sanitas*, & *Reformatio* omnium emanet. Ad quod procurandum Nos tanto arctius obligatos reputamus, quanto universum *Mundum* huiusmodi *Reformationem* avidius desiderare videmus---Nemo mirari debet, si non statim omnia *Errata*, & *Abusus* omnes per Nos emendatos viderit. Inveteratus nimium *Morbus* est, nec simplex, sed varius & multiplex. Pedetentim in ejus *Cura* procedendum est; & prius *gravioribus*, magisque *periculosiss* occurrendum, ne omnia pariter reformare volentes, omnia perturbemus. Omnes subitæ *Mutationes*, inquit *Aristoteles*, in *Republica* periculosæ sunt. Qui nimis emungit, elicit *Sanguinem*. Et paulo post: Scimus, quantum *Dei Honori* & *Animarum* *Saluti* ac *Ædificationi* obfuerit, quod jamdiu *Beneficia*, maxime *Curam* & *Regimen* *Animarum* habentia, data fuerunt *Hominibus* indignis.

Hæc

Hæc confessio seu Querela, extat in libello, cui Titulus, *Instructio Adriani 6. data Chæregato suo Legato, quem misit ad Convencum Norimbergensem, Anno 1522. inchoatum, Anno sequente finitum; cum Responsione, Casarea Majestatis, ac reliquorum Principum & Procerum nomine, reddita.* Edit: cum Gratia & Privilegio Imperiali, A. D. 1524. Non alienum est ab hac *Adriani* Confessione, quod *Zanchius* narrat de *Card. Lotharingo*. Fui, inquit, & *Ego Liberine*. Audiui Cardinalem concionantem. Concio fuit purissima; & quidem de Reformatione Ecclesiarum; in illum locum *Matthæi*, Cum Christus ingressus Templum, illud repurgavit: *Ecclesias, exemplo Christi, non esse evertendas, sed repurgandas; idque ad normam Verbi Dei; revocandasque ad primam Institutionem.* Sum deinde cum eo etiam privatim locutus; & mihi visus est Totus eo spectare, ut omnes Ecclesia vere & serio reformatur; & uniantur. Id quod sperat facile fieri posse, si positis utrinque Odiis, & malis Affectibus, sæpenumero veniatur in amicam Collocationem; & tam Nobis ad Ipsos, quam Ipsis ad Nos, liber & tutus pateat Accessus. Sic Ille. *Epist. 3^a. ad Bexam. p. 169. col. 1.*

S E C T I O XVII.

Exempla Paparum à fide deviantium.

1. **H**ÆC in genere dicta sint de Pontificibus Romanis, tum quod errare possint in re fidei, tum quod actu erraverint. Hæc autem clarius patebit è quibusdam exemplis. Paulo antehac verò ostendimus, *Zepherinum* P. Rom. *Montani* Prophetias, & fanatica Deliria, primum approbasse; *Zosimum* item, faventer accepisse Epistolam *Celestii*, in quâ manifestam Hæresin asseruit; & in ejus favorem Scripsisse ad Episcopos Africanos, qui eundem de Hæresi non semel condemnaverant. Atque his addi potest *Marcellinus*, qui (si modo fides danda sit ipsis Pontificiis, Actisque Concilii *Sinuessani*, quæ iidem ediderunt) Idolis Sacrificavit, atque adeo in totum abnegavit fidem Christianam. Reliquum est, ut idem plenius adhuc, atque luculentius demonstretur, aliis quinque Instantiis, quas Pontificii doctiores negare nec audent, nec volunt; viz. *Felicis, Liberii, Vigilii, Honorii, & Joannis 22.*

2. Nam, Primo; *Liberio* in exilium acto per *Constantium Imp.* *Felix* in Illius locum successit ab *Arianis*, & ab iis ordinatus in Episcopum Romanum, qui etiam cum iis communicabat. Sedit Romæ solus, durante biennio exilii *Liberii*; & post reditum ejusdem,

dem, una cum eo rexit Ecclesiam Romanam; faventibus *Arianis*, qui in *Concilio Sirmienti* nuper convenerant. Neque apparet ex aliquo Authore antiquo, proboque, eum unquam renunciassse *Arianis*, aut à *Catholicis* agnitum fuisse pro Episcopo Romano, post expulsi-
onem *Liberii*, aut Orthodoxum in fide objisse. Attamen longe post, pro Sancto & Martyre cultus fuit ab Ecclesia Romana, quod in Cista quadam marmorea, ut ferunt, quæ reperta est in Ecclesia *Cosmæ & Damiani*, inventa fuerit hæc Inscriptio, antiquo Caractere, ut dicitur, exarata, *Hic jacet Corpus Felicis, Papæ & Martyris, qui condemnavit Constantium Hæreticum. Theodoretus* quidem de *Felice* hoc asserit, eum fidem *Niceæ* expositam integram servasse, cum in locum *Liberii* successus esset; fatetur tamen, eundem libere communicasse cum *Arianis*, qui fidem istam corruperunt; adeo ut nullus eorum qui Romam incolebant, Templum ingredi vellet, quamdiu Ille intus erat. *Theod. Hist. lib. 2. c. 17.*

3. Secundo, *Liberius* post biennalis exilii tædium, à *Beræa Sirmium* revocatus ab imp. *Constantio*, ad preces Episcoporum Occidentis, non solum subscripsit condemnationi *Athanasii*, sed & formulæ fidei ab *Arianis* compositæ, in qua *Homoousion* expresse negabatur. Ita enim *Sozomenus*—*Constantius*, præsentibus legatis Episcoporum *Orientis* & quibusdam Sacerdotibus, qui forte erant in exercitu, in unum coactis compulsi *Liberium* fateri *μὴ εἶναι τὸν πατέρα τὸν υἱὸν ὁμοούσιον. i. e. Filium non esse Patri Consubstantiallem.* Non immerito igitur *Eudoxius*, & cæteri in *Antiochia*, qui una cum eo *Hæresi Arianæ* favabant, rumorem disseminarunt, *Liberium* quoque verbum [*Consubstantialiale*] rejecisse, *Filium Patri dissimilem esse* asseruisse. Quinimo *Liberium* subscripsisse uni ex tribus formulis in *Concilio Sirmienti*, editis, testantur ipsius literæ, & agnoscunt *Baronius*, ac *Binius* vid. *Epist. 7. Liberii apud Binium, p. 465. Baron. A. D. 357. Num. 46. &c. Bin. in Notis ad Conc. Sirm.* Illam autem, cui *Liberius* subscripsit, impiam Confessionem fuisse, ut alia multa demonstrant, ita recte agnoscit idem *Binius. p. 474.* Primam autem formulam, quæ contra *Photinum* conscripta est, Orthodoxam plane fuisse, & res ipsa docet, & testatur *Hilarius (de Synodis adv. Arian.)* qui ejus exemplar & proponit, & explicat. Duæ reliquæ *Hæreticæ* fuerunt. Idcirco, cuicumque ex illis *Liberius* subscripsit, confirmavit & definivit *Hæresin Arianam.* Denique *Spondanus*, ex *Baronio*, idem fatetur; nec fatetur solum, sed & probat, ex *Athanasio*, *Ieronymo*, & *Literis* ipsius *Liberii.* Sic enim narrat—*Tradit Athanasius vid. marg. Liberium post exactum in exilio Biennium, inflexum esse, minisque Mortis ad proscriptionem ipsius Athanasii inductum. Ieronymus item asserit (sc. de Scrip-*

ptor: Ecclesi. & in Chronico) eundem Liberium tadio vidum exilii in Hæreticam pravitatem subscripsisse. Id ipsum testantur & Alii quoque antiqui Scriptores. Ac denique ipse Liberius, literis suis, tum ad Orientales Episcopos, tum ad Ursacium & Valentem, necnon ad Vincentium Episcopum Capuanum scriptis (quæ hætenus in Cresconiana Collectione extant) aperte profitetur, se ex desiderio Romam redeundi, & Athanasii damnationi consensisse, & fidem Sirmii conscriptam approbasse, ac Pacem cum omnibus Episcopis Orientalibus iniisse. Addit, Liberium vocem Consubstantialitatis reticuisse in formula ista cui subscripsit; quam tamen omnes Orthodoxi adversus Arianos magno semper Gloria defendissent: necnon, Regulam istam fidei cui subscripsit, cetera licet Catholicam, tamen ab Hæreticis conscriptam fuisse; quodque cum iisdem communicaverit; ex quibus omnibus factum est, ut à Catholicis existimatus fuerit in Hæreticam pravitatem subscripsisse. Sic Ille ad An. 357. §. 11, 12.

Tertio; Vigilius Eutyichianismum amplexus est, & publice professus, cum duas in Christo Naturas hisce verbis damnavit: Non duas Christum naturas habere confitemur, sed ex duabus naturis compositum unum Filium, unum Christum, unum Dominum. Atque iterum, paulo clarius--Qui dicit in Christo duas formas, unaquaque agente cum sua Communionem, non constitetur unam Personam, unam Essentiam, Anathema sit. Ita Liberatus in Breviario. cap. 22. Hæc Vigilius scripsit in Epistola ad Theodoram Imperatricem, quæ Anthimo & Severo, aliisque Eutyichianis favebat; cui proinde gratificari studebat in hac fidei suæ Professione. Hanc in publicas Illius, ut & Episcoporum quorundam, manus dari curavit; atque ita, quid doceret, palam ostendit. Fuit autem hoc Tempore ordinatus Pontifex, & Thronum Episcopalem possederat, quamvis malis Artibus eundem obtinuerat, Silvertio per injuriam in Exilium pulso. Idem Vigilius postea pro Defensione trium Capitulorum, in quibus Nestorianismi omne virus latebat, Decretum edidit sive Constitutum Apostolicum, quod ita concludit: Statuimus & decernimus, Nulli ad Ordines & Dignitates Ecclesiasticas pertinenti, licere quidquam contrarium his quæ præsentem offerimus vel statuimus Constituto, de sæpe dictis Capitulis, aut conscribere, aut proferre, aut componere, aut docere; aut aliquam post præsentem Definitionem movere ulterius questionem. Siquid vero de iisdem tribus Capitulis, contra hæc quæ asseruimus, nomine cujusquam ad Ordines & Dignitates Ecclesiasticas pertinentis factum, dictum, atque conscriptum est, vel fuerit, hoc modis omnibus ex Authoritate Sedis Apostolicæ refutamus. Vid. Constitutum hoc apud Baronium, & Liberatum in Breviario. Legimus quidem, eundem Vigilium Tria hæc Capitula

tula; in *Synodo & Generali* damnata, sua quoque sententia damnasse; ac postea istam damnationis sententiam suspendisse; postremo autem aliud Decretum edidisse; ut de tota Controversia penitus taceretur, usque ad Concilium universale proxime cogendum. Atque hæc omnia, in quibus se tam varium ostendit, atque inconstantem, & contrariis inter se motibus huc illuc agitatam, ex Cathedra Sedis Romanæ protulit. Quæ Inconstantia & Incertitudo nimis aperte demonstrant, parum firmitatis ei Cathedræ inesse, quæ tam crebro, tamque diversimode nutavit in fide. Reherent forte Pontificii, præfatos Papas non ex animo Hæresin amplexos fuisse, aut cum Hæreticis communicasse, sed vel metu, vel ambitione commotos, vel etiam fraudibus inductos, ut quandoque evenit. Esto sane. Interim, hoc parum aut nihil Illos excusat; multo minus, cum Judicio isto supremo & infallibili, quod eis Pontificii asserunt, bene convenit. Quippe Animum Deus solus discernit, an Hæreticus sit, vel non. Ecclesia vero de Occultis non judicat, sed de internis per externa signa judicium fert; & sententiam sui Judicis, non nisi ex Dictis, scriptis, & factis, quæ in sensus incurrunt, explorat. Itaque si modo audiverit aliquem præcipui nominis Episcopum, qualis est *Papa Romanus*, aperte pronunciantem pro Hæresi; si eum formulis Hæreticis manu subscribentem deprehenderit; si eundem viderit palam & libere cum Hæreticis communicantem; sine dubio, ac sane non immerito, existimabit, eum Hæresi & Hæreticis istis favere. Denique, si Populus Christianus persuasum habeat, se teneri judicium suum sententiæ illius Episcopi conformare, paratus erit sine ullo scrupulo, aut minima hæsitazione, hæresin ita propositam ac probatam, pro Catholica veritate amplecti. Sin aliunde convictus fuerit, judicium illius Episcopi esse erroneum Definitionibus ad Religionem spectantibus, certe nunquam illum habebit pro infallibili *Judice Controversarum*, neque amplius Sententiæ ejus innitetur in rebus fidei.

s. Quarto; *Canus* contra *Albertum Pighium*, tuetur suam de *Honorio P.* sententiam. quod in Hæresin *Monothelitarum* inciderit, & pro ea definiverit; ac proinde pro Hæretico condemnatus fuerit, non solum ab Episcopis Orientalibus in *Sexta Synodo Generali*, sed & a suis quoque Successoribus in Sede Romana; nempe, ab *Agathone*, *Leone 2* & *Adriano*. Quod Patres *Sexti Concilii Generalis Honorium* de hæresi condemnaverint, patet ex *Actis istius Concilii*, quæ testantur eos Anathema dixisse *Honorio*, inter alios *Monothelitas*. *Act. 16. p. 79. col. 1. & Act. 17. p. 83. col. 2.* Necnon, in *Literis Synodalicis*, quas ad *Agathonem* miserunt; & in quibus petunt, ut Acta Concilii

ab Illo confirmarentur. *Act. 18. p. 95. col. 2.* Canus idem probat ex *Pfello in Carmine de 7. Synodis*; ex *Beda*; & ex 7ma, & 8va *Synodo Generali*. Dicit item, *Agathonem*, in *Epistola ad Concilium*, Ipsum anathematizasse. Et certum est, eundem confirmasse Acta istius Concilii, & subscripsisse per Legatos. *Leo. 2* item, proximus *Agathonis* Successor, in *Epistola prima ad Constantinum Imp.* omnia confirmat & approbat, quæ ab hoc Sexto Concilio gesta ac definita sunt; & inter cætera, Anathema dicit Honorio: *Anathematizamus*, inquit, *novi Erroris Inventores, Theodorum Pharanitanum --- necnon & Honorium, qui hanc Apostolicam Ecclesiam, non Apostolica Traditionis doctrina illustravit, sed profana Proditione immaculatam fidem subvertere conatus est.* Sic Ille. *Act. Conc. 6. p. 114. col. 2.* Idem Canus, fatetur *Adrianum P.* in 8va. *Synodo Generali, Act. 5.* asseruisse, *Ab Orientalibus Anathema dictum fuisse Honorio post mortem, quod fuerat super Hæresi accusatus; & quod sententia in eum lata fuerit ex Pontificis Romani consensu. lib. 6. cap. 8. p. 343.* Idcirco, perperam excusant *Honorium* quidam inter Pontificios, quasi revera non faverit Hæresi Monothelitarum, sed ex falsa & erronea Informatione damnatus fuerit. Quomodo enim sic imponi potuit toti Concilio, nemine istam fraudem deprehendente? Præsertim cum legati *Agathonis* ei adessent, quos neutiquam verisimile est, literas *Honorii* nomine confectas, pro veris atque genuinis approbasse; aut unquam permisisse, ut *Episcopus Romanus Hæreseos Nota* indigne macularetur; eaque de Causa, non solum infami Calumnia laboraret in præsens, sed & publicam Censuram à Concilio sustineret, quæ Dedecus Apostolicæ Sedis, indelebili prorsus Characterè inustum, omnium Posterorum Oculis exponeret. Quomodo item hoc pacto imponi potuit, tot Successoribus *Honorii* in Sede Romanâ, quorum Aliqui Ipsum illo nomine palam Anathematizarunt? Nemo autem, quantum accepimus, eum ab Hæresi vindicare ausus est, ante *Albertum Pighium*; cuius tamen excusationes minime valuerunt apud *Canum*, aliosque quosdam Pontificios. Certe, *Epistolæ ipsæ Honorii*, quas scripsit ad præcipuos *Monothelitarum* Patronos, in *Concilio Sexto* legebantur, ex quibus de Hæresi ista convictus est; adeoque dici haud potest, sententiam Condemnationis fuisse in eum temere prolatam. Videre est *Epistolas Honorii* inter Acta illius Concilii, in quibus verbo-tenus quidem asserit distinctionem duarum Naturarum in Christo; at simul affirmat, absurdum fore, ut quis putet necesse esse, ut ibi sint plures Actiones, ubi plures Naturæ sunt; & videtur ea potius approbare, quæ tenuit *Cyrus Alexandrinus, & Sergius Constantinopolitanus,*

quam quæ Sophronius Ierosolymitanus, dignissimus atque doctissimus Episcopus, de hac Re Scripsit, qui fidem Catholicam contra utrinque defendit; & cujus Epistolam eruditissimam ad *Sergium* habemus. *Act. 11.* istius *ConCilii.* extat fragmentum *Epistolæ* ejusdem *Honorii*, quod in eo lectum est, ut citatum reperimus. *Act. 13. p. 71. col. 2.* Inscriptum est, *Dilectissimo Fratri Sergio*, qui erat inter præcipuos *Monothelitarum* Patronos. In hac *Epistola*, ut reprehendit *Cyrum Alexandrinum* (quem tamen nomine *Fratri* appellat) quod introduxerit novam vocem *Unius Operationis*; ita non minus redarguit *Sophronium* (etsi nomen ejus reticeat) quod vocem contrariam *duplicis Operationis* asseruerit. Verba ejus sunt hæc: *Necnon, & Cyro fratri nostro, Alexandrinæ Civitatis Præsuli, quatenus novæ ad-inventionis unius, vel duarum Operationum, vocabulo refutato claro Dei Ecclesiarum præconio, nebulosarum Concertationum caligines offundi non debeant, vel aspergi; ut profecto unius, vel geminæ Operationis vocabulum, noviter introductum, à prædicatione fidei eximatur. Nam qui hæc dicunt, quid aliud nisi juxta unius, vel geminæ naturæ Christi Dei vocabulum, ita & Operationem unam vel geminam suspicantur? super quod clara sunt divina Testimonia. Unius autem Operationis, vel duarum esse, vel fuisse, Mediatorem Dei & Hominum, Dominum Jesum Christum, sentire & promere, satis ineptum est. Sic Ille. Dogmaticè vero eum Hæresin istam docuisse, testantur hæc Illius verba, quibus ait Se in eis docuisse, quod ad Dogma Ecclesiasticum pertinet, ad instruendam notitiam ambigentium & amputandas inextricabiles questionum Ambages. Ib. Unde ista Honorii Epistola, cum aliis Cyri & Sergii, combusta est. Quæ omnia vocantur Opuscula Dogmatica. Act. 14. p. 73.*

6. Quinto; Joannes 22. Non in unam aliquam, sed multiplices errores atque Hæreses incidit, ut *Gul. Occamus* testatur in *Compendio Errorum* Joannis istius 22. Tres inquit Joannes *Destitutiones* scripsit quas *Constitutiones* appellavit. Has Ille erroribus, Hæresibus, mendaciis, & *sophismatibus* fermentans, in fidem & bonos Mores damnabiliter impegit; & in præjudicium Christi & Christianitatis, contra veritatem Catholicam intrepide scripsit, docuit, & affirmavit. Et recensitis ex prima ejus *Constitutione* Erroribus 14. ex secunda 7 aliis, ex tertia aliis 18; (quos omnes definitive à Joanne promulgatos fuisse testatur) addit, Joannem istum quartam *Constitutionem* edidisse, in qua priores Errores & Hæreses replicans & confirmans, & se pertinacissimum Hæreticum ostendens, plures alias Hæreses patientiores, & detestabiliores prioribus adinvenit, quos in ipsa *Constitutione* definiendo scripsit & docuit, ac sua Bulla suo mundo tradidit

tquam

*tanquam Catholicas Veritates. Denique cum recessuisset ex illa quarta Constitutione 32 Errores & Hæreses, ista subjicit: Quinimo, alias Hæreses cuilibet fidei horrenda in Sermonibus suis publice docuit, & pertinaciter defendit. Unde An. 1331. in Sermone in festo omnium Sanctorum habito, publice dixit, tenuit, docuit, & affirmavit, quod Anima in cælo Beata, non vident Visione faciali, nec intuentur divinam Essentiam, nec ante diem Judicii generalis sint visura. Quam Hæresin in diversis aliis Sermonibus suis approbando recitavit, & pertinaciter affirmavit; pro qua etiam Hæresi fulcienda, unum magnum Opus composuit, quod ego vidi, & Legi. Hæc Ille. Qui etiam hujus rei Testes citat viros fide dignos. Gersonus item, *Serm. in Festo Pasch. Tom. 4. p. 491. Hinc inquit, apparet falsitas doctrinæ Papæ Joannis 22. de Visione beata, quæ damnata fuit cum sono Buccinarum, coram Rege Philippo, per Theologos Parisienses. Et Adrianus 6. P. Rom. in 4. Sent. de Sac. Confirm. in fine, hæc habet: Novissime fertur de Joanne 22. quod publice docuit, declaravit, & ab Omnibus teneri mandavit, quod Animæ purgatæ ante finale Judicium non habent Stolum, quæ est clara & facialis visio Dei: & universitatem Parisiensem ad hoc induxisse dicitur, quod Nemo in ea poterat Gradum in Theologia adipisci, nisi primitus hunc Errorem jurasset se defensurum, & perpetuo ei adhesurum. Sic Ille. Qui & hinc affirmat, certum esse, Pontificem Rom. Errare posse in fide; quoniam Alii in aliis rebus erraverunt, in hac Joannes iste. Quicquid autem sit de hac Joannis P. sententia, num revera erronea censenda sit, vel non; Belarminus eam Hæreticam esse agnoscit, & in Conciliis Florentina atque Tridentino damnatam; necnon, ab Innocentio 3. ac demum, post disputationes prolixas, à Benedicto 12. proximo Joannis 22. Successore, qui contrarium definivit in Extravag. quæ incipit, *Benedictus Deus. Quam totam retert Alph. à Castro, lib. 3. cont. her. verbo, Beatitudo. Idem agnoscit, Philippum Regem Galliarum in hac re credidisse potius Doctoribus Parisiensibus, quam P. Joanni; imo, majorem Partem Cardinalium Opinioni huic repugnasse, Joanne adhuc vivente; & præfatum Benedictum 12. paulo post statuisse contrarium, de consensu omnium Cardinalium. Neque alia de Causa excusat Joannem ab Hæresi, quam quod nulla Ecclesiæ Definitio in contrarium, adhuc præcesserat; cum tamen testetur Ipse Innocentium 3. Decessorem Joannis, multis antehac annis, disertis verbis docuisse contrarium. Cap. Apostolicam. Extra: de Presbytero non baptizato. Bell. de Sanct. Beat. cap. 2. & de Pont. Rom. l. 4. c. 14.***

7. Ex his autem apparet, Pontifices Romanos non fuisse olim agnitos,

nitos, atque adeo à Nobis haud agnoscendos esse, pro summis & infallibilibus omnium Controversiarum Judicibus; cum pro Hæresi definiverint; sibi ipsis contradixerint; rejecti fuerint, non solum à Principibus, & Doctoribus Catholicis, sed & ab ipsis *Cardinalibus*; neque alia ratione Hæresis notam effugerint, quam quod Ecclesia errores istorum non palam damnasset. Unde liquit, Ecclesiam Catholicam esse Judicem in Causis fidei, non autem Papam, qui Ecclesiæ judicio subiectus est.

S E C T I O XVIII.

Exempla Paparum Male definientium in Conciliis, & ex Cathedra.

I. **S**ic errarunt Papæ, & pro Hæresi definiverunt, cum soli essent, & ex proprio Judicio res fidei determinaverint. At forte immunes ab Errore fuerunt, quoties in Conciliis sedebant, & Illorum Acta confirmabant: aut quoties è Cathedra respondebant Episcopis, Eorumque Ecclesiis, se ex omni Parte consulentibus, in Causis gravioribus atque difficilioribus; vel demum, cum Decreta sua, quasi totidem Oracula, e *Tripode Romano* ediderunt. Et certe, si ulquam Infallibilitas in judicando, Pontifici *Romano* constet, attribuenda est ei in Concilio sedenti, in medio tot Episcoporum, quorum consulta & sententias perpendere ei datur, & de serio perpensis judicium ferre. Quæcunque item in *Decretalibus* suis Papæ *Romani* definiverunt, & in ipsum juris *Canonici* Corpus inferenda curarunt, noluerunt, ut arbitror haberi tanquam Opiniones privatas, quas instar Doctorum in Scholis, ex proprio Sensu & ingenio deprompserunt; sed ut solennia *Responsa* & *Rescripta*; quæ totam Ecclesiam instruerent; neque solum instruerent, sed & ad pareneum obligarent. Placita namque Doctorum, *Romanenses* pro arbitrio vel admittunt, vel rejiciunt; non sic Præcepta suorum Pontificum, quæ pro legibus sacris observando suscipiunt. Jus enim Canonicum apud eos, est Norma quædam & Fidei & Morum, qua Pontifices *Romani* Ecclesiam Catholicam non solum dirigi volunt, sed & regi, & sub Pœnarum severiorum denunciatione ad obsequium restringi. Idcirco, si probari possit, Pontifices Romanos utrobique erravisse; idque non solum Protestantum judicio,

dicio, circa Dogmata hodie controversa, sed etiam ipsorum Pontificiorum sententia; imo, & quorundam Paparum, qui Decessorum suorum Decerta reprobarunt: in confesso erit, ut opinor, eos non esse agnoscendos, pro supremis & infallibilibus Controversiarum Judiciis. Hoc itaque mihi restat ostendendum, tum in Confirmatione Decretorum Conciliarium, tum in Epistolis & Responsis Decretalibus Paparum.

2. Primo; Quod ad Conciliorum Decreta à Papis confirmata; modo ostendimus, *Liberium* subscripsisse, formulæ perfidiæ *Arianæ* in Concilio *Sirmiensi* conscriptæ, in qua *Homousion* illud, quod à Patribus *Nicenis* in *Symbolum* relatum est, non tantum omittebatur, sed & abnegabatur. Sed alia quamplura restant exempla. *Nicolaus* 2. in & cum Concilio Romano, quod in Causa *Berengarii* indictum est, crassissimum Errorem stabilivit, cum Illi hanc Confessionis formulam injunxit, quæ extat apud *Gratianum*, de *Consecr. Dist. 2. cap. Ego Berengarius*---Profiteor & ore & corde de Sacramento *Dominicæ Cænæ*, eandem fidem me tenere, quam Dominus, & venerabilis Papa *Nicolaus*, & hæc sancta Synodus, Auctoritate Evangelica & Apostolica tenendam tradidit, mihiq; firmavit; sc. Panem & Vinum, quæ in Altari ponuntur, post Consecrationem, non solum Sacramentum, sed etiam verum Corpus & Sanguinem Domini Nostri *Jesu Christi* esse; & sensualiter, non solum Sacramento, sed in veritate, manibus Sacerdotum tractari, frangi, & fidelium dentibus atteri; jurans per sanctam & Homousion Trinitatem, & per hæc sacrosancta Christi Evangelia. Eos vero, qui contra hanc fidem venerint, cum Dogmatibus suis & Sectatoribus, aeterno Anathemate dignos esse pronuntio. Hanc autem fidei Confessionem, sic à *Berengario* Romæ factam, coram centum & tredecim numero Episcopis, misit idem Papa *Nicolaus* per urbes Italiae, Galliae, Germaniae, (ut ibidem legimus) & ad quæcunque loca fama pravitatis ejus pervenire ante potuit; ut Ecclesiae, quæ prius doluerunt de averso atque perverso, postea gauderent de reverso, atque converso. At hanc *Transubstantiationis* Declarationem in Sacramento Eucharistiae, Pontificii hodierni differtis verbis adstruere non audent, quamvis Dogma *Transubstantiationis* defendere conentur. Neque enim dicere sustinent, ipsum Corpus Christi in se, & in propria Substantia, manibus nostris frangi, aut dentibus atteri, ut in hac Confessione affirmatur, sed in *Signo* solo. Quod si verum Christi Corpus tractatur ac teritur sensuali modo, prout Sacramento sive Signo contradistinguitur (ut hic asseritur) ipsum Christi Corpus frangitur ac teritur

non aliud quidpiam à Corpore diversum : fin è contra, non in propria substantia, sed in signo confringitur atque conteritur, tum ipsam Christi Corpus proprie loquendo non ita tractatur, sed illius signum, quod est quiddam à Corpore distinctum, & natura diversum.

3. *Alexander 3. cum Concilio Lateranensi*, decrevit, quod post Consensum Legitimum per verba de præsentì adhibitum, licitum sit alteri Conjugum, altero repudiante, Monasterium ingredi. *Can. 1. de Conjugatis*. Atque hoc sic licere dicunt, ut Pars in Seculo relicta, possit novum Matrimonium inire, vid. *Decret. Greg. l. 4. Tit. 1. Cap. 16. Alex. 3. Episc. Exon.* Significavit Nobis. Sic & *Conc. Trid. Sess. 24. Can. 6. Siquis dixerit Matrimonium ratum, modo non consummatum, per solennem Religionis professionem alterius Conjugum non dirimi, Anathema sit.* Nihilominus, ex communi Consensu Theologorum & Canonistarum, Sponsalia per verba de præsentì faciunt vere Conjuges, etiam ante Consuetudinem conjugalem. Sic etenim *Lombardus, sent. Dist. 27. Efficiens Causa Matrimonii est Consensus, non quilibet, sed per verba expressus; nec de futuro, sed de præsentì.* Atque iterum: *Pactio conjugalis Matrimonium facit, & ex tunc Conjugium est, etiamsi non præcessit, vel secuta est, Copula carnalis.* Hoc insuper probat ex Testimoniis *Isidori, Chrysostomi, Ambrosii, Augustini, & Nicolai Papæ.* Ambrosii verba ab eo citata sunt hæc, *Non Defloratio Virginitatis facit Conjugium, sed Pactio Conjugalis.* At Nicolai Papæ hæc: *Sufficiat solus secundum Leges eorum Consensus, de quorum Conjunctionibus agitur; qui solus si forte in Nuptiis defuerit, cætera etiam cum ipso Coitu celebrata frustrantur.* At Nicolao multo major, ipse Christus, hanc Legem longe antehac tulerat, *Quod Deus conjunxit; Homo ne separet.* Unde idem *Lombardus Matrimonium recte definivit, Viri Mulierisque Conjunctionem maritalem quæ inter Legitimas Personas individuum vitæ Consuetudinem retinet.* Sed ad individuum vitæ Consuetudinem sine dubio pertinet, ut Neuter Conjugum absque Alterius consensu Continentiam perpetuam profiteatur; ut inter eos, dum vivunt, (excepta saltem Causa fornicationis) vinculum Conjugale permaneat, ita ut neutri liceat se Alteri copulare; denique, ut mutuo Alter Alteri exhibeat, quod sibi exhiberi velit. Siquidem Apostolus Corinthios conjugatos monet, *ut nolint se invicem fraudare, nisi forte ex Consensu ad Tempus, ut vacent Orationi & iterum convenirent inter se, ne Satanæ eos tentaret propter Incontinentiam.* 1. Cor. 7. 5. Et ipse Christus vinculum Conjugii, utpote à Deo constitutum, verbis differtis statuit ab Homine dissolui non posse. Atque idem in Evangelio

gelio legem hanc universalem tulit, *Omnia quaecunque vultis, ut faciant vobis Homines, & vos facite Illis. Matt. 7. 12. & 19. 6.*

4. Cum autem recentiores quidam Pontificii hujusmodi Testimoniis urgentur, quæ aperte contradicunt Dogmati huic, alioque pravos Ecclesiæ Romanæ mores, & dispensationes Papales omnino evertunt, ita ut plane nesciant, quo se vertant; cumque suas omnes Argutias, quibus hujusmodi Paradoxa defendere conantur, detectas vident, atque dissipatas; nullum aliud Asylum sibi reliquum habent, ad quod confugiant, præter occultam Traditionem ab Apostolis derivatam, ut Ipsi volunt. In hoc nempe Asylo, omnes Doctrinæ, & Consuetudines Ecclesiæ suæ, quas aliter tutari non possunt, secure delitescunt, Patrocinium inveniunt, & quasi Jure *Sanctuarii* cujusdam inviolabilis perfruuntur. Ita *Greg. de Val. Anal. fid. l. 8. c. 6. Siquid approbet Ecclesia, quod Scriptura non tradit præsertim si Majus quiddam & excellentius sit, quam ut humana Autoritate constitui potuerit, credendum est Apostolos id Ecclesiæ tradidisse. Quo pacto probatur Autoritas, quam habet Ecclesia dispensandi in votis, & relaxandi Juramenta, & dirimendi Matrimonia rata per Votum Religionis solenne. Eadem habet Canus. l. 3. c. 4. p. 160.* Ubi fatetur, Nos teneri, jure naturæ, vota nuncupata Deo reddere, & juramenta servare; quodque Matrimonium etiam non consummatum, antè Evangelicam legem, esset jure naturæ indissolubile; nec esse in Republica, humana Facultas ulla, ejusmodi Matrimonii dirimendi. Nam, ut rectè ibidem inquit, Humana Facultas ea quæ jure Naturæ debita & constituta sunt, condonare ac tollere non potest, ut *Grat. Dist. 13. statim à principio docet. Tum etiam, quia in his, quæ Superiori ex Conventione debentur, inferioris Potestas nulla est. Eademque est ratio de Matrimonii rati diremptione per Monasticum solenne votum. Unde, inquit, consequens fit, hunc Ecclesiæ Morem ex Christi, & Apostolorum Instituto descendisse, lb. Ex quibus patet, hanc esse Regulam inter Pontificios hodie receptam, quicquid apud eos in usu sit, & approbatum ab Ecclesia Romana, quod neque ex scripturis probari potest, neque humana facultate institui, referendum necessario sit ad Traditionem Apostolicam. Neque sane immerito dicitur *occulta Traditio*, cujus nulla mentio occurrit apud Veteres; imo, cujus contraria tum Doctrina, tum Praxis, apud eos invenitur. Occulta Traditio, cujus nullum in S. Scripturam Fundamentum extat; imo, cujus materia à Scripturæ Testimonio subvertitur. Occulta denique Traditio, quam ut antiqui Patres sic & ipsi *Papæ Romani* (quorum inprimis interfuit, Ecclesiæ Romanæ Traditiones*

& nosse, & defendere) non solum ignorarunt, sed & impugnarunt, dum plane contrarium & Scriptis & factis asseruerunt. Certe, huiusmodi Traditiones non tam occultæ dicendæ sunt, quam occultandæ; utpote miserrima, & inanissima prorsus Refugia, quæ neque Crimina Confugientium ad se tegere possunt, neque ipsos Confugientes ab Adversariis suis protegere.

5. Huc addi potest Decretum *Innocentii 3.* in *Concilio Lateranensi*, quod celebratum est, *A. D. 1215.* quo non solum definivit *Panis Transubstantiationem in Corpus, & Vini in Sanguinem Christi, in Sacramento Altaris*; sed & hoc Decretum retulit in *Articulum Fidei Catholicæ. Can. 1. de Fide Cath. Art. 7.* Quod etiam renovatum est in *Concilio Tridentino. Sess. 13. Can. 2.* Et insertum in Symbolo Fidei *Tridentinæ, in Bulla Pii 4.* edito; cum tamen Pontificii fateantur, nihil posse fieri *Articulum fidei*, quod semper *Talis* non fuerit; nempe traditus *Ecclesiæ* ab initio per *Christum*, & illius *Apostolos*; qualis *Articulus* sine dubio *Transubstantiatio* non est, cum nec in *Scriptura*, nec in *Patribus*, nec in *veteribus Conciliis* appareat: imo, cum in eis non pauca legantur, huic *Dogmati* repugnantia. Et ab eo *Tempore* quo sic stabilitum est, non solum quamplurimi in *Occidente*, & *hodiernæ Ecclesiæ Protestantium*, sed & *Orientales* illud impugnarunt; quod certe nunquam fecissent, si vel *Scriptura divina*, vel *Traditio vetus à Majoribus derivata*, illud *Sibi* commendasset. Nititur itaque sola *Authoritate Ecclesiæ Romanæ*; quæ per aliquot posterioris ævi *Secula* hoc *Dogma* tenuit, cum *Priscis* fuerit omnino incognitum, vel saltem improbatum. Quinimo, ut demus illud non solum *Probabile esse*, sed & certo *verum*; minime tamen *censeri debuit*, vel *hodie* debet inter *Articulos Fidei*; cum *gravissimus error* sit, & *Audacia intolerabilis*, *Talem* aliquem de novo *cudere*, sine *Testimonio Scripturæ*, quæ omnes *Fidei Articulos*, vel *Pontificiis fatentibus*, complectitur; & *Antiquitatis suffragio*, quæ optima *Scripturæ Interpret* est. Ipsos *Pontificios* in hac re audiamus. *Gul. Antisiod. Episc.* in *summa Theol. lib. 3. qu. 3. Credendo verum peccat Aliquis, quando id quod non est determinatum in S. Scriptura, Aliquis præsumit asserere licet sit verum.* *Picus Mirand. Apol. pag. 183. Arctare hoc mirabile Sacramentum ad determinationem Defensionis modum, qui ex Canone Scripturæ, aut Ecclesiæ Determinatione non habeatur expressus, est divinam Potentiam arctare ad Intellectus nostri capacitatem.* Et *Scotus in 4. Sent. dist. 11. qu. 3. Art. 1. dicit, veritatem Eucharistiæ posse melius salvari ponendo substantiam panis manere cum Accidentibus, quam abolendo eam per Transubstantiationem: Sic enim ait, signum magis repræsentat Corpus Christi*
in

in ratione Nutrimenti. Spiritualis, & pauciora ponuntur miracula. Principaliter autem videtur movere, quod de Sacramentis tenendum est, sicut tenet Sancta Romana Ecclesia, quæ creditur eodem Spiritu explicuisse Scripturam, quo primam condita est. Hoc vero duntaxat habuit, quod reponeret objectioni prius à se positæ, viz. Nihil est tenendum tanquam de substantia fidei, nisi quod potest expresse haberi de Scriptura, vel expresse declaratum est per Ecclesiam, vel evidenter sequitur ex aliquo plane contento in Scriptura, vel plane determinato ab Ecclesia. Petrus ab Aliaco, Card. Camerac. in 4. Sent. qu. 5. art. 2. Corpus Christi est totum in toto, & totum in qualibet parte. Quod autem sic sit, non potest Ratione probari, nec evidenter sequitur ex Scriptura; sed quod ita sit, creditur ex Autoritate Ecclesiæ.

S E C T I O XIX.

Errores Paparum in Jure Canonico.

1. **I**Ta Papæ errarunt in & cum Conciliis, quorum Decreta confirmarunt. Nec minus errarunt in *Decretalibus* suis, quæ in omnes fere orbis Partes pro Instructione Ecclesiæ Catholicæ miserrunt; quæque postea relata sunt in *Corpus Juris Canonici*. Alex. 3. *Decr. Greg. lib. 4. Tit. 4. de sponsa duorum. cap. 3. licet.* asserit, fuisse aliquando judicatum à quibusdam Prædecessoribus suis; Quod si post Matrimonium contractum per verba de presenti, non consummatum tamen per copulam carnalem, aliud novum Matrimonium consummetur, Primum dirimitur, Secundum est validum. Hic autem est Error manifestus in fide & Moribus. Ideoque plane contrarium ab eodem Alexandro ibidem definitur.

2. Celestinus 3. definivit, quod altero Conjugum labente in Hæresin, Matrimonium ita solutum sit, ut liceat ei novum Conjugium intrare, cujus prior Conjux in Hæresin lapsus sit. Quod autem hoc non solum opinatus sit Celestinus, sed ex Cathedra definiverit, sic demonstrat Alphonsus à Castro. lib. 1. adv. hæres. cap. 2. Non possumus dicere, eum errasse non ut Papam, qui in qualibet re seria definienda consulere debet viros doctos--hujusmodi enim Definitio Celestini habebatur in antiquis *Decretalibus*, in cap. *Laudab. Tit. de Convers. Infidelium.* quam ego ipse vidi & Legi. At jam cautum est, ne Alii legant Hæreticam istam Papæ definitionem. Contrarium enim definitur ab Innoc. 3. *Decret. Greg. lib. 4. Tit. 19. de Divortiis. cap. 7. necnon à Conc. Trid. cum de-*

nunciatione Anathematis in Contradicentes: Siquis dixerit, propter Hæresin dissolvi posse Matrimonii vinculum, Anathema sit. Sess. 23. Can. 5. Imo, idem olim definitum est à Christo in Evangelio. Matth. 19. 9. Et ab Apostolo. 1. Cor. 7. 10. 14.

3. Nicolaus P. ad Consulta Bulgarorum respondens, de baptizatis à quodam Judæo, sic rem definit: *Hi profecto, si in nomine sanctæ Trinitatis, vel tantum in Christi nomine, sicut in Actibus Apostolorum Legimus, Baptizati sunt (unum quippe, idemque est, ut exponit S. Ambrosius) constat, eos non esse denuo baptizandos. Grat. Dec. par. 3. de Consecrat. Dist. 4. c. 22.* At perperam citat in suæ sententiæ Confirmationem, vel Actus Apost. vel Ambrosium. Nam utrobique intelligenda est per Nomen Christi, Autoritas Christi, non formula in Baptismo Christi usurpanda. Hic enim ab initio celebratus est in nomine S. S. Trinitatis, juxta ipsius Christi Præscriptum. Atque hæc formula Verborum semper ab Ecclesia Dei æstimata est usurpata necessaria in hoc Sacramento, ut quæ ad essentiam ipsius Baptismi pertineret. Unde Pelagius P. plane contrarium definivit in hac ipsa re, ut ibidem paulo inferius Legimus. *cap. 30. Gaudentio Episcopo Solent revera hi de Hæreticis; qui in locis tuæ Dilectioni vicinis commorari dicuntur solummodo se in nomine Domini baptizatos fuisse forsitan confitentur, sine cujusquam dubitationis ambiguo, eos ad Catholicam fidem venientes in Sanctæ Trinitatis nomine Baptizabis. Idem Ib. cap. 82.* Multi sunt, qui in Nomine solummodo Christi, una etiam Mersione, se asserunt Baptizare. At Evangelicum Præceptum, ipso Deo & Domino Salvatore nostro Jesu Christo tradente, Nos admonet in nomine Trinitatis, trina etiam Mersione, sanctum Baptisma unicuique tribuere; dicente Domino Discipulis suis, *Ite, Baptizate omnes Gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

4. Innocentius 3. *cap. per. venerabilem*, qui Filii sint Legitimi, Cum quandum legem Deuteronomii retulisset, ait, *Sane cum Deuteronomium interpretetur, secunda lex; ex vi vocabuli comprobatur, ut quod ibi decernitur, in Novo Testamento observari debeat.* At si hæc Ratio valeat, totus Judaismus introducendus est in Ecclesiam Christianam; & lex Mosaica eum hodie obligabit. quod non solum adversatur Concilio Florentino à Pontificiis approbato, sed & Concilii Ierosolymitani Decreto, ab Apostolis ipsius Christi sancito.

5. Gregorius 3. *Epist. Bonifacio Episcopo*, qui eum consuluit, *An liceat viro aliam Uxorem ducere, cui sua ob infirmitatem Corporis debitum reddere non valebat?* Sic respondet. *Quod proposuisti, si Mulier infirmitate correpta non valuerit debitum viro reddere, quid ejus faciat fugal?*

Fugalis? Bonum esset, si sic permaneret, ut Abſtinentiæ vacaret. Sed quia hoc Magnorum est, Ille qui se non poterit continere, nubat magis; non tamen subsidii opem subtrahat ab illa, quam Infirmitas præpedit, non detestabilis Culpa excludit. Sic Ille, apud Grat. Dic. 2. par. Causa. 32. q. 7. c. 18. Ex cujus Decreti verbis patet, illud intelligi debere de Infirmitate contracta, non ante, sed post Nuptias. Nam si Infirmitas ista ante nuptias contracta Fæminæ nota fuerit, & virum futurum celata, irritum jure reddidisset Conjugium inter eos initum, fuisset merito detestabilis, & marito non ferenda; ac proinde injurium fuisset ex hac lege virum obligare ad eam sustentandam, quæ Illum tam perfide deceperat. Idcirco, hoc Decretum reprobat hodie, & ab ipsis Pontificiis. Neque mirum; cum damnetur à Concilio Tridentino verbis hisce generalibus. Sess. 24. Can. 5. Siquis dixerit, Matrimonii vinculum dissolui posse ob molestam Cohabitationem, Anathema sit. Quinimo & Glossa Gratiani super hoc Decretum sic se habet, Illud Gregorii sacris Canonibus, imo Evangelicæ & Apostolicæ Doctrinæ penitus invenitur adversum.

6. His item adjici potest *Alexandri 3. Decretum de Testamentis* sc. *C. cum esses.* Ubi definit, *alienum esse, & à generali Consuetudine Ecclesiæ, & à divina lege, & a Sanctorum Patrum Institutis, ut Testamenta, nisi quinque vel Septem Testium fuerint Subscriptione firmata, penitus rescindantur.* At constat, Jus Civile, ad fraudem evitandam, totidem Testes requirere, & Testamenta à paucioribus signata irritare, ut minus solennia ac legitima. Constat item, hoc Jus Civile Authoritatem obtinere apud Pontificios, ab iis approbari, & in usu apud eosdem esse. Quod nunquam, ut puto, facerent, neque fieri permetterent Papæ hodierni, si modo judicarent illud alienum esse, non solum ab Ecclesiæ Catholicæ Consuetudine, & à Patrum Institutis, sed etiam à lege divina. Attamen *Alexander* hoc suum Decretum Authoritate Pontificia fancivit cum promulgavit illud sub pœna Anathematis, non autem, ut privati Doctoris sententiam proposuit.

7. Hi Errores Pontificum *Romanorum* in Jus Canonicum relati sunt, at hodie damnantur à Pontificiis. Illos tamen, quanta potest Arte & Ingenii vi, vel defendere vel excusare nititur *Canus. lib. 6. cap. 8.* Sed quam infirme, & quam inique, facile patebit æquo & attento lectori. Cum autem nihil aliud habet quod reponat, coactus est dicere, Pontifices sæpe ad privatas hujus aut illius Episcopi quæstiones respondere, suam Ipsorum Opinionem de rebus propositis explicando, non autem istiusmodi sententiam ferendo, quo fideles obligatos esse velint ad credendum. At quo Judicio discernere pos-

sumus privatas eorum Opiniones, à Sententia publica, & Ecclesiæ totius obligatoriâ; cum hæc & illa Decretalia in Juris Canonici Corpus pariter inserta sint? Idem *Canus*, in *Resp. ad 4um*, hæc habet? *In Conclusionem summi Pontifices errare nequeunt, si Fidei questionem ex Apostolico Tribunali decernant. Sin Rationes Eorum necessariae non sunt, (ne dicam, aptæ, probabiles, idoneæ) in his nihil est immorandum. pag. 331.* Quasi Decretum Rationi allatæ superstru-ctum, non sit ejusdem generis cum Fundamento cui innititur, nempe, pariter firmum. Cumque idem *Canus Gelasii* verba objecisset, qui in libro contra *Eutychen & Nestorium*, affirmat, in Altaris Sacramento, post factam Consecrationem, *Substantiam Panis & Vini manere*; quod ex professio adversatur Decreto *Innocentii 3.* in magno Concilio *Lateranensi*: postquam adduxisset varia Argumenta, quibus probare conatur, Librum istum non fuisse *Gelasii P. Romani*, sed alterius Episcopi ejusdem Nominis, tandem ita concludit. *Ut Opus constaret esse Gelasii, nihil tamen affertur. Cum enim edunt libros de re qualibet Romani Pontifices, suam sententiam, ut alii Homines docti, exprimunt; non tanquam Ecclesiæ Judices, de fide pronunciant. Sic Ille. Resp. ad Monum. Ib. At libenter discere vellem, utrum Pontifices Romani, cum de fide pronunciant, ut Ecclesiæ Judices, sententiam suam proferant, annon? si proferant eam, possunt errare secundum Canum, ut alii quivis Homines docti: sin minus, in Decretis suis de Fide, illud ore suo proferunt, quod in Corde non habent; sed aliquid sensui suo interno adversum, vel saltem ab eo diversum. Quod quam veritati & Rationi consonum sit, viderint Ipsi. De Balaamo quidem Legimus, Illum in benedicendo Israele protulisse illud, quod voluntati suæ adversum erat, neutiquam vero suæ Mentis judicio ac sententiæ; quam in hoc convictam fatetur, à verbo Domini ad se coelitus delato, & ab Illius Spiritu illustratam.*

8. Instantiis autem prædictis, non alienum erit & Aliam adijcere, cujus non meminit *Canus*; nempe, *Festum immaculatæ Conceptionis B. Virginis*, quod instituit *Sixtus 4. Papa. A. D. 1476. 3°. Cal. Martii.* Pontif. sui Anno 6. Hujus festi devotis observatoribus tales Indulgentias tribuit, quales consequuntur Christi fideles in Corporis Christi solennitate. *Dignum, inquit, quin potius Debitum reputamus, universos Christi fideles, ut omnipotenti Deo de ipsius immaculatæ virginis mira Conceptione gratias & Laudes referant; institutas propterea in Ecclesia Dei Missas, & alia divina Officia dicant, & illis intersint; Indulgentiis, & peccatorum Remissionibus invitent, ut exinde fiant, ejusdem Virginis meritis & intercessione, divina gratia aptiores.* Hoc autem

tem Festum instituit, cum (ut ibidem fatetur) diversorum Ordinum Prædicatores, in suis Sermonibus ad Populum, per diversas Civitates & Terras, publice affirmarent, & quotidie prædicare non cessarent, Omnes illos, qui tenent aut asserunt, eandem gloriosam, & immaculatam Dei Genitricem, absque Originalis Peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse Hæreticos; & ejusdem immaculatæ Conceptionis Officium celebrantes, audientesque Sermones Illorum, qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter. Quorum tamen Assertiones, ut falsas & erroneas, & à veritate penitus alienas; editosque deluper libros prædictos id continentes, Auctoritate Apostolica reprobatur, ac damnatur. Atque hoc omne se declarasse dicit, Motu proprio, non autem ad alicujus oblatae Petitionis Instantiam, sed de sua mera Deliberatione, & certa Scientia. Sic enim habetur, *Extravag. Commun. lib. 3. Tit. 12. de Relig. cap. 1, & 2.* Equidem, hæc Constitutio in Concilio Tridentino postea confirmata est. *Seff. 5. in fine.* Et Doctrina immaculatæ Conceptionis, cui Festum hoc innuitur, antehac stabilita est in Concilio Basileensi. *Seff. 36.*

9. Attamen, quam levibus Conjecturis potius quorundam recentioris ævi Theologorum, quam validis Rationibus, aut Auctoritatibus, innitur Doctrina, cui festum hoc superstruitur, videre est apud Bellarminum *Tom. 4. lib. 4. cap. 15, 16.* Ac satis notum est inter Pontificios, quantum ei restiterint *Aquinas, Bonaventura, Capreolus, Cajetanus*; omnes denique Thomæ Sectatores, atque Dominicani. Sat notum quoque est, quomodo D. Bernardus Canonicos *Lugdunenses* redarguerit, cum hoc Festum primo celebrare coeperint, nescio quibus Revelationibus ad illud inducti. Sic enim Ille, *Epist. 179. Ad Canonicos Lugdun.* De Conceptione S. Mariæ. *Profertur Scriptum, ut ajunt, supernæ Revelationis. Sed Ipse mihi facile persuadeo, Scriptis talibus non moveri, quibus nec Ratio suppeditare, nec certa invenitur favere Auctoritas.* Et infra. *Solo excepto Domino Jesu, de catero universos respexit ex Adamo natos, quod unus humiliter, de Semetipso ac veraciter confitetur, In Iniquitatibus, inquiens, sum conceptus, & in Peccatis concepit me Mater mea. Cum hæc ita se habeant, quamnam jam erit festiva ratio Conceptionis? Quo pacto, inquam, aut sanctus asseretur Conceptus, qui de Spiritu sancto non est; ne dicam, de Peccato est? Aut festus habebitur, qui minime sanctus est? libenter Gloriosa hoc Honore carebit, quo vel Peccatum honorari, vel falsa induci videtur Sanctitas. Alioquin, nulla ei ratione placebit, contra Ecclesiam ritum præsumpta Novitas, Mater temeritatis, Soror superstitionis, filia levitatis.* Et in principio ejusdem Epistolæ *Miramur satis,*

quid visum fuerit hoc Tempore quibusdam vestrum, novam inducere Celebritatem, quam Ritus Ecclesiæ nescit, non probat Ratio, non commendat antiqua Traditio. Numquid Patribus doctiores aut devotiores sumus? Periculose præsumimus, quicquid Ipsorum in talibus Prudentia præterivit. Nec vero Id tale est, quod nisi prætereundum fuerit, Patrum quiverit omnino diligentiam præteriiss. Bernardus ita de hoc Festo censuit, cum primum à paucis in Gallia celebrari cœperit. Quamvis autem in Clausula istius Epistolæ, pro innata sibi Modestia, & ratione Temporum insuper exigente, Dicta sua Authoritati & Examine Ecclesiæ Romanæ submittat, attamen in Præcedentibus clare satis ostendit, quænam fuerit de hac Re, non solum Illius, sed & Majorum suorum Sententia.

10. Quod enim de Patribus dicit, non sine Causa affirmat; cum Omnes uno ore concludant, neminem Mortalium, excepto unico Mediatore Jesu Christo, immunem fuisse à reatu atque macula Peccati Originalis. Citabimus quorundam è Præcipuis Testimonia. *Ambr. in Luc. lib. 2. Sc. in cap. 2. v. 23. Solus per omnia ex natis de Fœmina, sanctus Dominus Jesus, qui terrenæ contagia Corruptelæ immaculati partus novitate non senferit, & celesti Majestate depulerit.* *Aug. lib. 5. cont. Julianum Pelag. cap. 9. Si sine dubio Caro Christi non est Caro Peccati, sed similis Carni Peccati; quid restat ut intelligamus, nisi (ea excepta) omnem reliquam humanam Carnem esse Peccati? & hinc apparet, illam Concupiscentiam per quam Christus concipi noluit, fecisse in genere humano propaginem Mali; quia Mariæ Corpus, quamvis inde venerit, tamen eam non trajecit in Corpus, quod non inde concepit. Cæterum Corpus Christi inde dictum esse in similitudine carnis Peccati, quia alia omnis Hominum Caro Peccati est; quisquis negat, & Carnem Christi ita Carni comparat nascentium Hominum caterorum, ut asserat utramque esse Puritatis æqualis, detestandus Hæreticus invenitur.* *Eusebius Gallicanus, vulgo dictus Emesenus, Hom. 2. A Peccati Originalis nexu Nemo per se liber extitit, nec ipsa Genitrix Redemptoris.* *Zosimus P. Rom. (cujus verba referuntur ab Aug. Epist. 157. ad Optatum) sic ait: Nullus, nisi qui Peccati Servus est, liber efficitur; nec Redemptus dici potest, nisi qui vere per Peccatum fuerit ante captivus; sicut Scriptum est, Si vos filius liberaverit, vere liberi eritis. Per Ipsum enim renascimur Spiritualiter, &c.* *Et Leo M. Serm. 1. De Nativ. Dom. Sicut Nullum à reatu liberum reperit, ita pro liberandis Omnibus venit.* *Fulgentius de fide ad Petrum. inter Opera Augustini. cap. 26. Firmissime tene, & nullatenus dubites, omnem Hominem, qui per Concubitum Viri & Mulieris concipitur, cum Peccato Originali nasci; de qua dicit Apostolus, & nos eramus filii iræ, sicut & Cateri.* Plura Testimonia adjici pote-

poterant; quæ citat *Canus*; simulque fatetur, Sanctos omnes (nempe Patres atque Doctores Ecclesiæ Catholicæ) qui in ejus rei mentinem inciderunt, uno ore asseverasse, *B. Virginem* in Peccato Originali conceptam. *lib. 7. cap. 1. pag. 348.*

11. Hæc fuit olim sententia, & veterum *Patrum*, & ipsorum *Pontificum Romanorum* de hac re, quæ summe concors erat, & sibi constans. Nec sane mirum. Cum ipsa Scriptura, quæ hunc inter eos Consensum efficere supponitur, tam clare de eadem veritate testetur. Præsertim, Illud Apostoli: *Per unum Hominem Peccatum in hunc Mundum intravit, & per Peccatum Mors, & ita in omnes Homines Mors pertransit, in quo Omnes peccaverunt.* Rom. 5. 12. Quinimo, & *B. Virgo* Canticum suum sic incipit; *Magnificat Anima mea Dominum, & exultavit Spiritus meus in Deo* [τῷ σωτηρῇ] *Servatore meo.* Deus autem dicitur *Servator*, præcipue respectu Peccati & Mortis, ut Scriptura ubique testatur. Et hanc Salutem per filium suum operatus est, qui ideo venit in hunc Mundum, ut Peccatores salvos faceret. *1. Tim. 1. 15.* Et nomen Jesu in hunc finem ab Angelo datum habuit, quod Ipse salvum facturus esset Populum suum à Peccatis eorum. *Matt. 1. 21.* Sic ergo Patres, sic Papæ antiquiores, sic non Pauci quoque ex hodiernis Pontificiis, sententiam suam aperte proferunt, contra immaculatam Conceptionem *B. Virginis*, cui istius festi Celebratio, quæ in ejus honorem instituta est, superstruitur. Quam inique igitur institutum est hoc festum, ut ab omnibus Ecclesiæ Romanæ Membris observetur, cum tam multi insignes Theologi, in illius Communionem degentes, Doctrinam istam, cui innititur, prorsus averfentur, ut falsam & erroneam.

S E C T I O XX.

Contra Auctoritatem Concilii Tridentini arguitur, & nullam fuisse probatur. Non erat liberum.

1. **O** Stendimus in præcedentibus, Pontifices Romanos errasse, & pro Hæresi definivisse, non tantum ut personas privatas, sed ut Papas: non tantum solos, sed & in Conciliis: neque ut Doctores tantum in Scholis differentes de hoc aut illo Dogmate, qui è suo Ipsorum Ingenio sententiam suam de Re qualibet proferre solent; sed ut Summos Pontifices, è Cathedra edicta sua promulgantes; qualia totam Ecclesiam instruere simul & obligare volunt. Restat ult-

timo,

rimo, ut examinemus, Authoritatem *Concilii Tridentini*, cui Ecclesia Romana adeo innititur, & in quo maxime gloriatur; utpote in quo omnia sua Placita, tum quæ ad Doctrinam, tum quæ ad Ritus Cultus divini, tum quæ ad enormes Papatus, Curiaque Romanæ Prærogativas attinent, in perpetuum stabilivit; cujusque Decreta ab omnibus per totum Orbem Christianis observari postulat, ut Decreta Concilii quam maxime Orthodoxi, & vere Oecumenici. Quam æque autem hoc postulet, paucis quærendum est. Enimvero, in hoc examine peragendo demonstrare conabimur, Concilium *Tridentinum*, neque rite convocatum fuisse, neque ex legitimis Membris constituisse, neque Legitime in Rebus tractandis processisse; ac multo minus fuisse vere *Oecumenicum*, quale Ecclesiam Christi universam Decretis suis obligat.

2. Nam, Primo; Admissi sunt ad suffragandum in hoc Concilio, *Abbates & Generales Ordinum*, contra morem veteris Ecclesiæ, quæ in *Oecumenicis* suis Conciliis solum *Episcoporum* Suffragia admittit. Et, quod ad Episcopos in eo suffragantes attinet, sat notum est, quamplurimos Illorum fuisse mere *Titulares*, ut sine omni Cura Animarum, ita & sine Missione Provinciarum istarum unde Titulos suos mutuati sunt; quippe à Pontifice *Romano* ad hoc Opus creati, ut Illius commodis in Concilio inferuissent, & in hunc finem Pensionibus eidem astricti.

3. Secundo; multa obtinuerunt in isto Concilio, quæ impediabant, quo minus pro libero haberetur. Nihil enim ibi discussum est, nisi proponentibus Papæ *Legatis*; atque adeo, nihil ne examinari quidem potuit, quod Illi displicuit; quicquid nimirum in lucrum Curia *Romanæ* cedebat, vel ad sustentandam Papatus Tyrannidem, & Pompam insanam, aliquid contulit. Quæ duo erant præcipua Ecclesiæ Gravanima, unde cætera fere omnia fluxerunt; quæque primo loco corrigi postularunt.

4. Deinde, nihil decretum est in Concilio, nisi Papa prius per literas consulto, & Consensum suum vicissim testante. Imo, in Conclusionem ipsius Concilii, cum Prælati qui illic aderant, omnia illius Decreta, post publicam eorum Recitationem, approbassent, illque subscripsissent, Confirmatio tamen eorum omnium referebatur ad Papam, & ex Illius iudicio suspensa est.

5. Præterea, Nullus omnino ex Episcopis aut Theologis *Protestantum*, ad suffragandum admissus est; imo, ne quidem ad disputandum, suamve Causam defendendam. Invitati quidem sunt ad Concilium, & saluus Conductus eis in speciem concessus est, seu potius in Tendiculam. Nam Papa Illos, etsi ad Concilium Legitimum, libe-

liberumque appellantes, pro Hæreticis damnaverat, antequam Concilium *Tridentinum* inciperet, atque adeo Sententiam de Illis, Illorumque Dogmatibus, jampridem tulerat. Idcirco, in eo indicendo hoc solum egisse videtur, ut sententia ista solennius promulgaretur; quod ut speciosius efficeret, suæ Factionis Assclas in Synodum istam convocavit. At Inimicorum Conventus sine dubio non est censendus pro libero & legitimo Concilio; neque Acta Illius aliquatenus valida sunt, sed omni Jure nulla.

6. Regerunt Pontificii, Papam nil aliud in hac sua Sententia egisse, quam ut executioni mandaret Canones istos, qui hujusmodi Censuram ab eo exigebant, & Conciliorum Generalium Decreta, quæ *Protestantium* Dogmatibus Hæresis Notam antehac inusserant. At ostendantur Nobis Generalia illa Concilia, in quibus Suprematus Papæ in universam Christi Ecclesiam, & Infallibilitas Ecclesiæ Romanæ, in determinandis omnibus fidei Controversiis, decernebantur, ita ut qui contrarium senserit, pro *Hæretico* haberetur. Detur item Catalogus cæterorum Articulorum Concilii *Tridentini*, qui postea à *Pio 4.* in Symbolum redacti sunt; ac deinde Inquisitio fiat in Generalia veteris ævi Concilia; & si ex ejusmodi Collatione rite instituta, proferri possint in medium similia Decreta, in eisdem acquiescere parati sumus. Sed quam inanis sit hic Prætextus, & Effugium ab omni ratione & æquitate alienum, vel ab ipsis Romanensibus discere possumus. Ut quid enim jactarunt Liberi & Generalis Concilii Convocationem, in quo Dogmata inter se & Protestantes controversa discuterentur, si modo jampridem pro Hæreticis damnata fuerint in Synodis antiquioribus? Quid tunc opus erat Concilio *Tridentino*? Cur Orbi Christiano imponebatur sub speciosis liberi & Oecumenici Concilii Promissis, ac Prætextibus? Præterea quam insanum est, Illud pro libero Concilio ferre; & quam ineptum, Illud pro Tali habere, in quo Res examinandæ Præjudicio jamdudum damnatæ sunt, ut Hæreticæ; ita ut minime liberum fuerit Alicui, vel eas defendere, vel in earum favorem differere? Unde satis patet, quam vim habiturus esset, qualemque Immunitatem præstitisset Saluus ille Conductus, qui pro forma, & in speciem, Protestantibus concessus est à Synodo *Tridentina*; quippe qui Hæresis pridem damnati forent, antequam Tridentum venirent, ita ut nihil jam deesset venturis, nisi *Vivi-comburium*.

7. Denique huc adjiciendum est (quod sane præcipui momenti est, ad Authoritatem istius Concilii evertendam) multo majorem Episcoporum *Tridentinorum* Partem ex Italia sola evocatam fuisse; qui licet in diversis Principatibus & Rebus publicis degerent, omnes

M

tamen

tamen à Papa dependebant; cujus proinde Commodum & Honorem promoverè pro viribus tenebantur; quod & certatim præstiterunt in ista Synodo. Neque soli Protestantes conquesti sunt de numero ac dependentia Episcoporum *Italicorum*, sed & Imperator, alique Principes, *Romanæ* Ecclesiæ faventes. Omnes demum, quicunque Partium studiis plus æquo addicti non erant, non solum in Germania & Gallia, sed & in quibusdam Partibus Italiæ. Imo, (quod adhuc magis gravat) si modo cæteros Episcopos spectemus, qui ex aliis Regionibus Occidentis *Tridentum* convenere; Nullus omnino in isto Concilio Suffragium suum ferre passus est, nisi qui Papæ, Ecclesiæque Romanæ devotus Cliens esset; simulque professus atque juratus Hostis eorum omnium, qui Reformationem istius Ecclesiæ postulabant, taleque liberum Concilium, quod istiusmodi Reformationem præstaret, Bonis omnibus tantopere exoptatam. Equidem reperiuntur inter Pontificios, qui affirmant Episcopos in vetustioris Seculi Conciliis congregatos suscepisse Juramentum Canonice Obedientiæ, quâ Papæ Romano obstricti fuerunt. At mirum est, qua fronte hoc affirmare audeant; cum hoc solum legamus, Episcopos inter ordinandum Jusjurandum obsequii juxta Canones præstandi, Metropolitanis suis suscepisse; & una cum cæteris, Episcopos in Patriarchatu Romano degentes, Pontifici Romano. Hoc igitur Privilegium commune erat Papæ, cum cæteris Patriarchis & Metropolitanis. Prima autem mentio, prout arbitror, quæ in Synodalibus Actis occurrit, de hoc Canonice Obedientiæ Juramento, ab inferiori Clero præstando, extat in *Concilio Toletano 11. Can. 10.* quod celebratum est *A. D. 675.* Ubi cavetur, ut omnes Pontifices, Rectoresque Ecclesiarum, Tempore quo ordinandi sunt, sub Cautione promittant, ut fidem Catholicam sincera Cordis devotione custodientes, justè & pie vivere debeant; atque Obsequii reverentiam Præ eminenti sibi dependant. Sed ne vocula quidem illic occurrit, de Juramento aliquo ab Episcopis Hispanis Papæ R. præstando. *Bel-larminus*, de *Conc. l. 1. cap. 21. Resp. ad 6^{am}.* citat ad hoc probandum *Epistolam Gregorii M. lib. 1. Ep. 31.* At hæc Epistola nihil prorsus dicit de Juramento aliquo Canonice Obedientiæ, Papæ Romano juxta morem antiquum, præstito; imo, nullam omnino mentionem facit de tali aliquo Juramento, quod Episcopus in sua Consecratione suscipere solitus est. Quod vero illic ponitur, est formula duntaxat, qua Hæresi renunciatur ab Episcopo, ad Ecclesiam Catholicam accidente. Hoc enim ex Titulo illius apparet, qui sic se habet, *Promissio cujusdam Episcopi, Hæresin suam anathematizantis.* At Papa Romanus hodie exigit, ab Episcopis sibi subditis, Juramentum potius

potius *Fidelitatis & Homagii*, quam *Canonica Obedientiæ*; adeo ut non immerito miretur *Spalatenfis*, Principes Christianos ullo modo ferre posse, ut Episcopi suæ Ditioni subditi, istiusmodi Juramentum in se suscipiant, cum exinde reddantur Papæ Romani Servi & Vassalli. Siquidem unusquisque Episcopus, cum Primo consecratur, jurat, *Se defensurum atque retenturum Papatum Romanum, & Regalia S. Petri, contra Omnes*. Sic enim se habet Pontificale Romanum recentius editum. Cum antea, pro *Regalibus S. Petri*, Regulas S. Patrum defendere tenerentur.

8. Huc addamus, quod *Tempore Julii 3.* (sub quo Concilium Tridentinum de novo instaurabatur postquam *Bononiam* translatum fuisset à *Paulo 3.*) sic se habuit Juramentum, ab Episcopis istis suscipiendum, qui Concilium ingressuri erant. Cum enim primo loco polliciti essent obedientiam Papæ Romano, & successoribus ejus, & ut Illius Consilia non divulgarent; ita pergunt: *Jura, Honores, Privilegia, & Authoritatem Romanæ Ecclesiæ, Domini nostri Papæ, & Successorum prædictorum, conservare, defendere, augere, & promovere curabo, nec ero in Consilio, in facto, seu tractatu, in quibus contra Dominum nostrum, vel Romanam Ecclesiam, aliqua sinistra, sive præjudicia alia Personarum, Juris, Honoris, Status, & Potestatis eorum machinentur. Et si Talia à quibusdam tractari cognovero, aut procurari, impediam hoc pro Posse, & quantocyus potero commode significabo eidem Domino nostro, vel Alteri, per quem ad Ipsius notitiam pervenire possit*. Sic se habuit illud Juramentum. Num vero hujusmodi Juramentum, Episcopos eo obstrictos liberos esse permittit, ad suffragandum contra Usurpationes Papatus, Curiaque Romanæ, & Abusus inde consequentes, de quibus in isto Concilio præcipue agendum erat? Certe, non magis liberos ad hæc Mala corrigenda, quam subditi sunt ad Principem istum in Ordinem cogendum, & (si eis visum sit) deponendum, Cui modo Juramentum Fidelitatis præstiterant. Hoc benenovit *Pius 2.* qui in Epistola ad Decanum & Capitulum *Moguntinum*, qui elegerant *Dietherum de Isenburg* in Archiepiscopum, eum deponit, quod (inter alia) vellet Sedem Apostolicam humiliare, & Imperialem evehere; addens insuper *quod vera etiam in Papam dicere, esset contra Juramentum Episcoporum*. Paralip. ad pag. 418. Chron. Abbatis Ursperg. Basileæ. Apud Petrum Pernam. 1569. Unde, cum Illius Successor urgeretur à Principibus Imperii, ut abolveret Episcopos ab hoc Juramento, antequam Tridenti convenirent; utpote quod necessario requireretur ad Libertatem Concilii tuendam: tamen obstinate restitit huic tam æquo Principum istorum Postulato. *Minime, inquit, Nolo enim manus*

meas hoc pacto teneri constrictas. Noluit Ille, ut ex hoc Responso liquet, manus suas teneri constrictas; voluit autem Episcoporum linguas occlusas teneri, ne quid, contra Illius Tyrannidem, vel in minimo decernerent, vel etiam differerent. Ac multo magis Eorum manus constringi voluit, nequid contra Illum agere valerent, aut intra debitos Limites enormem Illius Potestatem coercerent. Imo, quosdam Episcopos paullo liberius differentes in isto Concilio, quos per suos Ministros blanditiis allicere non potuit ut Illius Consiliis faverent, minis terruit; & vel filere, vel discedere coegit.

10. Hinc Legimus, Legatos Regum Galliæ & Hispaniæ, non Semel protestatos fuisse in Concilio, Illud non esse Liberum, pro ut res illic gerebantur. Nominatim, *D. de Lansac* Legatus Regis Gallorum, ad eum ita Scripsit: *Pontificem Romanum in tantum dominari isti Concilio, ut Pensionarii Illius quodcunque voluerint, decernerent; non obstante, quicquid vel Ipse, vel Imperatoris Legati, in Contrarium remonstrarent.* Ferdinandus item Imperator ita scripsit, tum ad Legatos suos, tum ad Papam; *Libertatem nempe Concilii, tribus de Causis præcipue impediri. Primo, quod de Re unaquaque in Concilio tractanda Romæ prius consultum esset, an proponi debuerit, annon? Secundo, quod Legati Papæ in se solos susceperint, Jus proponendi omne Illud, quod agitandum erat; cum hoc commune esse debuerit omnibus Episcopis. Tertio, quod sinistris Artibus uterentur quamplures Prælati, in negotiis Conciliaribus transigendis; utpote quorum interfuit, Romanæ Sedis Usurpationes, & Commoda secularia, quibuscunque possent modis, pro virili promovere.*

Concil. Tridentinum nullatenus Oecumenicum.

11 **H**Æc, ut opinor, satis superque ostendunt, Concilium Tridentinum minime liberum fuisse. At plura ostendunt, Illud non fuisse Oecumenicum. Nam *Primo*; Orientales Episcopi aberant, & inter eos, quatuor Patriarchæ; sine quorum præsentia, vel per se, vel per suos Delegatos, Concilia Generalia olim haud celebrari consueverunt. Dicant autem Pontificij, qui Nuncii in Orientem missi fuerint ad convocandos Patriarchas, ut antiquitus obtinuit. Siquidem hi ab Imperatore moniti, qui Concilium futurum indixerat, Metropolitanos sibi subditos de eodem monere soliti sunt; ut etiam de Causa ista, propter quam Concilium indi-

ctum

ctum est, & de Rebus inibi tractandis. Metropolitanis vero, Episcopos suæ quisque Provinciæ, de iisdem monebant. Episcopi demum uniuscujusque Provinciæ in unum, cum Metropolitano suo, conveniunt; & Rebus istis sedulo discussis, circa quas determinandas Concilium Oecumenicum indicebatur, collatis inter se Suffragiis, certos ex suo numero delegerunt, qui ad Concilium irent, ut suarum Provinciarum Deputati; & Cæterorum omnium nomine, secundum Instructiones sibi datas, suffragia conferrent. Quid autem huic simile factum est in Concilio *Tridentino* indicendo?

12. *Papa*, dicent Pontificii, omnes ubique Episcopos ad Synodum convocavit, qui Jus illuc conveniendi habebant, & suffragia sua illic conferendi: Græci autem per notorium Schisma seipsum excluderant. Cur ergo invitati sunt ad Concilium *Lateranense*, sub *Innocentio 3*; ad Florentinum, sub *Eugenio 4*, aliaque quædam antehac in *Gallia* celebrata? Cur item ad *Constantiense*, in quo Schisma istud inter tres *Antipapas*, quod tandiu in Ecclesia Occidentali duraverat, eamque in Partes distraxerat, compositum est tandem, Papis istis, vel loco cedentibus, vel depositis, Alioque in locum Trium Illorum, ex Autoritate Concilii, suffecto? Quomodo item magis Schismatici sunt nunc, quam olim, in seculis antiquioribus; cum Majorum suorum vestigiis adhuc insistant? Nonne Græci pariter, si modo Facultas Concilii celebrandi eis daretur, Illud æquo Jure possent in Oriente convocare, illudque Oecumenicum appellare, *Latinis* non accersitis, vel admissis; sub eodem omnino Prætextu, quod exclusissent se per notorium Schisma? At Ecclesia Romana Seipsam Judicem facit, quoniam censendi sint pro Hæreticis & Schismaticis. Omnes enim Illos horum Criminum reos peragit, quicumque Se Illius Potestati, Placitisque non submittunt. Quo Jure autem, quæve Injuria hoc faciat, judicent omnes Illi, qui quod æquum est sciunt & amant. *Donatista* pariter eodem Jure, Concilium istud suum ex 7 Episcopis consistens, quod sub *Secundo* Tigrisitano Numidiæ Primæ apud Carthaginem contra Cæcilianum celebrarunt, Oecumenicum nuncupare potuerunt; quia nullos nisi suæ Partis Homines, ad Christi Ecclesiam spectare affirmarunt. Num igitur æquum est, ut sex Episcopi à Græcia fugitivi, qui nullum omnino Deputationem ab Orientis Ecclesiis habuerunt, pro toto Oriente suffragarentur? Profecto, si Græcis licuisset Episcoporum suorum numerum, Romanensibus parem, ad Concilium *Tridentinum* mittere, *Papa* nunquam Illud ausus fuisset indicare. Quantumcunque enim se hoc nomine contra Protestantes efferunt, quod à cunctis ubique Ecclesiis se se separaverint, ac propterea ab iis condemnati sint; & inter cæ-

teras, à Græcis: nihil tamen revera plus formidant, quam Concilium Generale Liberum, in quo Episcopi Orientales, una secum, libere conveniant, & pari libertate suffragia conferant de Dogmatibus hodie controversis. Idcirco, ut hoc impediatur, præjudicio Schismatis damnantur, eoque nomine excluduntur; etsi hoc Schismatis negotium nunquam plene discussum fuerit, saltem non determinatum, in libero aliquo Concilio Oecumenico.

13. Secundo; si spectemus hæc Ecclesias Occidentis, quam pauci ex iis Episcopi Tridentum convenerunt? Ex Hispania quidem adfuisse dicuntur numero 31, & ex Galliæ 26. ex aliis Partibus admodum pauci; ex aliquibus, Nulli; præterquam ex Italia. Ita ut Episcopi Hispani non sine ratione proponerent, ut Decreta Conciliaria fierent, non juxta numerum Personarum suffragantium, sed Provinciarum à quibus Episcopi Delegationem suam habuerunt. Quippe viderunt multo plures ex Episcopis Italicis in Concilio adesse, quam cæterarum omnium Regionum Occidentis; imo, duplo Plures, & amplius; ut liquido patet ex Subscriptionibus. Istiusmodi vero Concilium, utcunque dici possit Concilium Italicum, neutiquam sane dici potest Oecumenicum. Neque revera dici jure potuit Concilium Italicum liberum; cum omnes illius Regionis Episcopi, devoti essent & obstricti Papæ Romano, ejusque Curie; plerique Aulicarum Artium, aut Canonici Juris studiosi, potius quam Theologiæ; & quadraginta Episcoporum suffragia conferri parata, ad arbitrium Archiepiscopi *Hydruntini*, si *Paulo Sarpio* fides in *historia* Concilii Tridentini.

14. Tertio; si spectemus numerum Episcoporum in Concilio isto suffragantium; in multis Sessionibus vix 10 Archiepiscopi, vel 40 aut 50 Episcopi dicuntur adesse. In omnibus Sessionibus sub *Paulo* 3. duo solum Galli adfuerunt. Quandoque nullus ex eo Regno Episcopus, ut in Sessione Sexta sub *Julio* 3. quando Rex Galliæ *Henricus* 2. protestatus est contra Concilium. Ex Anglia, unus Episcopus, vel duo ad plurimum, neque aliquis horum cum Autoritate ab Ecclesia Anglicana illuc missus. Quomodo itaque repræsentarunt Ecclesiam Anglicanam? Fertur quidem de *Eugenio* P. in Concilio *Florentino*, quod cum conquesti sint quidam de paucitate Episcoporum, qui illic aderant, hoc modo reponeret, *Ubi ego, & Imperator, & Patriarcha Constantinopolitanus adsunt, ibi est Generale Concilium, etsi Nemo alius præsens sit.* Pulcherrima sane Trinitas Suffragiorum, sed quæ nunquam hætenus suffecisse visa est in Synodo Generali. At neque hæc adfuit in Concilio Tridentina, ubi Papa solus per Legatos, & suæ Factionis Affeclas, omnia transegit. Quam-

Quamvis autem Episcopi aliquot Græci, qui tunc aderant in Conc. Florent. subscripserint Formulæ concordiæ ab Eugenio P. Rom. compositæ, quamprimum tamen ad sua redierunt, eidem renunciabant, à Marco Ephesino, ut dicitur, persuasi.

15. Quarto; Concilium Tridentinum, ut ex iis constitit, qui Papæ tui asserendo non una ratione obstricti erant, & omnia in eo potuerunt, ita & à Papa convocatum est, contra Morem ab antiquo usurpatum. Siquidem omnia Concilia Generalia vere & proprie sic dicta, ab Imperatore convocata sunt, uti prius ostendimus. Idcirco, neque ex hac parte erat Legitimum. Replicant quidam è Pontificiis, suffecisse Citationem Papæ Generalem. At neque hæc facta, est, neque fieri potuit cum effectu, nisi in Occidente solo, iisque partibus Occidentis, ubi Episcopi, Aliique, quibus Jure aut Privilegio in Conciliis Generalibus residendi, & sententias in eis dicendi, permessa Potestas est, jusiurandum præstiterant Romano Pontifici, ejusque sanctæ Sedi; cujus Jurisjurandi vi, & virtute sanctæ Obedientiæ sibi debita, Paulus 3. mandat, arcteque præcipit, ut ad Concilium istud accederent, eique interessent. Ut patet ex *Bulla Indictionis*. A. D. 1542. 11. Cal. Jun. Quantum vero ad cæteros Episcopos, per Orbem Christianum dispersos, qui hoc modo astricti non erant Jurisjurandi vinculo, nec Obedientiam, quam sibi polliciti fuerant, præstare parati, citare ad Concilium neque potuit, neque voluit. Ex quo apparet, Missionem sive Delegationem Episcoporum, à suis Ecclesiis, per Provincias atque Regna Orbis Christiani dispersis, fuisse ex hoc Capite magis necessariam. Nam quo pacto aliter Concilium Generale constituere potuerunt? Neque enim alio modo repræsentare potuerunt Ecclesiam Catholicam.

16. Ad hæc Citatio Papæ, nec Generaliserat, nec legitima. Non Legitima, quia ex antiquo Jure ad Imperatorem spectabat, ut cuiunque, patet ex Praxi veteris Ecclesiæ, qui Oculos suos ultro non claudit, Neque *Generalis*, quia se extendit solum ad eos, qui Papæ sedique Romanæ Jurejurando obstricti fuerant. Quomodo igitur Episcopi, sub gemino hoc debita Citationis defectu laborantes, Concilium *Oecumenicum* constituere poterant, aut Ecclesiam *Catholicam* repræsentare, sine missione Legitima à suis Ecclesiis, & Deputatione Provinciarum istarum, quas repræsentare in isto Concilio debuerunt?

17. Quinto; Episcopi in Concilio Generali coeuntes, neque, ex Jure & æquo, neque ex antiqua Consuetudine, habent absolutam omnino Potestatem obligandi Ecclesias istas à quibus illuc missi sunt, per Suffragia sua, atque Decreta inibi facta. Hæc enim eo usque valent,

lent, in quantum congruunt Sensui, Judicio, atque Doctrinæ istarum Ecclesiarum, à quibus ad Concilium deputati sunt; ac proinde, quas in eo representarunt. Alioquin, istius Concilii Decreta jure dici nequeunt Acta totius Ecclesiæ. Neque enim Ecclesia aliter obligari potest à suis Deputatis, nisi Illius Judicium fide integra referant, & Suffragia conferant Illius Doctrinæ congrua, Ex hac parte autem, ut in cæteris ante-dictis, maxime claudicavit Concilium *Tridentinum*. Sicut paucarum admodum Ecclesiarum Episcopi, respectu totius Ecclesiæ Catholicæ, in eo convenerunt; ita qui illic aderant, vel non repræsentarunt veterem, & ab origine receptam suarum Ecclesiarum Doctrinam; vel eam Suffragiis suis stabilire nequiverunt, ab *Italica Fæssione* superati, & oppressi; vel resistantiam suarum Ecclesiarum experti sunt, quamprimum ad sua redierunt, ut Episcopi Gallicani. Nam satis notum est, Ecclesiam *Gallicanam* Actis Synodi *Tridentinæ* restituisse, neque ea admittere aut approbare voluisse, cum primo à Pontifice Romano sancita sunt, atque promulgata.

Collatio Conc. Trid. cum Niceno.

EX Prædictis, ut arbitror, satis clare apparet, quantum & quam multifariam differat hoc Concilium *Tridentinum*, quod Pontificii volunt haberi pro *Generalium* ultimo, à Concilio *Niceno*, quod revera Primum erat inter *Oecumenica*, & in Ecclesia Catholica huc usque celeberrimum; quodque adeo, ipso Exemplaris eximii, Cunctis insequentibus Conciliis proponebatur, ad cujus Imitationem se componerent. Siquidem Illud ab Imperatore convocabatur, qui & in eo præsidebat, ad præveniendum Tumultus & Rixas, & Clancularias Hæreticorum Fraudes, ne erumperent in damnum Fidei, & violationem Pacis Ecclesiasticæ: Hoc autem à Papa *Romano* convocabatur, qui & in eodem per suos Legatos præsidebat, & cuncta transegit Illorum ministerio, secundum Instructiones istas, quas Eisdem in hunc finem dedit, ut Traditiones tunc receptas in Ecclesia Romana, & enormes Cathedræ Papalis Prærogativas, quibus possent Artibus, confirmarent; quod & fecerunt. In eo Arianæ Partis Episcopi, ad Liberam de re controversa Dissertationem admissi sunt, & ad suffragia pari libertate ferenda, ac alii quivis Episcopi Catholici: Non sic *Protestantum* Episcopi Aliique primarii nominis Theologi

Theologi ex Ecclesiis reformatis, in Concilio *Tridentino*. In eo *Alexander* Episcopus *Alexandrinus* potiores Partes non habuit in condemnatione *Arii*, & Sociorum illius, quam ceteri omnes per totum Orbem Episcopi Catholici; (ut nec *Cyrillus* postea in *Ephesna*, aut *Leo* in *Chalcedonenſi* Concilio, in Suffragiis ferendis contra *Nestorium* & *Eutychem*) neque istius Concilii Præseserat, sed *Hosius* qui omnes Illius Actus dirigebat. At Papa *Romanus*, Jus sibi vendicabat præsidendi in Concilio *Tridentino*; & plusquam præsidendi, proponendi quoque atque determinandi omnia, quæ illic agebantur. In eo, nullus Episcopus ullatenus erat obstrictus ad Causam *Alexandri* defendendam contra *Arium* & *Arianos*: In hoc autem, omnes Episcopi, antequam eo convenerint, Jusjurandum susceperant ad Papatum defendendum, tuendumque *Regalia S. Petri*. In eo, Episcopi ipsi præcipue inter se conterebant de Rebus Controversis, *Arii*que Dogmata penitus excutiebant. In hoc autem, Theologi inferioris Ordinis differebant, Episcopi ut plurimum sola suffragia contulerunt. In eo, unusquisque libere locutus est, & quod sibi visum est, disseruit: In hoc autem, quidam tam acerbè increpiti sunt, minisque territi, ut vel dolore oppressi obierint, vel præ metu abire compulsi sint. In eo, Res controversæ, partim è Sacra Scriptura definitæ sunt, partim ex Traditione vere antiqua, atque Catholica, & ab Apostolis olim recepta, quæ optima S. Scripturæ Interpres est: In hoc autem, ex Traditionibus sequioris ævi in Ecclesia Romana receptis, quales ad Pompam, Lucrumque Curia & Hierarchiæ, aliæque Carnis, Mundique commoda sustentanda, introductæ sunt. Denique, Doctrina in Concilio Niceno stabilita, & ab eo Synodice promulgata, ut antiquitus recepta fuit ab Ecclesia Catholica, sic & ab eadem Ecclesia, post Synodi Conclusionem, approbata est; quippe quæ Illius Decreta unanimiter amplexa est; Imo, si *Binio* fides, Acta illius confirmata sunt in Concilio Ecclesiæ Occidentalis, à *P. Sylvestro* convocato, & constante ex Episcopis numero 275. Non sic Doctrina Concilii *Tridentini*, quæ ut Antiquitatem suam ostendere non poterat, neque jure asserere; ita neque Authoritatem aliquam sibi Conciliare, ex approbatione Ecclesiæ Catholicæ, cum ad ejus Notitiam pervenerit. Imo, ubique fere oppugnationem passa est, atque adhuc patitur.

*Responsum Principum Germanorum, & Legatorum Civitatum
in Conventu Smalcaldico cum ab Imperatore essent invitati
ad Concil. Trid.*

19 **H**is Ergo mature perpenſis, ac tempeſtive præviſis, nec im-
prudens, nec iniquum videtur illud Reſponſum, quod
Principes Germani, & Legati Civitatum à Partibus Proteſtantum, ad
Matthiam Heldum dederunt, Cæſaris Legatum in Conventu *Smal-*
caldico, cum eos Imperatoris nomine ad Concilium invitavit, quod
Paulus 3. nuper *Mantue* indixerat, poſtea vero *Tridentum* tranſlatum
eſt. “Cum Diploma Pontificis, inquit, ſit plane diverſum à vo-
luntate Cæſaris, & omnino captioſum, non ſe poſſe quid de eo
ſentiant, diſſimulare. Nam antequam Concilii fiat Initium,
“Doctrinam ſuam ab Illo jam eſſe, non verbo tantum, ſed ipſa re
“quoque condemnatam. Notum etiam eſſe, quemadmodum in
“omnibus Conventibus, ubi de Religione tractatur, etiamſi Scri-
“pturam Illi ſacram videant contra ſe facere, juſ Definiendi ſibi
“ſumant, & arrogant Ipſi. Et quanquam ſui ſit Propoſiti, Pontifi-
“cem atque Socios, in Legitimo Conventu, falſæ Doctrinæ, & Hæ-
“reſeos & Impietatis accuſare, non dubium eſſe tamen, quin Ille
“ſuo more Cognitor eſſe velit ſimul, & Judex. Quod enim eo
“ſpectet, ipſum teſtificari Diploma. Quod ſi ſemel approbetur,
“nequicquam poſtea de Actionis modo verba ſe eſſe facturos. An
“autem Hoc ſit ejuſmodi Concilium, quale Cæſar & Ordines Impe-
“rii, non unis Comitiiſ decreverunt, cujuſvis non iniqui Judicis ar-
“bitrio ſe relinquere. Nam illa verba [*Liberum, & Chriſtianum Con-*
“*cilium*] prudenter & conſulto ſemper addita fuiſſe. Et illud qui-
“dem non ſic accipiendum fuiſſe, ut ſuam cuique ſententiam ibi
“proferre tantum liceat; ſed ne Pontifex etiam atque Socii, qui
“fide ſunt invicem, & vinculis aſtriſti, de ſuis Ipſi Cauſis pronun-
“cient—verum, ut juxta S. Literas, Doctrinæ partes omnes explo-
“rentur ac definiantur.

“Scire ſe etiam, non una ſolum Regione, ſed paſſim per Or-
“bem Terrarum, eſſe diſperſos Homines pios atque doctos; & hanc
“ipſam Cogitationem ſibi perquam eſſe jucundam; quod ſperent, ſi
“Pontificis hæc immoderata Potestas refringeretur, nec ab unius
“imperio ſimul omnia penderent; futurum, ut non ſui tantum Theo-
“logi,

“logi, verum Alii complures à diversis Nationibus Viri boni, qui
 “nunc Illius oppressi Tyrannide mustant atque latent, ad Ecclesia-
 “rum emendationem omne studium & operam conferrent Jam
 “ad Concilii Sedem quod attinet; non videre se, quis potior lo-
 “cus, quam Germania, sit deligendus. Nam licet ad alias quo-
 “que Gentes Concilium pertineat, tamen ad Germanos, & ad se
 “cumprimis, Illud spectare, quibus eo sit Iphis veniendum, cum
 “Ecclesiæ Ministris--Cumque Cæsaris hanc esse Mentem Iple
 “dicat, ut emendentur Errores atque Vitia, ne minimam quidem
 “ejus Rei significationem in Pontificis apparere Diplomate. Nam
 “si veram & necessariam cogitaret Emendationem, non fuisse con-
 “demnaturum Ipsorum Doctrinam, indicta Causa.

“Et quanquam de Cæsaris æquitate nihil dubitent, eoque ma-
 “gis doleant, quod ei gratificari non possint; tamen hac Illius Be-
 “nevolentia & Sedulitate minime sibi consultum iri. Nam etiam si
 “Concilio Cæsar intersit Ipse, notum tamen esse, quantum facul-
 “tatis vel ei, vel cæteris etiam Regibus, in ejusmodi Causis Ponti-
 “fices concedant--quod igitur has Pontificis insidias declinent, ora-
 “re, ne Cæsar moleste ferat; brutis enim Animantibus hoc insi-
 “tum esse natura, ut quo loco positum esse sciunt Laqueum, eum
 “locum fugiant. Quod etiam in Concilio Constantiensi cum
 “Sigismundo Cæsare sit actum, esse pervulgatum. Nam licet Is
 “Joanni Hysso fide publica recte caverat, Patres tamen ejus immi-
 “nuisse Potestatem, cum dicerent, nec Ipsi, nec Alii cuiquam lice-
 “re, in eo sibi præscribere. Victum itaque Cæsarem, Illorum Au-
 “thoritati, quam sibi vendicabant, cessisse non absque Gemitu
 “sua quidem Opinione; sed tamen cum Illius miserabili Interitu,
 “qui fidem publicam secutus, in Calamitatem eam devenerat.
 “Qua quidem ex re liquido videri, quantum Cæsar etiam si maxi-
 “me cupiat & velit, subvenire possit eis, quos Illi semel induerint
 “laqueis, & velut in Caveam incluserint. Quam profiteamur, non
 “est nova Doctrina, sed plane veteris Ecclesiæ Consensus, ut li-
 “quido demonstrari potest. Nec ullam Hæresin admisimus, aut
 “impium Dogma, sed veterem Doctrinam multis locis nostri Ho-
 “mines revocarunt, oppressam à Pontificibus, atque Monachis.

“Ad hæc, Pontifex non solum est alter litigatorum, sed quia
 “Doctrinam nostram multo ante condemnavit, hoc ipso majorem
 “in se cumulavit suspicionem. Quod cum ita sit, quis dubitet cu-
 “jusmodi sit in Iphis Concilio futurum de nostra Doctrina Judi-
 “cium? Nec enim putandum est fore, ut definiendi Potestatem
 “ulli permittat, contra vetus Institutum. Et cum de modo Tracta-

"tionis nihil in eo Diplômate dicat, merito suspecta sunt Nobis
 "omnia. Nam eos tantum evocat & conscribit, qui sunt Ipsi mul-
 "tis modis obligati, & de quorum voluntate compertum habet. In-
 "dicti quoque Concilii causam hanc esse profitetur, ut nuper natæ
 "Hæreses extirpentur. Et quanquam id late patet, tamen dubium
 "nullum est, quid de nostra sentiat Doctrina. Nec enim de suis
 "Ipsum erroribus loqui credibile est. Imo post, aliud emisit Di-
 "ploma de Romanæ Curia Reformatione, in quo clavis verbis
 "profitetur, eo Concilium convocari, ut Hæresis pestifera Luthe-
 "rana tollatur---Dubium ergo non est, eo solum spectare Illum, ut
 "Doctrinam nostram excindat. Cujus autem esset infantiæ, Insti-
 "tutum hoc Illius approbare? Neque vero permittet, ut Scripturis
 "res agatur, sed volet è Legibus suis, & Consuetudine, & recentio-
 "ribus aliquot Conciliis, pronunciari. Verum hoc inprimis nos con-
 "tendimus & affirmamus, Traditiones Hominum, verbo Dei con-
 "trarias, esse repudiandas. Nam Ecclesiæ Doctrinam recipimus,
 "Pontificis autem errores atque Tyrannidem non oportet Ecclesiæ
 "Titulo exornare. Vetus Ecclesia neque recepit ullam legem ad-
 "versariam Scripturæ, nec immensam illam Potestatem attribuit
 "Pontifici, quam nunc sibi sumit Ipse---Et prisca quidem Tempo-
 "ribus, pii Episcopi sæpe recusarunt Concilia, quum non Veritatis
 "propugnandæ, sed vel impiæ Doctrinæ, vel aliquorum Potentiæ
 "constituendæ causa, viderent illam convocari. Hæc referuntur à
Joanne Sleidano, in Comment. ad An. 1537. pag. 312-318.

20. Quod autem conqueruntur, Pontificem Rom. illorum Do-
 "ctrinam prædamnasse, etiam ante Concilii Indictionem, non
 "sine Causa querelam instituunt; cum hoc fecerit, non solum ver-
 "bo, sed & facto, quando Doctrinæ istius Professores acerrime pro-
 "secutus est, Exilio, Carcere, ultimoque mortis Supplicio. Quan-
 "tum vero Periculi conventuris immineret, vel ex eo patet, quod
Paulus 3. cum Concilium Mantua primum indixerit, postulaverit
 "ab urbis illius Duce, ut Ipse solus (durante Concilio) Jurisdictio-
 "exerceret in urbe ista, per Magistratum à se deputatum, & satelli-
 "tio armatum; in eum finem, ut hac Potestate coerciva fretus,
 "Concilium, prout oportet, moderaretur, quippe qui esset Supremus
 "Cleri totius Judex, Ita *Paulus Sarpius* in Hist. Concilii Trid. ad An.
 "1537. pag. 82.

ADDENDA.

A D D E N D A

Supervacaneum puto, ad confirmationem Antecedentium, coaccervare Testimonia quamplurima Theologorum e Classe Protestantum, five Ecclesiarum Reformatarum; cum omnibus satis notum sit, Confessiones ab istis Ecclesiis editas, quoad pleramque Articulorum Partem, diserte & ex professo condemnare hodierna Ecclesiæ Romanæ Dogmata. Non tamen abs re erit, pauca quædam adjicere de Causis, Modoque Reformationis institutæ, in hisce Regionibus Occidentis, (præcipue vero, apud nos in Anglia) ex quibus patebit, quam longe absumus à crimine Hæresis, vel etiam Schismatis, cum tamen utrumque Nobis imputare soleant Romanenses, ut de suo Ipsorum Catholicismo multum gloriantur. Quam immerito autem, vel Ista Nobis imputant, vel hunc sibi proprium vendicant, judicet æquus lector, ex his quæ sequuntur. Siquidem Ecclesiæ nostræ, (præsertim Anglicana.)

1. Nullam omnino S. Scripturæ partem, antiquitus & universaliter ab Ecclesia Catholica in Canonem receptæ, repudiant; ut neque quicquid ex Illa, recta & legitima ratiocinatione, deduci atque concludi possit.

2. Nullam omnino S. Scripturæ Interpretationem, five expositionem rejiciunt, quæ communi veteris Ecclesiæ Patrum atque Doctorum Consensu tradita est.

3. Non aliam fidem profitentur, Cultum Dei publicum observant, aut etiam Politiam atque Disciplinam Ecclesiasticam exercent, quam quæ olim (quoad substantiam saltem) constanter & universim obtinuerint in Ecclesia Dei. Non sic autem Additamenta ista, varique Corruptelæ olim obtinuerunt, quas ab Ecclesia Romana nunc dierum susceptas & observatas merito rejecerunt, ut recentius inventas, & gradatim introductas in istam Ecclesiam, à præpotente factione; sanioribus interim, utcunque frustra, reclamantibus. De quo vid. *Catal. Test. verit.*

4. Symbola tria antiqua retinent, approbantque, & in Cultu divino Celebrando publice profitentur, nempe, *Apostolicum, Nicaenum, & Athanasianum*: *Chalcedonense* item recipiunt, & siqua alia à veteribus Conciliis, & S. Patribus composita, & ab Ecclesia Catholica olim probata.

5. Adherent omnibus Conciliis vere Catholicis, & à Catholica

Ecclesia approbatis, quæ contra varias Hæreses definierunt, Authoresque atque Fautores earundem anathematizarunt.

6. Ista omnia admittunt & approbant, quæ constat ex Traditione vere Catholica & Apostolica ad Ecclesiam devenisse.

7. Nullam Hæresin denuo renovant, & quasi ex Orco revocant, quam à vetere Ecclesia pro Tali damnatam repererunt.

8. S. Patrum Dogmata, de quibus inter se consentiunt, lubenter suscipiunt, ut quæ probatissimum Testimonium reddunt de fide & sententia Ecclesiæ Catholicæ sui Temporis; ea præcipue, quæ Patres isti, se à Majoribus suis, vel etiam ab ipsis Apostolis, acceperunt profitentur. Cum Romanenses e contra, non solum teneant Ipsi, sed & cæteris omnibus per Orbem universum Ecclesiis obtrudere conentur, sua Ipsorum Placita sive Dogmata, novitia Dogmata, ab his aliena; quæ neque in S. Scriptura fundata sunt, neque in Traditione Catholica; neque à Conciliis, neque à Patribus, aut stabilita, aut probata; neque ab Ecclesia primitiva recepta; imo, neque à cæteris Ecclesiæ Catholicæ hodiernæ partibus atque Provinciis, quæ longe lateque per Orbem Christianum dispersæ sunt; quinimo, & his omnibus contraria, & adversantia.

9. Ut Ecclesiam Christi Catholicam semper extitisse profitentur, ex quo primum ab Apostolis, Virisque Apostolicis fundata est, & ad sua usque Tempora fuisse visibilem; ita & palam profitentur, Se esse Membra, sive Partes ejusdem Ecclesiæ Catholicæ, quæ per totum Orbem Christianum hodie diffusa est; à qua ne minime separarunt; aut, quasi Sepe & Fossa interjectis, sese discriminaverunt à reliquis Communis istius Agri Partibus, cujus Christus Cultor est atque Dominus; herbas duntaxat inutiles & noxias, ex sua Agri Parte evulserunt, & eradicaverunt, quæ non solum Illius faciem obscuraverant, sed & fruges ibidem satas, aut enecaverant, aut admodum corruperant.

10. Nihil omnino rejecerunt, quod de fide tenetur, vel ex necessitate Salutis observatur, à reliquis Orbis Christiani Ecclesiis; præsertim, si per eas Ecclesias constare poterit, Illud derivatum fuisse à primis Ecclesiarum istarum Fundatoribus.

11. Non tam Sponte sua abscefferunt ab Ecclesia Romana, quam ab Illius Communione abscissæ sunt, temere & sine Causa abscissæ; eo quod communicare nollent cum supersticioso Cultu istius Ecclesiæ, neque consentire novitiis Ipsius Dogmatibus, ut indubitatis fidei Christianæ Articulis (quorum tamen pleraque aperte falsa sunt, aliaque saltem valde dubia) neque agnoscere Primum Cathedræ Pontificiæ, super cunctas per Orbem Christianum Ecclesias, quem
sibi

sibi nunc dierum arrogat, & usurpat; plane contra antiquam Ecclesiæ Catholicæ Praxin atque Consuetudinem, contra Canones Synodorum Generalium, & contra Professiones disertas veterum Paparum in contrarium; præsertim *Gregorii 1. dicti Magni*: neque vult eas Communioni suæ denuo restituere, nisi his Conditionibus admissis & approbatis.

12. Satis constat, has Ecclesias & fuisse Independentes, sui que Juris, ut aliunde, ita speciatim ac præcipue vi 7 *Canonis Concilii Generalis Ephesini*; neque unquam admiserunt Ecclesiam Romanam, ad Jurisdictionem aliquam in, vel apud se exercendam, nisi ex venia & permissu Principum suorum, atque Prælatorum, qui istius exercitium, pro Arbitrio suo, ut primum intromiserunt, sic & intromissum ampliarent postea, vel imminuerunt, prout Ecclesiarum suarum conditioni melius congruere sibi visum est; tandemque ob usurpationes supra modum tyrannicas, & Abusus minime ferendos, Illud penitus interdixerunt, & abrogarunt. Cum autem fuerint sui Juris, Potestatem sine dubio plenam habuerunt sese reformandi, tam in materia Doctrinæ, quam Disciplinæ & Morum.

13. Non longius discesserunt ab Ecclesia Romana hodierna, in fide & Cultu, Politia atque Disciplina Ecclesiastica, quam Ipsa à se discessit, prout habuit se in Seculis antiquioribus; quando, ex Omnium Confessione, multo purior erat atque defæcior quam nunc dierum. Quin, & ad Ipsius Communionem redire paratæ sunt, quamprimum Ipsa ad statum pristinum redire voluerit; Imo, & Primatum istum Cathedræ Romanæ agnoscere, quem antiquitus obtinuit in Ecclesia Catholica, nimirum, Ordinis atque Dignitatis; seu, ut Alii loquuntur, Principium unitatis.

14. Cum Romanenses Papam statuunt omnium Controversiarum Judicem in Ecclesia Dei, eumque supremum & infallibilem, vel coguntur inniti Enthusiastico cuidam Spiritui, quo Pectus Ipsius impletur, dum sibi soli fidit in Sententia definitiva enuncianda; vel Infallibilitatem istam, quam verbo Ipsi attribuire solent, re ipsa adimere, dum sententiam Illius pro dubia & incerta habere coguntur; quoties nimirum, non constat apud eos, Papam usum fuisse cunctis Mediis, quæ ad veritatem rite investigandam requisita sunt. Quod certe admodum difficile est, si minus impossibile. Imo, (quod adhuc gravius eos urget) nemo ex Doctrina Romanensium certo scire potest, quis sit verus Papa; vel etiam, utrum Ille, qui Cathedram Romanam possidet, sit verus Episcopus, Sacerdos, aut Christianus. Hæc enim omnia, secundum Illos, dependent

pendent ex Intentione Consecrantis, Ordinantis, & Baptizantis, de qua, ut Re prorsus occultâ, nemini certo constare potest.

15. Romanenses ut novitia sua Dogmata tueantur, variasque Superstitiones, usurpationes, aliasque varias Corruptelas, nuperius introductas, partim corruperunt atque interpolaverunt quamplurima venerandæ Antiquitatis Monumenta; partim Scripta de novo confinxerunt, quæ sub Principum Christianorum, Patrum, Paparum, & Synodorum antiquioris ævi, nominibus ediderunt; nempe, *Donationem Constantini M.*, *Concilium Sinuessanum* sub P. Marcellino, *Pontificale Damasi*, *Canones addititios Concilii Niceni*, *Epistolas Decretales veterum Pontificum*. Aliaque plura. Quod non leve signum est Malæ Causæ, quæ sic defendi postulat.

16. Nondum inter Romanenses conventum est, quid intelligant per Ecclesiam illam Romanam, ad cujus Communionem nos redire volunt, & Illius Authoritati submittere. Sex enim diversæ de hac Re sententiæ inter eos exortæ sunt, & à Theologis Pontificiis usque hodie assertæ, ut paulo prius ostendimus. Quo Jure autem nos non solum associari, sed & subjici volunt Ecclesiæ istius Authoritati, de qua inter se condendunt, & sententiis plane contradictoriis discinduntur, quænam & qualis Illa sit, cui hæc Prærogativa debeat?

17. Cum Romanenses Nobis obijciunt Sectarum multipliciter apud nos exortam, postquam ab iis discedere coacti fuimus; atque hanc esse ajunt Reformationis sic institutæ fructum genuinum; neque alia ratione nos in unum coalescere posse, quam redeundo ad Ecclesiam Romanam, à qua pridem discessimus: petimus ab eis, ut hæc, inter alia quædam, perpendant; nimirum, quod Sectæ & Hæreses nunquam defuerint in Ecclesia Dei, ne quidem in ævo Apostolico; quodque prædictæ fuerint, ut certo eventuræ, ut ab ipso Christo, sic & ab Ipsius Apostolis Petro atque Paulo: quod non sint genuini Reformationis fructus, ut patet ex Confessionibus Ecclesiarum nostrarum, quæ Illas neutiquam approbant, sed è contra diserte condemnant, una cum Illarum Authoribus atque fautoribus: quod nemo unquam evasit Sectarius, quamdiu hisce confessionibus adhæsit, sed postquam iis se opposuit, eoque ipso, quod ita se iis opposuit, sua sentia præferens istarum Ecclesiarum Doctrinæ, quam in Confessionibus suis palam professæ sunt: quod nulli in Sectas abierunt, nisi qui prius se absciderant à Communione Ecclesiarum reformatarum: quod, si non omnes, saltem pleræque Sectæ, in hisce Ecclesiis Occidentalibus, originem suam, causamque, ut & incrementum, præcipue acceperint ab Ecclesia Romana;

na; partim ratione Tyrannidis istius quam exercuit in Conscientias fidelium, cunctis imponendo novitia, falsa, superstitiosa, monstrosa Dogmata, ut ex necessitate salutis amplectenda; ex cujus odio & horrore, haud mirum, si quidam in opposita Partis Extrema diffugerint; ut sane facillimum est, & sapissime fieri solet: partim, tum de novo excitando, tum industrie fovendo, Sectas & Schismata apud Ecclesias reformatas, per improbissimos Hypocritas, qui simulantes odium Papismi, & sub specie Transfugarum secure latentes, incautius admissi sunt ad Populum à fide suarum Ecclesiarum abalienandum, à Pastoribus suis abducendum, & in varias factiones pervertutias suas, fraudesque diversimodas, distrahendum. Denique, perpendant Romanenses, utrum Sectæ apud nos exortæ, magis officiant, aut dedecori sint, Ecclesiis reformatis, quam lites, quam plurimæ, quæ frequenter inter Illos agitatæ sunt, atque adhuc ex Parte vigent; eæque de Rebus haud exigui momenti, ut de immaculata Conceptione *B. Virginis*; & de ipsius Papæ Suprematu, atque Potestate; & de infallibilitate Cathedræ Romanæ, in quo, vel quibus, resideat; ut silentio præteream Controversias, Rixasque ferre infinitas inter Theologos *Scholasticos, Casuistas & Canonistas*; inter *Franciscanos* item atque *Dominicanos*; *Jesuitas*, & *Doctores Sorbonæ*; quas Papa nondum composuit atque sustulit, etsi quandoque Theologi inter se de His contententes, adeo numerosi fuerint ex utraque parte, adeoque celebres ac potentes, tamque acriter & ferociter sese mutuo oppugnaverint, ut non levis metus Schismatis fuerit propediem erupturi, nisi mature componerentur. Nihilominus, hoc à Papa Romano factum non est, licet ope Ipsius ad hoc studiosissime expetita, & Appellatione ad eundem utrinque facta. Quid vero in Causa est, cur tot, tantæque Controversiæ (saltem, ex his præcipuæ) quæ inter Pontificios agitantur, à Pontifice Romano nondum compositi fuerint, quem tamen hodie vulgo habent pro Judice supremo & infallibili in Causis ad fide spectantibus? Num dicemus, eum hoc non posse, vel non audere vel non velle. Si non potest, non est Judex supremus & infallibilis, vel saltem se pro Tali non habet. Si non audet, ne à se abalienet alteram è Partibus contententibus, de qua metuit, ne sententiam Ipsius definitivam vilipendat & rejiciat, pro Tali non habetur à Partibus contententibus. Sin ex hypothese, quod & possit & audeat, nolit tamen hujusmodi lites dirimere, nec Charitati, nec Curæ Animarum, nec Catholicæ Ecclesiæ Paci, neque Christi Honori & Gloriæ (cujus Vicarium tamen, per universam Ecclesiam se esse gloriatur) ut oportet, consulit; atque adeo jure excidit officio

Judicis, quo se prorsus iudignum hac Ratione ostendit.

18. Ecclesiarum nostrarum Concessa, istiusmodi Pacis studium, quæ cum veritate, & fide vere Catholica, bene consistere potest, satis clare demonstrant; ut & Postulata æquissima, quæ Romanensibus non semel obtulerunt consideranda, atque adhuc offerre non desinunt, etsi hætenus ab eis rejecta fuerint. Quamdiu vero in eadem Obstinatione persistunt, Pax ex eorum parte plane desperata est, & Schisma insanabile. Nostri quod in se est fecerunt, ad fidem antiquam restaurandam, ad Errores & Abusus tollendos, ad Schismata sananda, ad Pacem in Orbe Christiano reponendam, constanterque tuendam cum omnibus iis, qui Veritatem Pacemque sincere amant, & studiose colunt. Nihil ultra in nobis est nisi ut à Deo Pacis assidue petamus, quod hætenus ab Hominibus incassum petimus. Nos Pacem expetimus, cum Psalmista, *sed dum loquimur, Ipsi ad Bellum se comparant.* Psal. 120. ult. *Sanare volumus Romam, at non est Sanata.* Jer. 51. 9.

Quæ hic autem asseruimus, in vindicias Reformationis Ecclesiarum nostrarum, præsertim Ecclesiæ Anglicanæ, confirmatur ex Harmonia Confessionum, ut & ex Testimoniis insignium Theologorum ex Ecclesiis reformatis, quæ partim antehac protulimus, partim in sequentibus Capitibus proferemus. Nihil ultra huc adjiciemus, quam pauca quædam Testimonia Theologorum *Britannicorum*, qui prædicta tum confirmant, tum enucleatius exponunt.

1. *Rob. Abbottus Episc. Sarum, Resp. ad Gul. Bishopum.* De Tradit. Sect. 10. p. 880. 'Patres, non aliter veritatem fidei defenderunt contra veteres Hæreticos, quam nos contra hodiernos Pontificios. Cum enim nobis objicitur, quod S. literas ad Partes nostras tuendas inique torqueamus, (cum tamen uniuscujusque Oculo pateat, Illas Causæ nostræ insigniter patrocinari) ulterius allegavimus in Sententiæ nostræ defensionem, Traditionem Ecclesiæ, & disertis, validisque veterum Patrum, Conciliorumque Testimoniis demonstravimus, tum quod eos omnes S. Scripturæ libros agnoscamus, quos Illi pro indubie Canonicis habuerunt; tum, quod nullus alias Assertiones sive Doctrinas inde colligamus, quam quæ ab eisdem exinde collectæ fuerint. Id. Sect. 21. p. 958. 'Dissensio apud nos in Anglia, inter Protestantes & Puritanos, nunquam fuit tam acris & feralis, ac Illa inter Sacerdotes Seculares, atque Jesuitas. Dicet fortasse Bishopus, materiam litis inter eos fuisse de Circumstantiis, & Regimine solo; sic & apud nos, de Ceremoniis & Formulis. Dicet, Illos Concordes fuisse in Religione ista, quæ à Synodo Tridentina stabilita est; sic etiam apud nos, utrinque

'subscri-

‘subscribitur Articulis Religionis ab Ecclesia nostra stabilitis? Dicet inter nos disceptari de sensu quorundam Articulorum; sic, & inter eos, de sensu Decretorum Concilii Tridentini. In summa, ostendere possumus, quod in Articulis fidei, qui alicujus sunt momenti, non sit tanta inter nos Discrepantia, quantum ostendi potest semper inter eos apparuisse. Id. Ib. p. 261. Advertendum est, quod sicut in Rebus civilibus, quædam in lege posita adeo manifesta sint, ut si Judicis sententia contradicat eis, unicuique obvium sit discernere Ipsius aberrationem à veritate, adeo ut Il- lam pro sensu legis accipere nolit, licet à Judice pronunciatam, quia contrarium manifesto percipit; sic & in iis, quæ ad fidem spectant, & Pietatem erga Deum, quædam in S. literis posita, adeo clara & evidentiæ sunt, ut satis constet, ea in dubium ab Aliquibus vocari, non quod in se ambigui sensus sint, sed ex Hominum quorundam Iniquitate & Perversitate; adeo ut locorum istorum expositionem in dubium vocare, sit nihil aliud quam prævaricari, & in Re sacra colludere. Quibus in Casibus, Judici nihil aliud incumbit, quam ut Dei ipsius Sententiam peremptoriam denunciet, secundum Illud Augustini: *Afferamus Stateram divinam in Scripturis sanctis, & in Illa, quid sit gravius, appendamus; imo, non appendamus, sed à Domino appensa recognoscamus.* De Bapt. cont. Donat. lib. 2. cap. 6.

2. *Fran. White Episc. Eliensis*, in Def. Jo. White p. 182. 183. ‘Ecclesia Romana absurde innititur Apocalypticò cuidam Spiritui, nempe Papali. Sic enim Gretserus: *Authoritas summi Pontificis est humana, divinitus inspirata.* Def. Bell. de Script. Append. Id. postea. ‘Adversarii quoque nostri, arrogantia seposita, non minus quam Protestantes, Spiritui privato inniti coguntur. Bannez ait, *Hæc est Ratio credendi, Christum esse Deum, quia recipimus Testimonium Dei intra nos, ipso Deo Mentis nostras illuminante.* 2^a. 2^a. q. 1. Art. 1. Concl. 6. Et Stapletonus: *ultima Resolutio Fidei est Deus intus revelans in Corde.* Rel. c. 4. q. 3. Art. 2. ad 3^m. Porro, sicut sacerdos Pontificius postulat à me, quomodo sciam hanc esse Scripturam, vel hunc esse sensum Illius; ita vicissim ab Illo postulo, quomodo per fidem divini nam sciat, hanc esse Ecclesiam, vel quod hæc Ecclesia veritatem doceat? Cui Interrogationi dum respondet, (si modo rejicit divini nam Illuminationem per Scripturam) vel fidem suam de His resolvit in Authoritatem humanam, nimirum, in communem sententiam Seculorum antecedentium, multitudinem Credentium, fidem majorum suorum, &c. vel etiam istiusmodi labyrinthis sese implicabit, è quibus nullus exitus Ipsi patebit. Unde Stapletonus,

ib. ad 5. *omne Lumen, & Alia demonstrat, & Seipsum. Peres Ayala de Trad. p. 3. Sicut sensus Visus, per ipsum Lumen, videt Ipsum, & Alia, &c. Driedo de Eccl. Dogm. l. 2. c. 3. Nos neque falli, neque decipi, Nobis persuasum habemus à Deo, intus operante in Nobis, &c. Dicimus verum esse, omnes Christianos credere Evangelio ex inspiratione Spiritus Sancti, intus loquentis & docentis.*

3. Jo. Bramhallus Episc. Derr. in Resp. ad D. de la Militiere. p. 101, 102. sic urget Adversarium, cæterosque Romanenses: *'Symbolum vestrum Romanum, quod recenter composuistis, Illud est, quod fidem antiquam destruxit. Curia Romana est, quæ Ecclesiam Catholicam labefactavit. Nova ista vestra Dogmata, de Papæ omnipotente Potestate supra Seculares Personas, in ordine ad Spiritualia; absolvendi subditos à Juramento fidelitatis; eximendi Clericos à Jurisdictione seculari; quod fas sit interficere Tyrannos, & Principes Excommunicatos; æquivocatione item uti in Rebus maxime seriis; Aliaque similia, sunt Ista, quæ Orbem Christianum ita primum infecerunt, ut exinde Politia civilis in summum discrimen adducta fuerit.*

Id. Ib. p. 53, 54. *'Alia sunt de Symbolo, Alia contra, Alia præter Symbolum. Primi generis sunt, quæ continentur in Symbolo, vel expresse, vel in virtute; vel in litera, vel in sensu; & exinde per evidentem Consequentiam deduci possunt, ut Christi Deitas, dux Ipsius Naturæ, & Processio Spiritus sancti. Horum Adjectio, non tam additio fuit, quam explicatio; istiusmodi tamen explicatio, quam nec unus quispiam, nec quivis Hominum Conventus, intra Synodum Oecumenicam, Ecclesiæ Catholicæ jure possit imponere.*

Id. postea. p. 168, 169. *'Dicitis, unicuique necessarium esse, ut veræ Ecclesiæ adhæreat, quæ Veritatis salutaris Custos est; atque insuper, quod ista sit Ecclesia Romana. Quod si verum esset (ut certe falsissimum est) cui Bono cederet cujusquam Submissio Ecclesiæ Romanæ, ad scientiam veritatis comparandam, & consequenter ad salutem, quamdiu inter vos non convenit, vel quænam sit hæc Romana Ecclesia, vel quis sit Iste Judex Infallibilis. Hic ait, Papam solum esse; at Alius negat, dum necessarium putat, Cardinalium Collegium Ipsi adjungere. Hic asserit, Judicem hunc, esse Papam & Provinciale Concilium. Alter, hoc Concilio minime contentus, postulat ut Generale Ipsi conjungatur. Hic requirit Generale Concilium, vel cum, vel etiam sine Papa. Alii demum qui hodie non exiguæ existimationis apud vos sunt, Ecclesiam hanc, & Judicem Controversiarum, non Aliam esse affirmant, quam Ecclesiam essentialem, hoc est, Societatem omnium Fide-
'um*

um ; Cujus Admissio five Approbatio, ut aiunt, Acta Concilii istius, quod Ecclesiam repræsentat, rata, firmaque reddit. Qui autem inter se ita disceptant de Ecclesia, & Judice infallibili, quomodo certi esse possunt de utrovis, qualis vel quinam sit, cui Ipsos adhærere oporteat, cum unicuique sententiæ modo recensitæ Cæteræ quinque contradicat? vel, quo jure Censuram adeo gravem fertis de iis Omnibus, qui Ecclesiam Romanam, & Judicem infallibilem à se constitutum, non agnoscunt, eisque sese submittere recusant; quod nempe Media ad salutem absolute necessaria simul rejiciant; cum inter vos tantus dissensus sit de utroque assignando?

Id. postea. p. 194. 100. 'Dicis, fidem Protestantum propriis rationationibus innixi, unde tot inter eos sententiarum diversitates. Nos dicimus, Rationem nobis subsidio esse in Regula fidei applicanda, neutiquam vero esse fundamentum fidei. Malæ Ratiocinationes discrepantias & errores circa fidem parere possunt, tam apud vos, quam nos. At interim, Abusus Rationis usum Rationis non tollit. Quinimo, & hoc respectu Superiores vobis sumus, & salutem nostræ melius consulimus quod si Aliquis Nostrum sententiam erroneam superstruat S. Scripturæ fundamento, nihilominus, cum firmiter & propius adhæreamus Omnes sacre Scripturæ, quam errori cuivis particulari, proprioque, plenus iste atque spontaneus, indefinitus, & universalis Assensus, quem S. Scripturæ tribuimus, singulisque in ea contentis, æstimandus est pro implicita quadam condemnatione atque retractatione particularis cujuscunque erroris, quem nescii ac nolentes contra Scripturam tenemus. At ex adverso, cum fundamentum vestræ fidei non nisi ex Incertis constet, viz. Utrum hic sit Papa, vel non? Utrum sit Judex Controversiarum, vel non? Utrum sit in judicanda Infallibilis, vel non? Et si Infallibilis, in quibus & quousque sit Talis? Fides ita fundata non potest non esse fallibilis & incerta. Quo arctius autem adhæretur Regulæ falsæ, incertæ, aut fallibili, eo periculosior est error Regulæ isti innitens. Ita fit, ut fundamentum nostrum, cum firmum, verumque sit, quemcunque errorem ei superstructum excutiat & evertat; vestrum autem Fundamentum, quod adeo labile est, & infirmum, tum Veritatem quamcunque ei superimpositam reddat suspectam, tum errorum inde exurgentium reatum geminet. Sed ut vicem rependam Demonstrationi, quam appellas, tuæ, tuorumque Ipsius Tutorum ora in Teipsum convertam; sic arguere fas sit, contra Ecclesiam vestram Romanam. Illa Ecclesia, quæ Apostolorum Symbolum, Successionem, Politiam, & Communionem mutavit, non est Apostolica, Orthodoxa, aut Catholica Ecclesia; sed Ec-

'Ecclesia vestra Romana mutavit, &c. Ergo. Assumptio ita probatur.
 'Mutavit Symbolum Apostolicum, conficiendo Novum, cui plurima
 'inserta sunt, quæ nullam Analogiam habent cum Vetere illo Apo-
 'stolorum. Successionem Apostolicam mutavit, totam Successio-
 'nem Episcopalem, ab Apostolis in Ecclesia stabilitam, Sedi Roma-
 'næ affigendo; dum cæteros omnes Episcopos, quantum ad Juris-
 'dictionem spectat, Papæ Vicarios atque Deputatos constituit. Po-
 'litiam Apostolicam mutavit, erigendo visibilem, & universalem
 'Monarchiam in Ecclesia. Apostolicam denique Communionem
 'mutavit, excommunicando multo maximam Partem sanctæ Ca-
 'tholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ. Deinde, illa Ecclesia, quæ fidem
 'suam resolvit, non in Divinam Revelationem & Autoritatem, sed
 'in Infallibilitatem humanam, sive Ecclesiæ præsentis, cum interea
 'nec sciant, nec inter se concordent Romanenses, quid intelligi ve-
 'lint per Ecclesiam præsentem, non habet veram fidem. Sed Ec-
 'clesia Romana ita fidem suam resolvit. Ergo. Necdum enim com-
 'ventum est inter Theologos Pontificios, quænam sit illa præsens
 'Ecclesia Romana, cui in hac Re innituntur; num Ecclesia virtua-
 'lis, ut Papam vocant; aut Repræsentativa, nempe Concilium Oe-
 'cumenicum; vel Essentialis, hoc est, Cætus Fidelium, per totum
 'Terrarum Orbem diffusus; vel Corpus ex Horum Aliquibus com-
 'positum, nempe Papa, cum Generali, vel Provinciali Concilio. E-
 'quidem, pars major Theologorum Romanensium, qui hoc seculo
 'sensa sua de hoc Articulo Scripto mandarunt, Infallibilitatem hanc
 'Cathedræ Papali affigunt. At certe, inter omnes sententias, hæc ma-
 'xime fallax est & incerta. Siquidem, ex hypothesi, quod Electio Papæ
 'ex vitio Simoniacæ plane cassa & inefficax reddatur, non immerito du-
 'bitare possumus, an Papa verus ac legitimus per centum hos An-
 'nos, Cathedram istam possederit. Hæc autem non alia sunt ar-
 'guendi Media, quam quibus Ipse uteris. Tam prospere Tibi ce-
 'dunt irrefragabiles tuæ Demonstrationes. *Idem* denique hæc citat ex
 'ore & scriptis Pontificiorum insignioris Notæ, de fide & salute Pro-
 'testantium---"Celebres, inquit, quidam Doctores Romanenses, in hac
 'ipsa urbe (sc. Parisiis) me audiente, agnoverunt, quod & Episcopus
 'Chalcedonensis asseruit, & in duobus libris à se excusis publicavit
 '(quem Nemo, ut opinor, suspectum habet, ut in Partes nostras plus
 'justo propensum) nimirum, quod Homines viventes in Commu-
 'nione Ecclesiarum Protestantum, si modo studium adhibeant ve-
 'ritati perdiscendæ, ad Illius vero cognitionem pertingere neque-
 'ant; cum tamen interea implicite eam teneant, in præparatione
 'Animi, & parati sint eandem admittere, quamprimum Deo visum
 'erit

erit Illam sibi revelare (hoc autem de cunctis bonis Protestantibus, atque Christianis jure affirmari potest) nec Ecclesiæ, nec fidei, nec salutis expertes sint. p. 218, 219. Ib.

4. *Jo. White*, in *Def. viæ ad veram Ecclesiam*. cap. 33. n. 6. p. 18. In scriptis meis, (inquit) hoc crebro asserui, atque hic rursus idem assero; nempe, Abusus atque Corruptelas Curia, Ecclesiæque Romanæ, tales fuisse, quales viri optimi, Statusque prudentissimi, viderunt, & improbarunt, deque iisdem querebantur, tam ante Lutherum, quam postquam se iis opposuit. Necnon, quod illi Religionis Articuli, quos Ecclesiæ reformatæ contra Jesuitas tuentur, manifeste traditi sint in Scriptura, & à Patribus antiquis; imo, quod quamplurimi apprime docti in ipsa Ecclesia Romana eosdem tenuerint etiam per has 7 posteriores Centurias. E contra vero, Doctrina ista, quæ nuper stabilita est in & à Synodo Tridentina, & à Jesuitis tam acriter hodie defensa, nunquam generaliter, aut uniformiter in Ecclesia Romana recepta est, sed & primitus producta fuit, & postea promota, à factione quorundam in ista Ecclesia, contra sententiam Cæterorum.

Id. postea. cap. 38. n. 7. p. 11. Reformatores nostri nihil immutarunt in eo, quod spectat ad substantiam veræ fidei; vel quod Ecclesia Romana recepisset ab Apostolis, & Ecclesia primitiva. Illud vero duntaxat introduxerunt, quod adversabatur Consuetudinibus quorundam seculorum antecedentium; idemque professi sunt, sine mixtura istiusmodi errorum, quibus antea fædabatur. Equidem Papa, ejusque Affecclæ, de eis palam querebantur ut Hæreticis, & Christianæ Ecclesiæ Desertoribus, in qua sola salutem assequi poterant. Ab eis item postulabant, ut ostenderent Successionem Doctrinæ suæ, atque Pastorum eandem profitentium. Alioquin enim, pro Novatoribus jure haberentur. Reformatores respondabant, Ecclesiam ipsam Romanam, fuisse suam Ipsorum visibilem Ecclesiam, in qua educati fuerant, & unde exierunt; duo autem genera Articulorum Religionis in ea reperiri; unum sc. Apostolicum, & quod fuerat ab Initio: Alterum vero, quod diversis Temporibus à Factione & ex fraudulenta subintroductione Heterodoxorum quorundam, injectum fuerat, & Veritati immistum. Hoc posterius se rejecisse dixerunt, non autem prius. Manifestissime item ostenderunt, quod in substantia istius Veritatis, & Regula fidei, quam Apostoli docuerant, & vetus Ecclesia pro certo tenuerat, nihil omnino immutaverant; quodque se solummodo separaverant à Corruptelis minime ferendis, & à Papæ Tyrannide, qui Corruptelas istas propugnauit, & observandas imposuit.

Id.

Id. cap. 39. n. 5. p. 218. 'Pauci admodum inter eruditos reperiuntur, qui vixerunt in Communione Ecclesiæ Romanæ, quin hoc vel illud tenuerint, quod spectat ad substantiam Veritatis; imo, qui plurima non tenuerint ad Fundamentum pertinentia. Unde est, quod tam crebro hoc affirmem, nihil omnino esse, in quo à Pontificiis dissentimus, de quo ostendere non possumus, quod ipsi Pontificii antiquiores Idem docuerint, & literis mandaverint.

5. *Gul. Chillingworthus* cont. *Knot Jesuitam*. cap. 2. §. 101. hæc habet de novitiis Romanensium Dogmatibus 'Quod ad Dogmata controversa sex posteriorum Seculorum, ne unum quidem ex Illis manavit ex fonte Apostolicæ Traditionis; sed Illorum singula Fluminibus inde derivatis sese gradatim immiscuerunt, quædam in hoc, quædam in altero seculo; quædam jam olim, quædam nuperius; imo, quædam, instar Embryonum, adhuc in fieri sunt, & quasi in Ovo, nondum integre formata & exclusa; ut Papæ Infallibilitas, immaculata Conceptio B. Virginis, Potestas Papæ supra Reges in Temporalibus, Doctrina Prædeterminationis, &c. Quæ cuncta, vel hodie imponuntur, vel posthac saltem Christianis imponi possunt sub nomine originalis & Apostolicæ Traditionis; Idque tanto cum rigore, & opinione Necessitatis, ut serio moneantur, idem plane esse, nihil omnino credere, ac non credere hæc ab Apostolis venisse, quæ tamen Ipsi probe norunt, heri fuisse introducta.

Id. postea. §. 116. 'Non Hæretici soli, sed & Romano-Catholici, tot Judices constituunt, quot sunt Viri & Mulieres in Orbe Christiano. Nonne enim apud vos viri & Fæminæ judicant, Religionem vestram esse veram, antequam ei fidem adhibeant, æque ac Alii alibi, qui diversam à vestra Religionem profitentur? At fortasse dicetis, nostram Religionem recipiunt, non quod eam Scripturæ consonam judicent, sed quia Ecclesia hoc Illis enunciat. At spero, illos interim Ecclesiæ fidere, quia sua ipsorum Ratio hoc sibi faciendum dicat. Itaque discrimen inter Papistam & Protestantem in hoc tandem consistet, non quod Hic judicet, ille non judicet; sed quod unus judicet Ducem suum esse Infallibilem; Alter vero, viam suam esse manifestam. Dicis, perniciosam hanc Doctrinam, traditam esse à *Brentio*, *Zanchio*, *Cartwrighto*, aliisque. Ita quidem se Res habet, sed & ab Aliis quibusdam traditur, quos haud credis aut sentis eam tradidisse. à S. Paulo, *Omnia probate, quod Bonum est retinete.* 1 Thess. 5. 21. à S. Joanne, *Nolite omni Spiritui credere, sed probate Spiritus, utrum ex Deo sint, annon.* 1 Jo. 4. 1. à S. Petro, *Parati semper estote, ad Rationem spei, quæ in vobis est, reddendam.* 1 Pet. 3. 15. Imo, & ab ipso Christo hisce verbis, *Si cæcus cæcum ducat,*
'ambo

‘*ambo incident in Foveam.* Matt. 15. 14. rursus, *Cur non & à Vobis ipsis*
 ‘*judicatis quod justum est.* Luc. 12. 57. Quæ omnia Dicta, si Homi-
 ‘*nes non admoneant, ut in materia Religionis suæ eligendæ, Ratio-*
 ‘*ne propria utantur, fateor, me nihil omnino intelligere.* Deni-
 ‘*que, ne in Infinitum excurram, hæc ipsa perniciofa Doctrina vel ab*
 ‘*iplo D. Kotto docetur; idque non in una sola Pagina, vel Capite*
 ‘*libri sui, sed & in Toto, & per Totum; cum ipsa Conscriptio & Pub-*
 ‘*licatio illius, hoc sine dubio supponat, quod Lectores ejuldem*
 ‘*oporteat item esse Judices, utrum Argumenta five Rationes, ab ipso*
 ‘*allatæ, sint validæ & ad convincendum efficaces; (cujusmodi hæcenus*
 ‘*nullas invenimus) vel ex adverso, captiosæ, aut etiam futes, & ab*
 ‘*instituto alienæ, ut Homines à Partium studio alieni, sicut opinor,*
 ‘*non sine Causa judicabunt.*

6. *Henr. Hammondus in Paræn. sua*, liberrime protestatur pro fi-
 de ista antiqua & Catholica, quam Ecclesia Anglicana profitetur
 contra novitia Dogmata Pontificiorum, & quorumcunque Sectario-
 rum; in hoc item appellans ad Judicium universi Orbis Christi-
 ani. Sic enim ait--Sect. 15. ‘*Ex his liquet, Ecclesiam nostram An-*
 ‘*glicanam ab omni specie Hæreseos longe remotam esse. Nam 1.*
 ‘*Ex confesso admittit universum Christi Verbum, five integrum Ca-*
 ‘*nonem Novi Testamenti. 2. Integrum quoque retinet Apostolicæ*
 ‘*fidei Symbolum, prout cunctis Ecclesiis traditum fuit, quando pri-*
 ‘*imum plantatæ fuerunt ab Apostolis. 3. Tum Scripturam, tum Sym-*
 ‘*bolum intèlligit, juxta Interpretationem istam ex Traditione ac-*
 ‘*ceptam, quam prima quatuor, vel, sive is, sex, vel revera, quod-*
 ‘*cunque ex Oecumenicis Conciliis, vere sic dictis, manifestarunt,*
 ‘*atque demonstrarunt, esse sensum omnium Apostolicarum per*
 ‘*totum Orbem Ecclesiarum, & universim recepta fuit ab omnibus*
 ‘*Ecclesiis, prout ita declarata est. 4. Neutiquam credimus aliquod*
 ‘*Concilium Generale, vere sic dictum, unquam errasse, vel erratu-*
 ‘*rum esse in materia fidei. Neque unquam in dubium vocabimus*
 ‘*Conciliis Talis Authoritatem, cum certi reddimur de Ipsius univer-*
 ‘*salitate. 5. Parati sumus procedere ulterius, atque hoc totum ex-*
 ‘*tendere ab Ecclesia in Synodo congregata, ad Ecclesiam diffusivam,*
 ‘*sive ad præcipuos Illius Pastores extra Synodum. Siquidem parati*
 ‘*sumus admittere, & pro fidei Dogmate agnoscere, unamquamque*
 ‘*Propositionem, quam Patres illi, qui non admodum longe ab ævo*
 ‘*Apostolico vixerunt, uniformi Consensu Nobis communicant (nul-*
 ‘*lo Dissensu alicujus momenti in contrarium occurrente) ut verita-*
 ‘*tem Dei, five Traditionem Apostolicam.*

Ib, §. 10. 'Tutissimum Medium rite judicandi, in particulari aliqua Controversia, hoc est; ut appellemus ad ipsos Fontes Doctrinæ ab origine derivatæ, sive Apostolicæ Traditionis; & ut hi dignoscantur, ad eos qui sunt idonei Testes in hoc negotio, hoc est ad Concilia universaliter admissa, vel ad aliud quodcunque Testimonium vere Catholicum. & sicuti ex hoc Criterio, profitemur nos acturos cum unoquoque fidei Adversario, quem ex hoc Capite incusare audemus; neque Aliquem pro Hæretico habituros, quem ex eodem Criterio probare non possumus esse Talem (eaque de Causa, non temere judicamus unumquemque Romanensem esse Talem, qui fidem integram tueatur, & in Additamentis solummodo errat) ita Nos ipsos lubentissime submittimus eidem judicandi legi; & quodcunque in hujusmodi examine comperietur ad hanc legem minime quadrare, parati sumus ultro & illico à Nobis amandare, ad Gloriam Dei, Pacemque Ecclesiæ restaurandam: Imo, & impræsentiarum Idem præstamus implicate, dum nos ipsos obligamus ad Judicium juxta has Regulas subeundum; dum Precibus ex toto Corde fusis à Deo petimus Lumen atque Directionem, quorum auxilio in hac semita persistamus; dum denique ardentem efflagitamus ab omnibus per totum Orbem Christianis, hoc fraternæ Charitatis debitum Animabus nostris adeo necessarium, ut sc. Nos moneant; vel 1. Quid Ecclesia nostra tueatur, quod pro vero non comperitum sit. 2. Quid rejiciat, quod se verum demonstrare possit, cum juxta has Regulas examinatur. vel 3. Quid hisce Regulis desit, in ordine ad Judicium rite ferendum, quid Christianus credere teneatur, tanquam de fide, ita ut Illud non credere, Ipsi pro Crimine jure imputetur.

7. His tandem adjicere fas sit Judicium Serenissimi Regis nostri Jacobi, in Responso suo ad Epistolam Card. *Perr.* quod *Isaaco Casaubono* dictavit. In hoc enim pariter ostendit studium veritatis, atque Pacis, dum concedit omnia quæ, salva veritate, concedere potuit, & ea solummodo requirit, quæ studium veritatis ab eo exegit. Cedit Authoritati S. Patrum veteris Ecclesiæ; necnon, Decretis Concilii cujusvis vere Oecumenici: Acquiescit in Regula Vincentii Lirinensis; duasque istas Regulâs, quas Card. *Perr.* ponit de Consensu Patrum, admittit & explicat. Sacrificium Eucharisticum agnoscit; & in usu veteris Ecclesiæ acquiescit. Cum Ecclesia Anglicana profiteatur, se nullam litem de verbis moturum, modo, pristina fide in integrum restituta, tollantur ea, quæ contra usum veteris Ecclesiæ, à Romanensibus usurpantur. Preces pro Mortuis antiqui-

antiquitus obtinuisse fatetur, eaque de Causa usum Illarum non improbat; sed ita licitum putat, ut non sit necessarius; atque inter hæc duo distinguit; simulque triplicem Rationem assignat, cur hujusmodi Preces non usurpentur in Ecclesia Anglicana. Beatos Martyres, aliosque Sanctos, cum Christo Capite utriusque Ecclesiæ, triumphantis & militantis, nunc regnantes, veneratur, eosque pro necessitatibus Ecclesiæ assidue orare non dubitat; Precesque Ipsorum non esse inutiles firmiter credit; at Invocationem Sanctorum improbat, prout à Pontificiis hodie usurpatur. Gloriosissimam Virginem, Matrem Dei, prædicat Beatissimam; neque dubitat, in supremum Honoris gradum Illam esse evectam, qui humanæ creaturæ à Deo Creatore tribui potuit, Perplacet etiam Illi, quod Ecclesia Anglicana memoriam B Virginis certis Anni diebus celebrat. At nullis interim Technis, se induci posse profitetur, ab hodiernis Sophistis, ut *Psalterium*, quod dicitur, Ipsius, vel approbet, vel omnino ferat. Profitetur item, (quod & sæpe affirmasse memoratur) se Monachorum Cœnobia non fuisse omnino solutorum (certe non omnia) si invenisset integra, primæque Institutionis Legem servantia; at improbat Abusus votorum Monasticorum. Liturgiam autem Romanam multis de Causis culpandam judicat; & speciatim, quod celebretur Lingua vulgo ignota, contra veteris Ecclesiæ morem. Damnat item mutilationem Eucharistiæ, & Missas privatas, cum earum nundinatione; Cultum quoque & Adorationem Imaginum atque Reliquiarum; necnon, Potestatem istam, quam Papa sibi arrogat in omnes ubique Christianos; præsertim, in Temporalibus, supra Principes. Liturgiam optat sic emendatam, ut in eâ omnes concordent. Non excusat Ecclesiam Romanam, quod aliæ quædam Sedes Patriarchales, in aliquibus Erroribus & Superstitionibus, cum ea convenient; sed omnia reduci vult ad ipsam Originem, & reformari ad exemplar veteris Ecclesiæ Catholicæ, quod, omni amota exceptione, sequi velle se, ingenue & ex Animo profitetur. Postulat, ut reddatur Ecclesiæ sua pristina forma & ut tot nova Jura olim inaudita penitus tollantur; denique, ut Rebus ipsis probet Rom. Pontifex, non suam se, verum Dei immortalis Gloriam quærere, & Populorum pacem, concordiam, ac salutem sibi esse curæ; tunc enim protestatur, se sine cunctatione Primas Illi delaturum; Ipsumque *πάσης τῆς Εκκλησίας ἀνεροῦν*, cum *Gregorio Naz.* dicet non invitus. Quin è contra si propositum sit Pontificiis tueri Omnia, non proficere in melius, & seria Rerum depravatarum emendatione, Piorum animos sibi conciliare (quod

prope jam habet ratum & fixum) nullum per Illos jam superesse amplius ineundæ Concordiæ, vel Spem, vel rationem putat. Quo in Proposito quamdiu pergent, neque ullum Antiquitari aut Veritati locum dabunt, semel profitetur, Nihil se Illos morari, neque ullam sibi Communionem cum Ecclesia Romana unquam futuram.

F I N I S.

